"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Išeina kas Pētnyčia, Chicago, Ill.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose.................$2.00
Kanadoje ir Mexike.................... 2.50
Kitose viešpatystēse.................. 3.00
Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų. Apgarsinimų kainos klausk laišku. Visada adresuok:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Yearly Subscribtion rate;
In the United States....................$2.00
Canada and Mexiko...................... 2.50
To Foreign Countries................... 3.00
Advertising rates on application. Address all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Nr.31 CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, 30d. LIEPA, (July), 1909 m. Metas XVII

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

MASKOLIJA.

Nors Prancuzijos ministerių pirmininkas Clemenceau net parlamente apreiškē, jog dēl susiteršimo maskoliškų šnipų, nuo dabar nē joki svetimų randų agentai provokatoriai ir šnipai nebus Prancuzijoj kenčiami, — Maskolijos randas, vietoj susiteršusio jenerolo Hartungo paskyrē Prancuzijon kitą šnipų perdētiniu prižiurēti maskoliškuosius revoliucnjonierius — buvusį maskoliškos ambasados sekretorių Išpanijoj, Eugenijų Schelkingą. Klausymas, ką ant to atsakys Prancuzijos randas? Jis gali visai ne įleisti Prancuzijon caro šnipo; greičiausiai teip ir padarys ir tokiu budu caras dar labiau susikompromituos.

Teisybē parlamente žadējo maskoliškų šnipų nelaikyti Clemenceau, kuris nuo vietos turējo pasitraukti, bet jo vietą užēmęs Briand yra dar didesnis despotizmo priešas ir laisvēs šalininkas negu Clemenceau nuo jo todēl dar mažiau galima laukti nusilenkimo prieš caro šnipus. Maskolijos randas mat mano, kad Prancuzijos ministeriai ne išdrys priešintiesi caro norams, todēl ir elgiasi teip begēdiškai. Bet šiądien Maskolijai, kol kas, Prancuzija reikalingesnē negu Maskolija Prancuzijai. Maskolija dabar teip silpna, vidurinēs netvarkos ardoma, kad su ja Europoj mažai kas skaitosi. Prancuzija su Maskolija susirišo tąsyk, kada visi manē ją druta, beveik nepergalima esant. Bet Maskolijos silpnumą parodē svietui japonai ir nuo to laiko jos įtekmē svieto politikoj nupuolē, su ja, kol ji bent savo kariškų pajiegų nesutvarkys, nieks nesiskaito labai. Su silpna neužsimoka ryšių palaikyti, ypač kad laikymas ryšių su Maskolija Prancuzijai per brangus, o naudos mažai teduoda; palaikyti milijardais prancuzų uždēdytų pinigų caro sostą Prancuzijai nēra nē jokios naudos. Daug naudingiau Prancuzijai butų palaikyti ryšius su Maskolijos tauta, bet dabar tauta caro rando į šalį nustumta, caro randas su žmonių reikalais ir norais visai nesiskaito, gyventojai, vietoj jungti savo pajiegas su randu, jas statyti prieš kiekvieną užsieninį priešą, jas turi kreipti prieš juos skriaudžiantį ir išnaudojantį randą. Kol teip bus, Maskolija nesusidrutįs, bus silpna, o su tokia niekam nēra naudos ankštesnius ryšius palaikyti, kadangi silpna ir savo draugams padēti negali.

Todēl tai Prancuzija, juo toliau, juo mažiau prilankumo rodo caro randui, vis mažiau jo norų paiso. Jau kartą maskoliškasis užsienių ministeris net laikraščių reporteriams skudēsi, kad terptautiškoj politikoj su Maskolija susidraugavusi Prancuzija mažiau ją paremia negu Vokietija. Kur gi draugystē skęsti pradeda, ten ji su visu nuskęsta. Netolimoj todēl ateityj galima laukti visiško iširimo ryšio Maskolijos su Prancuzija, kadangi toks ryšis nuo Prancuzijos per daug aukų reikalauja, o naudos labai mažai teduoda. Ryšį tą galētų sudrutinti vien Maskolijos žmonių valdžia, nes tas sudrutintų visą milžinišką viešpatystę, ir terp Maskolijos gyventojų daugiau yra pritariančių prancuzams negu vokiečiams. Bet caras su žmonių norais nesiskaito ir savo despotiškais užsimanymais pats silpnina Maskoliją.

Prietikiai todēl Maskolijos su Prancuzija genda, o gerinasi pirma pagedę prietikiai su Vokietija, nes Maskolija viena laikytiesi negali; kada visos Europos didēsēs viešpatystēs tveria ryšius, net tvirtesnēms už Maskoliją negalima nuošaliai laikytiesi, nes nē viena atskirai prieš susirišusias atsiremti negali.

Galima todēl laukti, kad sutrukus Maskolijos ryšiams su Prancuzija, ji pristos prie ryšio Vidurinēs Europos viešpatysčių, nors tam nepritaria didesnē maskolių dalis, bet, kaip jau sakēme, caro randas žmonių noro nepaiso. Nors šiądien ir Vokietijai ne daug Maskolija gali padēti, bet Vokietija su Maskolija turi daugiau bendrų reikalų ir nuo Maskolijos vokiečiai gali dar šį tą išderēti.

Vienas iš svarbiausių rišančių Vokietiją su Maskolija ryšių yra lenkų likimas, kuriuos Vokietijoj pradējo smarkiai persekioti, bet jų įveikti negali be tokio jau persekiojimo lenkų Maskolijoj. Ir ištikro Maskolijoj pradējo siaurinti lenkų tiesas, matyti caro randas daro tą sisitaręs su Vokietija.

Ne be pamato gal laikraščių paleistas paskalas, kad laike susivažiavimo caro su Vokietijos ciecoriu kalbēta apie atidavimą Austrijai Lenkijos, kuri Maskolijai atiduotų rytinę Galiciją. Bet iš tokių mainų susirišusi su Vokietija Austrija pelnytų daugiau, nes Lenkija turtingesnē negu iščiulpta Galicija, ji turi apie 10 milijonų gyventojų net atskyrus nuo jos Chelmo ir Suvalkų gubernijas, o rytinē Galicija gyventojų turi vos 4 milijonus. Naikina Maskolija ir tvirtoves ant vokiškojo rubežiaus: panaikinta kariškasis portas Liepojuj, kurio įrengimas daug milijonų rublių lēšavo.

Tie visi atsitikimai rodo, kad su vokiečiais Maskolija nori sutikime gyventi. Bet tąsyk jos ryšis su Prancuzija turēs iširti, nes jis užmegztas buvo prieš Vokietiją.

PRANCUZIJA.

Gana ilgai laikęs valdžią savo rankose Prancuzijos ministerių pirmininaks Clemenceau parlamente smarkiai susikirto su buvusiu užsienių ministeriu Delcasse, kurį apkaltino, kad jis be mažo neįtraukē Prancuziją į karą su Vokietija, žinodamas, kad Prancuzijos kariumenē karan neprirengta. Savo karšta kalba, užsipuolimais ant buvusio ministerio, išpliauškimu tulų paslapčių Clemenceau prieš savę sukēlē net daugelį savo pritarējų. Balsuojant, dauguma parlamento atstovų išreiškē jam neužsitikējimą ir Clemenceau turējo su visa ministerija pasitraukti nuo vietos. Prezidentas pakvietē buvusį teisių ministerį Briandą sutverti naują ministeriją, kas jam ir pasisekē. Briand buvo ministeriu ir puolusioj ministerijoj. Clemenceau puolē ne dēl politiško programo, bet dēl netaktiškos kalbos parlamente; todēl puolusios ministerijos programą stengsis įvykdyti jos vietą užēmusi Briando ministerija. Pats Briand yra žinomas mokslinčius, geras kalbētojas ir žinomas Prancuzijoj socijalizmo šalininkas.

Negalēdama per daug laukti pagelbos nuo apsilpusios Maskolijos ir Prancuzija priversta draugiškiau gyventi su Vokietija ir su jos draugais. Ir ištikro prietikiai terp besipykstančių nuo 1871 m. kaimynų pradeda taisytiesi. Nuo to laiko, net besilankant parubežiuose nuo Prancuzijos Vokietijos ciecoriui, nors tai viešpatysčių priimtas paprotys, nieks iš prancuzų ne atkakdavo pasveikinti kaimyniško krašto valdoną. Nebuvo susivažiavimo Prancuzijos prezidento su Vokietijos ciecoriu. Dabar vienok Berlyno laikraštis "Lokal Anzeiger" praneša,: jog 18 d. rugpiučio pasimatyti su Anglijos karaliu, į Marienbudą atkaks Prancuzijos Prezidentas Fallieres. Bet Marienbad yra Austrijoj, ten reiks važiuoti per Vokietiją. Tai ir Prancuzijos prezidentui nebus galima išvengti susitikimo su Vokietijos ir Austrijos ciecoriais; tas gal ir tyčia padaryta.

IŠPANIJA.

Išpanija ištikro įsipainiojo į karą Morokko sultanate ir, kaip ant pradžios, jai sekasi negeriausiai. Už užmušimą kelių išpaniškų darbininkų Melilles aplinkinēse, Išpanija, nubausti pakrančių maurus, išsiuntē jenerolą Marina su 8000 kareivių. Jiems išlipus, maurai tuojaus užpuolē. Pasirodē, kad jie turi gerus ginklus, matyt kokių europinių perkupčių pristatytus, o jų yra per 20000. Mušyje jie privertē išpanijonus traukktiesi į pakrantes, po uždanga šuvių didelių kariškų laivų kanuolių. Maurai kovoja su neišpasakytą drąsa ir prie jų pristoja vis daugiau giminių. Jenerolas Marina pareikalavo greitai atsiųsti jam pastiprinimą, kadangi atmušimui užpuolimų jis per mažai turi kareivių, suvaldymui gi maurų jis reikalauja 40000 kareivių.

Ištikro randas siunčia jam kariumenę, bet tas gimdo neužganēdinimą Išpanijos gyventojų, kurie negeidžia karo. Visuose dideliuose miestuose, iš kur buvo Afrikon siunčiami kareiviai, gyventojai kēlē neprielankias karui demonstracijas, stengēsi kareivių neleisti.

Matyt riaušēs dēl karo Afrikoj yra didesnēs, negu randas norētų, nes telegrafų biurams prisakyta leisti telegramus tik perējusius cenzurą. Nevalia nē laikraščiams nieko garsinti apie kareivių siuntimą.

Kaip tos riaušēs pasibaigs, sunku įspēti. Karas Afrikoj gali Išpanijoj revoliuciją prieš karaliaus valdžią pagimdyti, nes krašte yra daug respublikos šalininkų, neužkenčiančių karaliaus.

MEXICO.

26 d. liepos, mieste Guadalajara priešininkai prezidento Diazo kēlē neprilankias jam demonstracijas. Mat Mexike neužilgio atsibus prezidento rinkimai. Diazo šalininkai, nors jis turi netoli 80 metų, stato vēl jo kandidaturą. Susirinkime, pradējus kalbēti už Diazą jo šalininkams, į salę įsiveržē jo priešininkai ir stengēsi susirinkimą išvaikyti. Užgimē smarkus susirēmimas. Policistai suareštavo 200 demonstrantų, o tame skaitliuje du amerikonu. Naktyj vyrų minios įsiveržē į Garcia hotelį, kur apsistojo kalbētojai Diazo partijos. Išdaužē visus langus, sudaužē mebelius kambariuose. Policija, neįstengdama demonstracijoms galą padaryti, pasikvietē kariumenę. Netoli hotelio demonstrantai parengē barikadą, nuo kurios pradējo šaudyti į kariumenę; kareiviai teipgi šuviais atsiliepē. Kiek laike besišaudymo užmušta ir sužeista žmonių, dar tikrų žinių nēra. Laike tų demonstracijų išnaikinta daugelio amerikonų savastis, nes Mexike amerikonai nekenčiami.

IŠ LIETUVOS.

IŠ VILNIAUS.

Vakarų Kraštų Valstybēs Tarybos nariai (lenkai) neseniai buvo nusiuntę carui kuo žemiausią adresą (apreiškimą), kad jie esą paklusniausi ir ištikimiausi caro pavaldiniai, kad jie nesiskundžią, nieko neprašą, bet visiškai pasitikēdami caro teisingumu, dedą po kojų jo savo jausmus. Vardan caro buvo sulauktas atsakymas, jogei caras niekados nei neabejojęs apie jų kaipo tikrų pavaldinių jausmus.

IŠ PANEVĒŽIO,
Ukio paroda.

Minētoji paroda atidengta gegužēs 21 dieną ir tęsēsi tris dienas, t. y. ligi berželio 3 d. seno kalendoriaus. Norint visa-ką smulkiai aprašyti, reikētų užimti didesnē pusē laikraščio. Čia paduodame tiktai trumpas žinias.

I skyrius — arkliai. Dviejų dvarininkų išstatyta dujenai anglų-arabiškosios veislēs kumeliai, devynių dvar. ir 23 artimųjų vietų valstiečių išstatyta arkliai, kumelēs ir kumeliukai įvairaus ugio.

II skyrius — galvijai. Keturių dvarininkų holendiškosios veislēs 4 jaučiai, 12 karvių, 19 teliukų, 23 veršiukai. Valstiečių galvijų buvo tiktai 3 karvēs.

III skyrius — neraguotieji gyvuliai. Šis skyrius visai menkas. Dvarininkai: Venclavavičius turējo 9-tą kiaulių angliškosios veislēs ir Kazakauskac kiaul[illegible]inistai ir porą asilų.

IV skyrius — naminiai paukščiai. Išstatyta buvo: chiniškosios veislēs 1 žąsinas ir 1 žąsis su 6 žąsiukais, chin. veislēs 2 gaidžiai, itališkosios veislēs 1 gaidys ir vištos, vietinēs veislēs 4 gaidžiai ir 19 vištų; visa-kas ne valstiečių.

V skyrius — ukio produktai. Išskyrus P. Vidurtą, kuris turējo obuolius, nieko nebuvo.

VI skyrius — pienininkystē. Dalyvavo dvarininkai su įvairiais pieno išdirbiniais. Valstiečių — nebuvo.

VII skyrius — ukio mašinos ir įrankiai. Šis skyrius turtingiausias. Buvo išstatyta įvairiausiųjų mašinų, drapakų, plugų, akēčių ir tt. Dalyvavo 6 įvairios firmos. Be to dar buvo vietinio darbo plugų su akēčiomis.

VIII skyrius — naminiai moterų išdirbiniai. Šis skyrius gana turtingas ir įvairus, per tai interesingas. Čia labiausiai akį traukia lietuvių ir lietuvaičių rankų išdirbiniai, kaip tai: lininiai, vilnoniai audeklai, abrusai, juostos ir tt. Lietuvių ir lietuvaičių parodoje dalyvavo 66.

IX skyrius — miškininkystē ir medžioklē. Bēdiniausias skyrius. Išskyrus Šmidto iš Rygos firmą, kuri išstatē keletą medžioklēs įrankių, beveik nieko daugiau nebuvo.

X skyrius — visa, kas turi su ukiu ryšį. Skyrius, kaip ir VIII, turtingas ir įvairus. Labiausiai įdomumą atkreipia Mikališkių (Telšių apskr.) mokyklos mokinių išdirbiniai, kaip tai: pintinēs kepurēs, dēžutēs, kašikai, maišeliai, diržai ir kiti daiktai; padaryta gana gerai. Reikia pažymēti, kad darbas tai vaikų, turinčių 7—10 metų amžiaus.

Toliau labai akį traukia Dobrovolskio nebylių mokyklos Varšavoje mediniai išdirbiniai. Dēlei jų dailaus darbo gali jiems pavydēti ir sveiki žmonēs. Puikios juodilnyčios, plunksnakočiai, skrynutēs paišymui, žaislams ir kitoki padaryti daiktai išmaningai ir puikiai. Kiekvienu daiktu negalima atsižiurēti.

* * *

Berželio 3 dieną buvo išduodama dovanos. Gavusiųjų dovanas pavardžių nerašysime, nes vietos stoka, o tik paminēsime trumpai. Perbēgsime per visus skyrius.

I. Arkliai. Dvarininkams už arklius išduota 13 dovanų: 2 sidabro med., 3 aukso medaliams dipliomai, 3 sid. med. dipl. ir 4 pagyrimai; valstiečiams už arklius: 14 dovanų: 2 sd. med., 2 bronzo medaliai su pinigine dovana, kitiems piniginēs dovanos ir pagyrimai.

II. Galvijai. Įvairiausiųjų dovanų — aukso, sidabro med. ir k. išduota 73. Valstiečių galvijų beveik visai nebuvo.

III. Neraguotieji guvuliai. Už kiaules su paršais ir asilus apdovanota medaliams dipliomais.

IV. Paukščiai. Už vištas 3 sidabriniai medaliai, už žąsis 1 sid. medalis.

V. Ukio produktai. Už obuolius aukso medaliui dipliomas.

VI. Pienininkystē. 6 įvairios dovanos.

VII. Ukio mašinos ir įrankiai. Devynios įvairios dovanos.

VIII. Naminiai moterų išdirbiniai. Šiame skyriuje, kaip jau minēta, dalyvavo 66 lietuvēs ir lietuvaitēs. Už įvairius išdirbinius — audēklus, pirštines ir kitus daiktus dovanas gavo 43 asmenįs. Dovanų išduota: 1 didelis sidabro medalis su 3 rub. už dailų audēklą, 1 sidabriniui medaliui dipliomas, 2 sid. med. su 20 rub., 1. sid. med. už puikius siuvinius, 4 pagyrimai ir po keliolika rublių, 34 piniginių dovanų po kelis rublius. Sulyginant su išdirbinių dailumu, moterims dovanos paskupintos.

Dvarų rankų išdirbinių visai mažai.

Toliau seka dovanos IX ir X skyriams.

Laike parodos buvo apie pienininkystę trįs paskaitos, iš kurių viena paskaita skaityta lietuviškai.

Per visą laiką griežē kariškasis orkestras.

("Šaltinis").

IŠ GAURĒS,
Raseinių apskr.

Gaurēs parapijos kapuose, kaip "Vienybē" praneša, neseniai kas-žin-kokie piktadariai nulaužē nuo kryžių [illegible] 20-ties dievamukių. Jų norēta apiplēšti dar Fišerio koplyčios grabai, tik neįstengta.

("V-tis").

IŠ MARIJAMPOLĒS.

Berželio 17 d. lietuviškoj mergaičių progimnazijoj buvo iškilmingas 1908—9 mokslo metų užbaigimas.

Susirinko vietinių draugų atstovai, kai-kurie mokinių tēvai ir šiaip-jau burelis svečių.

Tosios progimnazijos direktorius, kun. Dr. Gustaitis, pradējo iškilmę rusų kalba, — nes čionai buvo gyvenantis mokyklų inspektorius, — pranešdamas, kiek mokinių perējo į kitas kliasas, kiek iš jų dar turi po vakacijų pataisytinus egzaminus, kiek šįmet įstojo naujų ir kiek dar išviso buvo progimnazijoj mokinių.

Po to mokinēs iš atminties pasakē eilių: rusų, lietuvių, prancuzų ir vokiečių kalba. Sakyta gana vykusiai.

Iš to vieno matyt, kad čia mokina saviškai ir pagal naujausius mokslo reikalavimus, nes mergaitēs sugebia eilēmis mintis išreikšti liuosai, drąsiai, jautriai; atmintinai bekalbant eiles, nežymu dušios nuovargio. Apskritai, toje įstaigoje lankanties, jauti tautišką šilumą ir širdingumą, kadangi mergaitēs tarpe savo mokytoju niekuo nesuvaržytos, liuosos, lyg kad namiškių-artimųjų burelyje.

Mergaitēms pabaigus eiles sakyti, žinomas marijampoliečiams kalbētojas ir nenuilstąs musų tautiškos dirvos spygliuotų usnynų plēšējas, kun. Gustaitis, pasakē rimtai pamatuotą kalbą. Išliejo prieš klausytojus savo širdies skundą, dēlei tos mokyklos neturto, dēlei mažo musų visuomenēs jos rēmimo. Pernai per tokį-pat aktą musų ausis glostē-glamonējo sutartinēs mergaičių dainelēs, bei skambinimas fortafijonu. Šįmet nebuvo kam muzikos paskolinti nei už ką pirkti. Nebuvo kam nei dainelių pamokyti.... (Mat Marijampolēje toliai vargonininkai sēdi, koliai patįs mokinasi, o kaip išmoksta — sparnus pakēlę lekia gardesnēs duonelēs ješkoti.... Tad rimto choro vedējo kaip nēra, taip nēra). Toliau gerbiamasis kalbētojas aimanavo, kad naujas progimnazijos kandidates galima ant pirštų suskaityti, kadangi tuo tarpu vyrų progimnazijon kasmet tēvai vaikus gruste grudžia.

Kodēl taip yra? Aišku. Musų kaimiečiai dar nesupranta reikalingumo mergaites mokyti.

Tai-gi pavyzdžiais išrodē kalbētojas, kiek sveria moterų įtekmē tautų gyvenime.

Taip ir norētųs žmogui savo krauju tuos iškalbingus žodžius tautiečių širdyse užrašyti; taip jie man išrodo svarbųs, šventi!

Pagalios davē išmintingus perspējimus, kaip su namiškiais, svečiais turi mergaitēs elgties ir įsakē-įprašē laike vakacijų rinkti dainas, pasakas.

Tąją kalba ir užsibaigē aktas Iš priekliasio pirmojon kliason perējo 10, o 3 mokinēs iš pirmojo priekliasio skyriaus į antrąjį. Iš pirmosios antrojon pervestos 9, — 3 gi mokinēs turēs kvotimus iš kai-kurių dalykų po vakacijų. Iš antrosios trečiojon perējo 9, bus ir po vakacijų kvotimai. Iš viso pereitais mokslo metais progimnazijoje buvo 42 mergaitēs. Šįmet naujai įstojo 7 mergaitēs.

Po akto buvo globējų su tēvais susirinkimas. Nutarta: 1) Mokslą pradēti rugpiučio 30—31 d.; 1-mą rugsējo dieną egzaminai pašalietēms ir pasitaisomieji kvotimai mokinēms. Rugsējo 2 d. prasidēs mokslas pamaldomis bažnyčioje ir aktu mokykloje, o rugsējo 3 d. jau bus lekcijos. 2) Jei[illegible] kliasoje bus mažiau [illegible]gu kurioje [illegible] tos kliasos mo[illegible] 16-kos merg., tai [illegible] mokslą pakelti kinēms mokestį už m[illegible] tēvus, kurie 5 rub., išskyrus tuos t[illegible]ris. 3) leis 2 ar 3 dukte[illegible] pradžios Jeigu nuo mokslo met[illegible]one bus 10 per ištisus metus pensi[illegible]kelti, o jei merg., tai mokesčio ne[illegible] irgi 5 rub. mažiau 10-ties, tada [illegible]ams 135 r.). pakelti (tai butų me[illegible]iškosios da- 3) Pensijono ekono[illegible]inkta 3-jų as- lies sutvarkymui iš[illegible] kun. Uogintas, [illegible]ienų komitetas: [illegible] pp. Draugelienē ir [illegible] Grigaitienē.

Šios progimnazijos tolymesnis likimas parodys, kaip pas mus žiurima į mergaičių apšvietimą, nes nuo to tik ir priklausys jos buitis.... Meilužis.

("Šaltinis").

IŠ STROČIUNŲ,
Seinų apskr., Kudrēnų valsč.

Šį pavasarį V. Blažukas savo kieme kasē šulinį. Nusileidęs žemēsna 10 sieksnių gilumos ir, neradęs vandens, metē darbą. 10 dienų praslinkus, t. y. berželio 30 d. užsimanē toliau varyti darbą. Nusileido gilumon Blažuko sunus (30 m.). Nesulaukiant jokio ženklo, nusileido kitas sunus (22 m.). Su juo ir gi panašiai. Nusileido tēvas (61 m.); jis taipgi dingo. Kilo triukšmas. Ant viršaus stovintieji žmonēs nuleido ant virvių atbēgusį seniuną (30 m). ir temijo, kas bus. Prie dugno jisai persivertē stačiagalva; ištraukta negyvas. Bandē nusileisti dar vienas vyras, bet jau nuo 3 sieksnių jį ištraukē vos gyvą. Vadinas, žuvo 4 žmonēs.

Priežastis — gazas. V. M.

("Šaltinis").

IŠ PLOKŠČIŲ,
Naumiesčio apskr.

Gegužio 31 d. Jonas Juškaitis bemedžiodamas girioje, suklupęs ant kelmo, užgavo į medį šautuvu, kuris iš abiejų vamzdžių iššovē Jurkšaičiui pilvan. Prispaudęs žaizdą kepure, Juškaitis parsvyrino namo (10 viorstų!). Tuoj atvežē kunigą. Ligonis pragyvenęs dar apie 12 valandų, pasimirē. Daktarą atvežē tik tada, kada nelaimingas jau.... rengēsi mirt....

Nors a. a. Jon. Juškaitis nebuvo mokytas, bet labai buvo prielankus apšvietimui ir valsčiaus sueigose visados laikydavo teisybēs pusę, o ne parsiduodavo už degtinę, kaip kiti daro....

Berželio 3 d. buvo atvažiavęs kamisorius peržiurēti valsčiaus taupomosios kasos. Komisorius reikalavo, kad metams baigianties butų sugrąžinta visa paskolinta suma. Tas labai neparanku. Vertētų ukininkams per valsčiaus sueigą prašyti valdžios, kad atmainytų šį įsakymą.

Plokščiai tariasi per busimąją sueigą prašyti gubernatoriaus, kad sugrąžintų į Šakius daktarą Staugaitį, kuris ne tik gydē žmonēs, bet dar išrašinējo ukininkams visokių sēklų, trąšų. Valdžia įdējo Dr. Staugaitį į kalējimą, o aplinkiniai žmonēs labai kenčia, neturēdami gydytojaus. Dagis.

Pasiskundē Blažys pavieto viršininkui, buk tai jį, Blažį, gundą uždegti dvarą. Dēlei to tapo suareštuotas Tamošaitis, kurs ir turējo pasēdēti kalējime, pakol viskas išsiaiškino. Kaip tik jį paliuosavo, jis tuoj pašaukē Blažį teisman už garbēs nuplēšimą. Neseniai buvo teismas, kurs nubaudē Blažį vienu mēnesiu arešto prie policijos, bet Tamošaičiui to negana, jis padavē dar apeliaciją, reikalaudamas aštresnēs bausmēs. Tenbuvęs.

("L. U.").

IŠ GELGAUDIŠKIO,
Naumiesčio apskr.

Žmonēs nuo seniai bylinējasi su dvarininku Komaru dēlei servitutų. Daugumas bylų, rodēs jau prapuolusių, dabar laimēta. Kalba, kad bus dar daugiau toliau laimēta. Bylas veda Kauno adv. Petras Leonas.

Plokštiečiai irgi žada pradēti dēlei servitutų bylinētis, bet vis tik žada, ale nedirba. Girdēt, kad randasi tarp jų ir tokių kurie už šakų vežimą apsiima parduoti valstiečių teises. Praeivis.

("L. U.").

IŠ VIŠAKIO RUDOS,
Senapilēs apskr.

1897 metais čionykščioje bažčioje Karalius padirbo naujus altorius. Parapijonįs, kam kiek už tai prigulējo, užsimokējo pinigus raštinēje, bet vietinis klebonas kun. Štrimas nedamokējo Karaliui 400 rub., apie ką parapiją visai nieko nežinojo. Karalius užvedē bylą, kurią išlošē, rodos, pernai; dabar jisai gaus iš parapijos 900 rub. (drauge su nuošimčiais ir išlaidomis). Parapijonįs baisiai murma ant klebono už tokį pasielgimą. Maža to. Pasirodo, kad ir tie 400 rub., kurie buvo klebono sulaikyti, nežinia, kur dingo. Klebonas teisinasi, kad pinigai, girdi, buvę pas komiteto narius (iš kurių jau bene trįs mirę), bet parapijonįs kaltina daugiausiai kleboną, kaipo komiteto iždininką. Girdējau, kad jie mano patraukti teisman komitetą ir kunigą, norēdami susekti, kame yra pinigai.

Šiaip bažnyčios reikalai baisiai apleisti. Bažnyčia niekas nesirupina, nei klebonas, nei žmonēs: dangtis kiauras, lietus lyja kaip per rētį; lipinēs visai supuvusios ir reikia tik saugotis, kad nenulaužti sau kojos arba sprando. Reikētų rudiečiams patiems pasirupinti savo parapijos turtais nelaukiant, kad klebonas tą padarys.

J. V.

("L. U.").

IŠ VILKAVIŠKIO,
Suvalkų gub.

Sekmadienį, berželio 27 d., netoli miesto, keliu beeinant namo, dvi merginas užpuolē du kareiviu, nepaisydami nei to, kad su jomis ējo trįs vyriškiai. Vyrams šokus ginti, užpuolikai pagrumojo kardais, kad nelįstų, nes nukirsią. Vaikinai, tuščiomis rankomis bijodami prie užpuolikų lįsti, nubēgo toliau ir ēmē šaukti, kad žmonēs bēgtų pagelbon.

Tuo tarpu kareiviai pradējo merginas nežmoniškai draskyti; suplēšē rubus ir labai sumušē. Kai žmonēs, išgirdę šauksmą, pradējo bēgt ginti, tuomet doros neprieteliai, matydami, kad gali blogai buti, pagriebē iš abiejų skepetas, kiekvieną 10 rub. vertēs, ir nubēgo sau.

Dar tų merginų laimē, kad arti buvo gyvenančių žmonių. Tai kokios musų Šalyje moterų teisēs, ir kaip jos paguodoje laikomos!

Majoriškių kaimo gyventojas, J. Baronas, kuris sykiu su šviesininkais buvo nuteistas ištrēmimu, buvęs kuriuo tai laiku parējęs namo. Devintinių penktadienį sargybiniai gaudē, norēdami suimti. Bet gaudomasis pabēgęs.

Tą pačią dieną Obšrutų kaime buvo krata pas J. Pakušą. Rasta kaszin-kikių spauzdintų atsišaukimų ir laiškų, kuriuose buvę parašyta, kur dēti tuos atsišaukimus. Kaltininko nesugavo.

Grumstas.

("V-tis").

IŠ DRUSKININKŲ,
Gardino gub.

Vasaros metu į Druskininkų vandenis privažiuoja daug žmonių. Ikišiolei svečiai jokių mokesčių miestelio reikalams nemokēdavo. Šįmet miestelio taryba nutarē uždēti ant atvažiuojančių žmonių po 75 kap. mokesčių. Iš tų mokesčių pasidarys ilgainiui didelē suma, kuri bus sunaudota miestelio reikalų apžiurējimui: apšvietimui, išgrindimui gatvių ir tt. Aplinkinių sodžių gyventojai (lietuviai) per vasarą gerai pasipelno iš Druskininkų svečių. Veža ir neša čion parduoti visokius daiktus: daržoves, sviestą, kiaušinius, pieną, uogas, grybus ir tt. Ypač iš uogų ir grybų išrenka daug skatiko, nēsa aplinkui daug miškų, o kainas svečiai moka geras. Nors visi Druskininkų aplinkiniai lietuviai, bet bažnyčioje nēra nei žodžio lietuviškai. Kunigas pats visai nemako lietuviškai, nei pamokslo negal pasakyti. O giedoti žmonēms bažnyčioje lietuviškai neleidžia.

("R. Garsas").

APIE KAUNO GUBERNIJOS MILŽINKAPIUS.

Anot laikraščio "S.-Z. Tel.", imperatoriškoji archeologijos komisija išsiuntusi savo narį-bendradarbį, p. J. S. Abramovą, ištirti Panevēžio, Ukmergēs ir Ežerēnų apskričių milžinkapių. Ypač daug tokių milžinkapių esą Panevēžio apielinkēje, todēl p. Abramovas nuo ten pradējęs savo darbą. Berželio 18 dieną kasęs Malatiškēs dvare, už 6 viorstų nuo P[illegible]žio. P[illegible] kad ten[illegible]

ištisų stabmeldžių kapų, išdalies pušyne iš dalies, pievoje, per 200 sieksnių nuo Nevėžio upės. Kaikurie piliakalniai seniai jau esą iškasti, dar esą nekastų apie 60. Greta esama ąžuolyno liekanų. Piliakalniai išrodą, kaip pusė kamuolio nukirstu viršum: platumo apie 6 sieksniai, augštumo apie pusę sieksnio (3—5 pėdos). Apačioje vainikas iš akmenų, sudėtų į vieną ar į dvi eili.

P. Abramovas iškasęs vieną, patį įdomųjį piliakalnį; jokių papuošalų, jokių rakandų ir ginklų neradęs, radęs tiktai kelis žmogaus kaulus, tarp vidurio ir tarp apatinio vainiko, ir laužo likučius. Todėl rodosi, kad žmonės taip buvę laidojami: kraudavo laužą ant žemės ar ant akmenų. Ant to laužo degindavo gyvulių aukas, o šale laužo, ant žemės guldydavo nabašniką. Paskui ir nabašniką, ir sudegusį laužą apdėdavo akmenimis ir apmezdavo žemėmis, kurias imdavo iš čia pat, todėl aplink piliakalnį pasidarydavo riavai. Sunku esą pasakyti, kuomet taip budavę; spėjama, kad nevėliau, kaip aštuntame amžiuje. Tokiuo budu išeina, kad senovės lietuviai nevisuomet degindavo lavonus.

Panešių milžinkapių daug yra Kauno gubernijoje, bet daugiausia — Panevėžio, Ukmergės ir, iš dalies, Šiaulių ir Ežerėnų apskrityse. Lietuvių milžinkapiai, pagal Pokrovskį, dažniausiai esą išmėtyti ne po vieną, bet kupetomis; nuo 3 lig 80. Tokių kupetų esą daugiau kaip 100. Gubernijos viduryje, t. y. Panevėžio ir Ukmergės apskrityje, senovės lietuvių budas ir papročiai visame grynume buvę išsilaikę dar 14-me amžiuje: mat, tą kraštą gynė nuo kaimynų nepereinamos girios ir balos; todėl ten daugiausia likę ir tų piliakalnių.

Anot "S.-Z. Tel.", Panevėžio piliakalnių beveik neištyrę ir lenkų mokslo vyrai.

("V-tis").

ĮSITIKĖKIME SAVO JIEGOMS.

Yra sakoma: kad tasai daug nuveikia, kas pasitiki savo jiegomis, savo spėka. Lygiu budu ir kiekviena tauta tik tuomet gali daug nuveikti, jeigu pasitiki savo spėkomis.

Kaipgi tada su musų Lietuva? Ar reikalingi yra prirodymai, kad paskutiniais metais jos įsitikėjimas didžiai sumažėjo. Rods, nereikia nei prirodinėti. Ne vienas visuomenės klausimas šiandien nerišamas taip, kaip vien mums lietuviams tiktų, bet dažnai taip, kaip kitų gali buti leistas išrišti, nei vienas sumanymas nekeliamas, neatsiveizėjus į tai, kaip pažiurės musų kaimynas. Savosios drąsių žmonių politikos nėra, politikuoja tik mažuoliai, atsiveizėdami, kad tik neužrustinus vyresniųjų.

Džiaugiamės, turį savo spaudą, bet kiek ten svetimų idėjų, kiek svetimų kalbų ir visokių naujienų, kurios apkeršėjo musų tautos dirvą. Gana tik pavartyti musų laikraščius. Seniau pasibijodami svetimos įtekmės, mes vengėme kritikos, o šiandian savo raidėmis skelbiame daugybę tokios medegos, kuri daug pavojingesnė už pačią kirliką. Gana pasiskaityti nors tokių striapsnių, kurie pataria įsitikėti rusų Valstybės Duma. Praradę savo platesnius jieškinius, mes taikinamės prie kitų. Musų tautybei jau vietos nėra, ji žusta, išdygus dar netikram rusų parlamentui.

Tačiaus tik ta tauta galinga, kurios sunųs pasitiki plačiais jieškiniais, pasitiki juos pasieksią.

Taigi pasitikėkime.

("Lietuvos Žinios").

SVARBUS KLAUSIMAS.

Berželio 7 d. buvo moksleivių pasikalbėjimas. Susirinkimas svarstė klausimą įkurimo laikraščio payesto mokslus einančios jaunuomenės reikalams.

Musų atidžią atkreipė vienas dalykas. Mokslus einančioji jaunuomenė, kaip tai matyti iš 1-jo ir 4-jo motivų punktų, norėtų "intensyviškai dalyvauti bendram visuomenės judėjime", bet nelaimė — "vykinimas kilusių bent kiek rimtesnių sumanymų aiškiai parodė nesubrendimą platesnių moksleivijos eilių prie jų išrišimo".

Dvasios nupuolimas ir apatija, kuriuose pastaruoju laiku skendo musų visuomenė, o ypač moksleiviai, matomai jau nyksta. Nors susirinkusių moksleivių burelis ir bandė da vienyti Lietuvos moksleiviją "bendru profesijonaliniu padėjimu", bet tuoj čia-pat kalba ir nis, ... platesnį tikslą — "darbą Lietuvos naudai". Tai jau ne vien mokslus einančios jaunuomenės tikslas, bet plačios musų visuomenės — visų tų, kuriems rupi Lietuvos ateitis. Čia jaunuomenė neturi ir negali užsidaryti siaurame savo ratelyje ir atskirai veikti. Ji turi eiti išvien su tais, kurie vienoje ar kitoje pakraipoje jau dirba visuomenės dirvoje. Pas kitas tautas taip ir yra. Ten jaunuomenė nei manyti nemano organizuoties į atskirą moksleivių kuopą, idant pasekmingiau veikti savo krašto naudai. Kodėl gi tas klausimas kilo pas mus? Mums matos, kad į jį geriausiai atsakė patįs moksleiviai, pabrėždami, jog jie privalo "dalyvauti visuomenės judėjime" ir jeigu nedalyvauja, tai dėlto, kad platesnėms moksleivijos eilėms truksta subrendimo išaiškinimui ir išrišimui "bent kiek rimtesnių sumanymų". Kas gi čia kaltas? Jaunuomenė bunda, veržiasi į darbą; ji jieško "prakeiktų" klausimų išrišimo, ji jieško kelio, kuriuo eidama, geriausiai galėtų patarnauti savo tėvynei ir randa.... tik tuštumą. Ne klysim, jeigu tą patį pasakysim ir apie visą musų inteligentiją, neskiriant net ir tos jos dalies, kuri yra susiorganizavusi į partijas. Kur nepasisuksi, visur tik ir girdi skundą, jog mes stovime ant kryžkelio, ir nežinome kur eiti, ką vekti. Tuotarpu gyvenimas bėga. Kįla visokie klausimai ir juos dažniausiai išrišame ne mes, bet kiti, svetimi mums žmonės. Mes esame vis neprisirengę, klausimo neištyrę. Moksleiviai atvirai tai pasakė ir nori išbristi pagalios iš tos balos, kurion visi esame įklimpę. Kiti dar tyli. Ar ilgai da tęsis tas tylėjimas?! Jeigu mes esame gyva tauta, jeigu mes norime gyventi ir eiti pirmyn, toliau taip buti neturi. Moksleiviai metė mintį. Reikalingas laikraštis, pavestas inteligentijai, kurs plačiai svarstytų ir rištų kilančius politikos ir visuomenės klausimus, kurs rodytų kelią į šviesesnę ateitį. Toks laikraštis turi gimti. Jo įkurimu turi rupinties ne tik vien moksleiviai, bet visa musų inteligentija.

("Lietuvos Žinios").

ŽEMIEČIŲ ĮSTAIGOS.

Vyresnybė suskubo apdovanoti musų kraštą žemiečių įstaigomis. Įvesti šias įstaigas jau seniai prašė musų dvarininkai, bet jais ikišiol nepasitikėta. Dabar gi vyriausybė skubinasi. Iškur tasai gerumas? Šį pavasarį dešinieji atstovai ir tikrieji rusai buvo subruzdę, kad Valstybės Taryboj nuo musų krašto nėra rusų, o vien tik lenkai. Todėl savo laiku jie reikalavo tokio rinkimų pakeitimo, kad Tarybon galėtų patekti rusai ir iš musų krašto, kaip patekę yra Dumon Zamyslovskis ir kiti. Su tokiu pamatiniu rinkimo teisių pakeitimu net spalininkai nenorėjo suteikti ir pakišę vyriausybei sumanymą, kad musų krašte butų įvestos žemiečių įstaigos, o tas įstaigas jau taip galima bus sutaisyti, kad nuo anų galima bus išrinkti jau ne tik lenkus, bet ir rusus. Reikią tiktai, kad rusams, kurių musų krašte yra mažuma, butų užtikrinta tam tikra mažumos viršenybė.

Taip buvo manyta ir štai dabar jau vietiniams gubernatoriams įsakyta surinkti žinias, po kiek ir kas valdąs žemės, kokiai tautai kiekvienas priklausąs ir kaip galį buti užtikrintos mažumos teisės. Žinios renkamos ir iki liepos 10 dienos bus jau Peterburgan nusiųstos. Kokios įstaigos galutinai bus sumanytos, po kiek bus valstiečių ir dvarininkų žemietijose, dar nežinia, bet atsimenant, koks yra tikslas taip skubaus šių žemietijų įvedimo, vargu galėsime jomis pasidžiaugti. Jau ir dabar yra sakoma, kad žemietijų pirmininkai ne bus renkami, bet pačios vyriausybės skiriami. Reakcijos laikais vargu galima laukti užgimimo sveiko vaiko — galime susilaukti tokių įstaigų, kurios nieko bendro, apart vardo, neturės nors ir su tomis įstaigomis, kurios dabar yra Rusijoje.

("Lietuvos Žinios").

LATVIŲ MOKYTOJŲ DRAUGIJA.

1905 m. latviai-mokytojai Rygoje įsikurė "Latvių Mokytojų draugiją". Tos draugijos tikslas — tai rupintiesi dvasiškaisiais ir medžiagiškais latvių-mokytojų reikalais. Draugija turi teisę: 1) tajsyti apšviečiamuosius kursus, skaitymus ir lekcijas, 2) steigti knygynus skaitykl..., muzėjus, 3) leisti knygas ir laikraščius, 4) rengti mokytojų susivažiavimus ir susirinkimus, 5) rupinties teisiškojo mokytojų padėjimo pagerinimu, 6) įsisteigti pasiteiraujamąjį biurą nariams darbo ir vietų sujieškoti ir tt.

Draugijoje nariauti gali tik mokytojai iš Kuršės, Vidžemės ir Vitebsko gubernijų. Dabar latvių mokytojų draugijoje yra apie 400 ypatų.

Berželio 8 d. draugija atvėrė Rygoje latvių mokytojų kursus. Kursuose dalyvauja 233 ypatos—70 moterų ir 163 vyrai. Kursų programa apima rusų ir latvių literaturą, geografiją, istoriją, politikos ekonomiją, fiziologiją, biologiją, pedagogiją ir piešimą. Lekcijas skaito Rygos vidurinių mokyklų mokytojai. Tarp lektorių yra labai gabių mokytojų, bet ne visi.... Susivažiavę iš visų Latvijos kraštų mokytojai, be-to dar, daro ekskursijas po Rygą ir jos apielinkes. Taipo, berželio 14 d. jie aplankė Rygos muzėjus, o berželio 21 d. važinėjo Rygos apielinkių apžvalgytų. Malonu širdžiai, pasižiurėjus į tą musų brolių latvių mokytojų burelį: kaip jie į kuopas susispietę, lekcijų pertraukose, tariasi, kaip kuodaugiausia naudos suteikus savo tėvynei. Visų jų akyse žėri tikra tėvynės meilė ir atsidavimas, jų atbalsis — tai Latvija. Žiuri žmogus į tą įvairaus amžiaus mokytojų burį, ir matai kokią tai galinga jiega. Prieš ją nesugebės stengties nėjokia galybė. Matoma, latviai ir kulturiškai dėlto taip augštai yra pakilę, kad jų mokytojai taip karštai myli savo tėvynę. O kada musų Lietuva susilauks tų laikų, kuomet visose jos mokyklose mokytojaus lietuviai, kada jie susitelks į lietuvių mokytojų draugiją, kaip šiandien yra susitelkę musų broliai latviai?....

S. K.

Dras VILIUS BRUOŽIS.

6 d. liepos Tilžėj pasimirė vienas iš žymesniųjų Prusų lietuvių veikėjų, Dr. Vilius Bruožis. Jis gimęs 17 d. geguzio 1843 m. Gulstanduose, Budviečių parapijoj. Universitetą baigė Karaliaučiuj. Pabaigęs universitetą, ištraukė karan su prancuzais. Sugrįžęs iš karo, apsigyveno Prusiškoj Ilavoj. Išbuvęs čia 10 metų, išsikėlė į Dresdeną; 1881 m. buvo Berlyne, Tilžen gi atkako 1885 m. Kadangi gydymas jam sekėsi, o jis nuo kitų daktarų slepė savo metodą, tai dėlto kilo nesutikimai su vietiniais daktarais, kurie iš pavydumo stengėsi jam kenkti ir tiek padarė, kad jis vėliau net du kartu buvo patalpintas beprotnamyj.

Atkakęs Tilžen, Dr. Bruožis iš syk pasirodė karštu lietuviu, jis prisidėjo ir prie "Aušros", kurioje tilpo kelios jo eilės ir teip straipsniai. Paskaitose ir pranešimuose jis bandė pertikrinti, kad net rojuje Adomas su Jieva lietuviškai kalbėjo, kad visos civilizacijos pradžia nuo lietuvių paeina. Savo išvedimams turėjo daug medegos surinkęs. Gaila, kad tos medegos neapdirbo ir net savo lietuvių kilties teorijos ne aprašė. Apskritai, rašė jis mažai, bet pasikalbėjimuose neiškentė neaiškinęs savo teorijos. Sulyg jo, rojus, kur atsirado pirmutinis žmogus, buvo Prusų Lietuvoj apie Darkiemį.

Kada, atsisakius Jankui leisti "Varpą", tasai laikraštis be mažo negriuvo, nes leidimui truko pinigų, Dr. Bruožis, užtikrindamas skolos išmokėjimą, parupino kitą spaudėją — Mauderodę.

Subruzdus Prusų lietuviams rinkti Vokietijos seiman savo tautos atstovus, Dr. Bruožis, teipgi Martinas Jankus ir Sauerwein buvo pirmutiniais lietuvių kandidatais, bet išrinkti nė vieno nepasisekė. Dr. Bruožis, rodosi gavo tik 27 balsus. Daugiau jis nekandidavo.

Kaipo daktaras, jisai ligonių buvo jieškomas, pas jį atvažiuodavo ligoniai net iš labai toli.

‖ Cholera pasirodė jau Prusuose; 23 d. liepos Karaliaučiuje pasimirė jaunas amerikonas iš Wisconsino, atkakęs čia su pačia iš Maskolijos, Roger Winfield.

IŠ AMERIKOS.

NEW YORKO ATEIVIŲ UŽVEIZDOS KOMISORIUS DARBUOJASI.

New York. Naujasis ateivių užveizdos komisorius Williams matyt labai darbštus; jam užstojus, sulaiko daugybę ateivių ir grąžina dėl kokių kartais fantastiškų priežasčių. Dabar įstaigose Ellis Island yra 965 sulaikytų ateivių. Sugrąžino vengrišką žydą Kohną, tik todėl, kad jis truputį kuprotas. Matyt komisorius bijosi, kad kuprotiejie ateiviai kuproms neužterštų Amerikos.

NUTEISTAS BUVĘS DARBININKŲ VADOVAS.

New York. Čianykščio teismo rastas kaltu buvęs vežėjų organizacijos vadovas Cornelius O'Shea, kuris su peiliu subadė savo numylėtinę, kelnerę Alice Walsh. Už tai jis gali gauti 25 metus kalėjimo.

VILKŲ APGULTA.

San Bernardino, Cal. Moteris gelžkelio stacijos agento, W. J. Geker, apleistame avių tvarte tapo pulko išalkusių vilkų apgulta, kurie ją išlaikė 48 val. Vilkai stengėsi vieni sienų lentas išardyti, kiti bandė po pamatais pasikasti. Moteris turėjo juos su smaigu šalyn vaikyti. Ant galo atėjo su gelžkelio darbininkais pagelbon jos vyras ir vilkus šalin nuvijo.

KVAILAS PADAVADIJIMAS.

Mobile, Ala. Čianykščiai policijos perdėtiniai išleido padavadijimą, kuriuom visiems negrams prisako nuo 10 val. vakare buti savo namuose. Kas padavadijimo to ne pildo, tuos areštuoja ir baudžia.

NEGYVĖLIS SKRYNIOJ.

Lynn, Mas. Vienuose nakvynės namuose pn. 148 Liberty str. rado skrynioj jau pagedusį kuną vyriškio, kaip mano, armeniečio. Negyvėlis buvo apsirėdęs, kišeniuj buvo banko knygutė ant vardo Minas K. Monjian. Kambarj, kuriame rado kuną, buvo pasisamdęs čeverykų dirbtuvės darbininkas Jones, bet ir jis prapuolė.

NUBAUSTA UŽ NUODĖMĘ.

Boston, Mas. Pabėgo iš čia su italijonu bananų pardavinėtoju turtinga moteris, L.Lancaster. Italijonas mat jai persistatė itališku grafu turinčiu Italijoj puikius dvarus. Moteris apleido savo vyrą ir su juom išdumė į Italiją, bet jau nuo laivo atsiuntė bevieliniu telegrafu telegramą vyrui melsdama atleidimo už sulaužytą prisiegą. Matyt italijonas nesaldžiai ją glamonėja.

PRIGĖRĖ.

Des Moines, Iowa. Ant Raccoon River apvirto valtis su pasivažinėtojais ir joje buvę žmonės supuolė į vandenį. Prigėrė prie to viena 43 metų moteris ir dvi merginos, viena 23, kita 19 metų.

DEBESŲ PRAPLYŠIMAI.

Ashland, Wis. Šitose aplinkinėse 21 d. liepos siautė audra su debesų praplyšimais, kuri pridirbo nuostolių ant pusės milijono doliarių. Kas atsitiko su gyventojais White River klonies, dar nežinia.

Duluth, Min. 22 d. liepos šitose aplinkinėse siautė baisi audra su debesų praplyšimais, nuo ko užgimę tvanai nuostolių pridirbo ant pusantro milijono doliarių. Prigėrė trįs ypatos. Vanduo nunešė 20 namų. Laukuose užtvinę vandens dar daugiau nuostolių pridirbo.

GAISRAI.

Long Branch, N. J. Prie Brighton ave., tarpe Second ir Sairs ave. sudegė čia du hoteliai ir septynios krautuvės. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 150000 dol.

New Bedford, Mas. Sudegė čia dirbtuvės New Bedford Codage Co. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 300000 dol.

VĖTROS.

Galveston, Tex. 21 d. liepos šitose aplinkinėse siautė baisios vėtros, kurios labai daug nuostolių pridirbo. Telegrafų vielos pertraukytos. Ant Tarpon salos prigėrė 10 ypatų. Jos mat vėtros išmestos vilnys pagriebė ir nunešė į jures.

NELAIMĖS ANT GELŽKELIŲ.

Kansas City, Mo. Netoli nuo čia nupuolė nuo tvanų paplauto pylimo Santa Fe gelžkelio traukinys. Prie to šešios ypatos likosi užmuštos, o trįs sunkiai apkultos.

Indianopolis, Ind. Netoli Zionsville iššoko iš vėžių Big Four gelžkelio traukinys. Prie to 42 pasažieriai likosi sužeisti.

IŠ DARBO LAUKO.

¶ Pereitą sanvaitę Amerikoj buvo 239 nusibankrutinimai, arba ant 33 daugiau negu užpereitą.

¶ Kenosha, Wis. Sustreikavo čia darbininkai Allens Sons Tanning Co. Darbininkai reikalauja didesnių algų. Susirėmime streikierių su kompanijos sargais ir policistais du vyriškiai likosi užmušti, o daug tapo sužeistų. Streikuoja 1000 darbininkų.

¶ Butler, Pa. Nors neva susitaikė darbininkai su Standard Steel Car Co., bet darban atėjo tik ketvirta dalis svetimtaučių dirbančių kompanijos dirbtuvėse; kiti reikalauja užtikrinimo, kad gaus kompanijos pažadėtą algų pakėlimą.

¶ Lyndora, Pa. Streikuojanti darbininkai Standard Steel Car Co. užmanė kompanijai grįžti už senas algas prie darbo, bet reikalauja, kad kompanija numažintų randas už gyvenimus jos namuose.

¶ San Francisco, Cal. Darbai eina čia negeriausiai. Nors daugelis darbininkų iškeliavo kitur, kiti iškeliavo ant farmų, kur vasaros laike darbų daugiau, bet dar matyt ant gatvių žmonių be darbo.

¶ Muskegon, Okla. Sustreikavo čia vežėjai ir gatvių klotojai, kadangi, sutrumpinus darbo valandas, ant 15% numažino jų algas.

¶ Butler, Pa. 3500 darbininkų Standard Steel Car Co., kurie buvo sustreikavę, sugrįžo prie darbo.

¶ Fall River, Mas. Didina čia medvilnės dirbtuves. Paskui priims prie darbo daugiau darbininkų.

¶ Elmwood, Ind. Streikuoja čia darbininkai American Steel & Tin Plate Co.

¶ Portland. Ore. Čianykščioj cemento dirbtuvėj darbai eina vidutiniškai.

¶ New Castle, Pa. Streikuoja čia blėtos dirbtuvių darbininkai.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ MUDDY, ILL.

Šito miestelio aplinkinėse yra 2 anglių kasyklos, vienose dirba kiekvieną dieną, o antros stovi jau antri metai ir nėra vilties, kad greitu laiku pradėtų dirbt.

Lietuvių yra čia 4 šemynos ir 17 pavienių. Svaiginančių gėrimų čia nėra, todėl nėra nė tiek vaidų terp lietuvių, kaip buva ten, kur gertuvės yra prie kiekvienos gatvės kertės. Laikraščiai ateina čia sekanti: "Saulė", "Vienybė", "Keleivis" ir "Lietuva". Veik visi lietuviai dirba anglių kasyklose. 13 d. liepos kasyklose užmušė vieną 23 metų vaikiną, kuris dirbo kasyklose jau 3 metai prie anglių kėlimo. Mašinistas, ne davęs ženklo, su visu smarkumu paleido kėlimo prietaisą ir ji aną vaikiną pagavo ir sumankė. Minėtas vaikinas paėjo iš Kauno gubernijos, Raseinių pav., Šilelio parapijos, Širikų kaimo, (bet svarbiausias dalykas: kaip to vaikino pravardė? Red.). Paliko jis motiną ir du brolius. Prigulėjo į Šv. J. Dr. Westvillėj (taigi į kokią: Jono, Juozapo, Jurgio, ar kitokią? Nesuprantamų hieroglyfų negalima rašyti. Red.). 15 d. liepos kunas palaidotas lietuviškuose parapijos kapuose.

VI. Bielskis,
P. O. Box 2, Salmi Co.

IŠ KENOSHA, WIS.

Čia užgimė streikai odų dirbtuvėj. Darbininkai reikalauja didesnių algų. Kadangi miesto majoras savo policistams per daug duoda valios, tai streikas neapsiėjo be muštynių. Mat kompanija parsitraukė skabus, tai straikieriai bandė juos neleisti į dirbtuves. Prie durų stovėjo policijos oficieras, kuris ir paleido šuvį į žmonių pulką, pašovė sunkiai vieną, kurį reikėjo ligonbutin gabenti. Prie naujosios odų dirbtuvės vėl vieną lietuvį pašovė. Kompanija norėjo gauti kariumenę, bet miesto majoras nesutiko. 23 d. liepos atvažiavo koks jenerolas pasiteirauti, kas čia dedasi, bet majoras pertikrino, kad čia bunto nė jokio nėra. Kompanija dabar pakėlia algas po 50c. sanvaitėj, bet ne visiems. Nežinia dar, kaip tie nesutikimai pasibaigs. Darbininkai reikalauja, kad visiems butų pridėta po 50c. sanvaitėj ir kad sutartis butų padaryta trims metams.

Kenoshietis.

21 d. liepos pasimirė čia 19 metų lietuvis Jonas Lukešis, ne vedęs. Paėjo jis iš Kauno gubernijos, Veliuonos parapijos, Ambročių sodžiaus. Lietuvoj liko jo keturios seserys.

M. K. P.

IŠ BROOKLYNO, N. Y.

17 d. liepos atsibuvo pirmas metinis piknikas Šv. Petro draugovės. Linden parke. Žmonių prisirinko ne mažas burelis, bet ką jie veikė, tai nesinori nė rašyti. Buvo terp prisigėrusių ir galvų skaldymai. Ant vieno, matyt "sporteliui" nepatinkančio vaikino šoko keli kiti ir su peiliais pradėjo jį badyti ir gana pavojingai subadė. Rimtesnieji vaikinai, merginos ir moterys su vyrais pirm laiko turėjo namon važiuoti. Mušėsi daugiausiai už gėrimus ir mergas, ar už kokį nepatinkamą žodį. Vienu žodžiu piknikas nebuvo panašus į pikniką, nes tokiuose susirenka žmones lauke sveikesniu oru pakvėpuoti kokioj rimtoj draugijoj, čia gi, vietoj linksmumo, galėjai matyti apsikruvinusius. Čia kalta ir draugovė, kad nepasirupino policistų, kurie butų "sportus" suvaldyti galėję.

4 d. liepos West End Parke buvo piknikas Šv. Juozapo draugovės. Ir čia be peštynių neapsiėjo. Bet čia buvo jau keletas vaikinų, kurie padainavo porą tautiškų ir revoliucijonierių dainų. Už tas dalnas ypač supyko kun. Varnagiris, kad dainuoja ant švento vardo draugovės pikniko. O ar geriau, jeigu ant švento vardo draugovės pikniko pasigėrę makaules skaldosi?

Davatkos vaikas.

Keli metai atgal, kaip grybas išdygo čionai p. Dačkevičius, lietuviškas bankierius; jį garsino ir kunigas, todėl reikalai ėjo ne blogiausiai: vieni nešė pinigus padėti, kiti per tą banką siuntė pinigus Lietuvon. Pernai norėta banką parduoti, bet pirkėjai ką ten suuodė ir nepirko. Žmonės pradėjo slinkti reikalaudami pinigų; pradėjo atsišaukti ir iš Lietuvos, kuriems pinigai buvo siųsti. Su reikalavimais matyt per daug žmonių kreipėsi ir jų Dačkevičia negalėjo užganėdinti, todėl jis uždarė Brooklyno banką ir Bostone uždėjo kitą. Tąsyk čia pakilo toks triukšmas, kaip prasišalinus iš čia garsiam Menšikovui. Sužinojo, kad Dačkevičia Bostone bankieriauja tuli lietuviai ir per tai jam ir Bostone pasidarė ankšta ir jis iš čia, kaip kamparas, išnyko. Žmones, sudėję pinigus bandė kreiptiesi į kleboniją, bet žinoma, nieko nepelnė.

Pasigenda čia kai kurie ir garsaus lietuviško artisto Gano.

Z. Antanaitis.

IŠ MOSPETH, N. Y.

Darbai čia eina gana gerai. Lietuvių gyvena diktas burelis. Yra 4 drabužių lietuvių užlaikomos krautuvės, 8 saliunai; truksta barzdaskučio, mėsininko ir aptiekos. Tautiškas lietuvių supratimas ne augštai pakilęs.

Pereitą metą lietuviai pasistatė bažnyčią. Prabaščiu yra kun. Petkus. Kada jis čią atkako, tai sutiko, kad parapija knygas kontroliuotų; bet kada kontroleriai atėjo knygų peržiurėti, jau kunigas jų nenorėjo parodyti. Dėlto ir užgimė vaidai parapijonų su kunigu, kurie, kaip matyti, ne greitai pasibaigs. Mat visur kunigai nenori prileisti parapijonų prie prižiurėjimo parapijos pinigų.

Parapijonas.

IŠ SO. OMAHA, NEBR.

Šitas miestelis yra tai priemiestis Omahos, turi 36765 gyventojų, daugiausia čekų.

Lietuvių čia neperdaugiau bet stovi jie nežemiausiai. So. Omohoj lietuviškų šeimynų yra apie 74, pavienių gal bus netoli 400 (juos sunku suskaityti: vieną dieną diktai pribuva, o tą pačią dieną keletas išvažiuoja). 51 lietuvis turi savo namus vertės apie 92500, skolos ant visų tų namų yra apie 14000 ar 15000 dol. Bažnyčią lietuviai turi Šv. Antano, yra ir draugovė to vardo uždėta 6 d. sausio 1901 m. Draugovė turi narių apie 80, turto apie 1000 dol. Čia yra ir S. L. A. 87 kuopa su 105 nariais, uždėta 1904 m. per pasidarbavimą p. V. Jokubkos. Draugovė Šv. Antano ir 87 kuopa S. L. A. pirko 2 lotu lietuviškai svetainei, kur tikisi uždėti ir mokyklą lietuvių vaikams; už lotus užmokėjo $550. Bažnytinis turtas — 2 lotai. Bažnyčia medinė, su visu įrengimu ir tvoromis atsiėjo $8500. Skolos ant jos yra $3000. Dabartinis kunigas lenkas, lietuviškiejie kunigai nenori buti, nes parapija viską valdo. Kunigas gauna tik $50 mėnesyj; poterėliai ir mišios jo, už kitus patarnavimus eina įplaukimai į parapijos iždą. Iš mėnesinės algos kunigas turi samdyti sau gyvenimą, nes klebonijos prie lietuviškos bažnyčios da nėra. Draugovės Šv. Antano uždėtojais yra: A. Bazaras, P. Junevičia, B. Maslauskas, J. Montvila ir V. Rediarkas ir kiti; tie pats ir parapijos uždėtojai ir iki šiol jiems dar sekasi, su kitų pritarimu, palaikyti savo rankose kontrolę. 4 lietuviai turi girtuves vieni, ir du pusiau — vienas su airiu, kitas su lenku. Valgomų daigtų yra trįs lietuviškos krautuvės, visi daro gerą gyvenimą. Už girtuves patento moka ant metų $1000, bet nuo 4 d. liepos perėjo teisės valstijoj Nebraska tik dienos šviesoj pardavinėti, nevalia anksčiau atidaryti saliunų rytmetyje kaip 7 val., vakare gali laikyti atidarytą tik iki 8 val., šventomis dienomis visai turi buti uždarytos. Liuosl pardavinėtojai (pedleriai), pardavinėjanti daržoves, šį metą turi mokėti miestui $100 ant metų, kaimiečiai nuo to paliuosuoti.

Lietuviai čia pradėjo apsigyventi nuo 1891 metų; pirmutiniai buvo, rodosi iš Vilniaus gub. V. ir M. Uždaviniai; dabar daugiausia yra So. Omohoj lietuvių iš Kauno gub. toliaus iš Vilniaus gub., mažiaus yra iš Suvalkų gub., yra viena šeimyna iš Grodno gub. Be vertelgų lietuviai, su mažu išėmimu, dirba gyvulių skerdyklose. Už darbo valandą gyvulių skerdyklose gauna 17½ cento iki 50c.; didesnes algas gauna mėsininkai ir nuo jaučių nugarų lupanti odą. Yra vienas lietuvis barzdaskutys. Iš laikraščių, daugiausia ateina "Tėvynės", paskui "Lietuvos", kitų visų po kelis egzempliorius.

Pačioj Omahoj teipat yra keletas lietuvių, bet jų nepasisekė surasti, jie, rodos, daugiaus yra iš Prusų Lietuvos. Kuom jie užsiima to nepatyriau.

V. P.

CHICAGOS JAUNIMUI.

Čia kalbėsiu į Chicagos jaunimą, į tą jaunimą, kuris yra pačiame savo žydėjime, kuris sapnuoja mieliausius sapnus savo gyvenimo, kuris jaučia savo augančią jiegą, savo augančią energiją, bet nesuranda atsakančios progos išmėginti tos savo jiegos, arba, jeigu ir randa, tai vien blogąją progą, kuri, vietoje auklėti energiją, vietoje padaryti jaunimo dienas smagiomis visam gyvenimui, paverčia jaunimą į aparatą, supančioja jo jiegas arba naikina tiktai energiją. Ir kuomet prabėga metai, kuomet atslenka senatvė, tada negali žmogus, praleidęs jaunystos dienas beveiklių darbų, žiurėti su pasigėrėjimu į savo jaunystą, bet vien su širdperša turi pasakyti, kad nemokėjo surasti geresnių progų, kad leido jaunystos dienas niekais.

Aš tikiu į jaunimą, tikiu į jo jiegas ir jam giedu garbės giesmę. Vienok, savo giesmę giedu tiktai tam jaunimui, kuris išnaudoja savo jaunystos dienas auklėdamas savo protą, savo gabumus, savo energiją, kuris atsiduoda su pasišventimu tveriančiam darbui, kuris prisideda prie žmonijos laimės, kuris tveria laimę sau ir kitiems. Tiktai tam giedu garbės giesmę. Bet tą jaunimą, kuris praleidžia brangiausias dienas savo gyvenimo nuodydamas savę smuklėse, kuris pražaidžia savo energiją smuklėse prie bolių, kuris praleidžia vakarus ant gatvių kampų užkabindamas praeivius, kuris netveria laimės nei sau nei kitiems, bet ją naikina, tą jaunimą noriu

budinti iš snaudulio ir parodyti mielą, gražų ir prakilnų gyvenimą.

* * *

Visi mes gyvename smagumui. Visi jieškome smagumo. Visas musų gyvenimas yra tiktai jieškojimas smagumo. Ir jeigu mes randame gyvenime smagumą, tuomet tariame, kad musų gyvenimas laimingas. Jieškojimas smagumo yra gyvenimo filozofija. Bet smagumas smagumui nelygus. Paprastieji žmonės pasikakina tuotarpiniu smagumu, neatkreipdami atidžios į tą, kad tuotarpinis smagumas paprastai suteikia vėliau susigraužimą. Toki žmonės nejungia savo vežimo prie žvaigždžių, nekelia akių į dangų, nežiuri į puikesnę ateitį, bet pasikakina šiądien gatvių purvais. Todėl ir suteikia jiems vėliau šitas paprastas smagumas tiktai susigraužimus. Prastas žmogus jausis smagiai, jeigu jis pasigers, bet vėliau jis bus susigraužusiu, nes bus praradęs savo gyvenimą per tuotarpinį prastą smagumą. Todėl jieškokite didesnio smagumo, kuris sunkiau atsiekiamas, kuris reikalauja didesnio darbo ir pasišventimo, o tuomet tikrai bus jusų gyvenimas laimingu.

Muzika suteikia žmogui vieną iš didžiausių smagumų. Muzika linksmina žmogų, suramina jo sielą, priverčia jį užmiršti visus vargus ir priduoda naują energiją gyvenime. Muzika yra sielos kalba galingiausioji. Todėl žmonės ir tobulinasi muzikoje, stengiasi suprasti sielos kalbą. Todėl žmonės gieda, kada vargai jiems širdį spaudžia ir dainuoja, kada džiaugiasi. Muzika išreiškia viską.

Seniau ir lietuviai suprato geriau muzikos vertę, bet paskesniame laike, laike baudžiavos ir priespaudos jie pamiršo tą dievaitę ir nedėjo jai aukų. Ir tiktai šiądien pradeda ją išnaujo guodoti. Šiądien pradeda dainuoti savo graičiausias dainas. Bet užtai dainuokime garsiau ir prakilniau. Tegul išgirsta ir svetimi musų dainas ir dainomis kelkime savo vardą tarpe svetimų. Mokykimėsi savo skambių dainų, kol jauni ir dainuokime jąs visur. Pradėkime savo darbus su dainomis, o tuomet jie bus mums lengvais. Bet mokindamėsi, rinkkimėsi savo geriausias dainas ir geriausius mokytojus; nepasikakinkime blogais, bet visuomet eikime pas geriausius. Prisidėkime tiktai prie tų dainininkų, kurie visuomet gali padainuoti gražiausias dainas, nes tiktai tuomet išmoksime daugiausiai ir turėsime tikrą smagumą, kada stovėsime pirmutinėje vietoje.

* * *

Chicagoje irgi yra nevienas dainininkų ratelis arba choras, yra nevienа dainininkų draugovė. Bet ant pirmos vietos, ar norite ar ne, stovi tiktai "Birutė". Seniai jau gyvcna Chicagoje lietuviai ir daug yra visokių draugovių; daugumas jų turi gana didelius turtus, bet iki šiol nei viena dr-vė neįstengė tikrai lietuvių pagarsinti tarpe svetimtaučių, neįstengė sutraukti visų lietuvių vienan burin, neįstengė padaryti Lietuvių Šventės, kurią galėtų lietuviai pasididžiuoti prieš svetimus. Tą padarė "Birutė". Ji sutraukė pernai "Birutės" perstatyman visų pažiurų lietuvius ir ji iškėlė lietuvių šventę, kuri ant visada liks lietuvių atmintyje. Bet šįmet ji keta iškelti dar puikesnes Lietuvių Šventes. "Birutė", užsispyrus pakelti lietuvių ir savo vardą svetimų akyse, keta dirbti išsijuosus, kad tik pagarsinti lietuvius; ji nori parodyti svietui, kad ir lietuviai turi savo dailę — puikias savotiškas dainas. Bet "Birutė" žino, kad šitas darbas yra sunkus ir kad tiktai tuomet pasiekiami jos siekiai, kuomet prie to darbo prisidės ir plačioji visuomenė. Todėl ji ir kviečia prisidėti visus be skirtumo pažiurų ar amžiaus. Ji kviečia darban, tan darban, kuris tveria musų garbę.

"Birutės" vadu bus šįmet p. M. Petrauskas, o geresnio mokytojo lietuviai niekur neras. Todėl, turėdama tokį vadą, "Birutė" nori šįmet sutverti didžiausią chorą; ji nori turėti nemažesnį chorą kaip iš 100 ar 200 ypatų. Ir ji keta statyti ant scenos geriausius veikalus lietuvių kalboje; beto ji statys ant scenos pirmu kartu pirmą lietuvių operą, kuri tikrai bus didžiausia Lietuvių Šventė. "Birutė" nelandys po mažas, netikusias svetaines, bet visada stengsis iškelti savo vakarus puikiose svetainėse, kad padaryti garbę lietuviams. Todėl "Birutę" kviečia lietuvišką jaunimą prisidėti prie jos choro; kviečia ir senesnius, kad jie paragintų savo vaikus mokytis puikių dainų.

Dabar "Birutė" priims visus, kurie norės mokytis dainuoti, bet vėliau, prieš koncertą — nebepriims naujų giesmininkų, tie turės laukti iki po koncertui ar gal net iki po "Birutės" perstatymo. Pirmiausiai choras mokysis koncerto dainas, o kartu ir "Birutės". "Birutės" koncertas atsibus kartu su p. M. Petrausku koncertu, 26 d. rugsėjo, Music Hall, 203 Michigan ave.; todėl choras pasistengs išmokti koncertui puikiausias lietuviškas dainas. Pirmutinė repeticija choro atsibus seredos vakare, 4 d. rugpiučio, Aušros Vartų bažnytinėje svetainėje, 23 pl. ir So, Oakley ave., 8 val. vakare.

Todėl jaunime! pasinaudok iš progos ir prisidėk prie "Birutės" choro! Sunaudok savo dienas taip, kad ir senatvėje galėtum su pasididžiavimu pasakyti, jog neleidai laiko niekais, bet dirbai prakilnų darbą. Ir tuomet tu tikrai atjausi didžiausį smagumą. Smuklėse ir ant gatvių kampų nerasi tu smagumo, bet tiktai sunaikinsi savo puikų gyvenimą. Bet dalyvaudamas "Birutės" chore, prigelbėdamas pastatyti ant scenos puikiausius veikalus, budamas veikėju pirmutinėje lietuvių operoje, dainuodamas iš pilnos krutinės gražiausias dainas, linksmindamas žmonis ir iššaukdamas gausų delnų plojimą publikos — tikrai pajusi smagumą ir gyvenimo linksmumą, įgysi garbę! Gyvenimas nesuteikia daug didelių progų, todėl pasinaudok šitąją. Nesibijok, kad reikės kelios naktįs vėliau atsigulti, kad reikės pridėti kiek darbo ir pasišventimo, nes atmink, kad vaisius tavo darbo bus tuomet juo gardesnis, juo sunkiau jis bus įgaunamas ir smagumas bus didesnis, juo daugiau darbo busi ant to padėjęs. Atmink, kad smagiausiomis valandomis žmogaus gyvenime yra tiktai tos, kurios kada tai buvo jam sunkiausiomis. Lengvos valandos nesuteikia smagumo, bet tiktai tos, kurios reikalauja daugiausiai darbo ir pasišventimo. O didžiausias ir prakilniausias žmogaus smagumas yra tame, kad jis gali prisidėti prie tvėrimo kitų laimės, kad jis gali savo darbu padaryti kitus laimingais. Todėl dirbk savo ir kitų smagumui. Mokykis gražiausių dainų, kad savo darbą galėtum dirbti lengvai, dainuodamas.

J. Ilgaudas,
"Birutės" pirm.

P. S. Mes žinome, kad prie parengimo "Birutės" vakarų nori ir tie prisidėti, kurie negali iš kokių priežasčių dalyvauti jos chore; todėl "Birutė" išdirba tam tikrą propoziciją, sulyg kurios kiekvienas galės savo darbu prisidėti prie jos vakarų. Palaukkite, o pagarsinsime.

J. Ilg.

ATSIŠAUKIMAS.

Chicagoj yra susitvėrusi Sanjunga Lietuvių Pardavėjų, bei tarnaujančių visokiose krautuvėse, bankose, biuruose ir kitur. Minėta sąnjunga susitvėrė 15 d. gegužio 1907 m. Mieris sanjungos — suvienyti visus Chicagoj ir aplinkiniuose miesteliuose gyvenančius lietuvius-pardavinėtojus, be skirtumo lyties ir tikėjimo savitarpine pašelpa ligoje, netekus darbo ar kitokiuose nelaiminguose atsitikimuose.

Apart to, sanjunga užsiims ir kitais naudingais darbais, kaip tai: rengs prakalbas, mokslišką paskaitas, prisidėsime prie išleidinėjimo naudingų raštų ir tt.

Nors sanjunga dar jaunutė, vos 2 metu gyvuoja ir sanarių nedaugiausiai turi, bet ateityj žada daugiau pasidarbuoti lietuvystės ir mokslo naudai. Sanjunga jau paaukavo keletą dol. išleidimui V. Kudirkos raštų, žada remti, kiek galėdama, sumanymą rengimo lietuviškos svetainės.

Todėl atsišaukiame į brolius lietuvius ir lietuvaites, prašydami paremti musų gerus norus. Mes meldžiame ne pinigiškos pagelbos, bet kitaip galite mums padėti: mes prašome, kad jus, ką pirkdami kokioj nors didesnėj krautuvėj, visados reikalautumėt lietuviško pardavinėtojo nors ir gerai galėtumėt susikalbėti angliškai ar kitaip.

Tokiu budu, mes manome, savininkai visokių krautuvių priversti bus laikyti lietuviškus pardavinėtojus. Mes matome koks yra lietuviškų pardavinėtojų padėjimas. Yra nemažai lietuvių ir lietuvaičių prasilavinusių gana gerai, ir kalbančių kelioms kalboms, kurie galėtų užimti geresnius darbus krauvėse, bankose, biuruose ir tt. Mes matome, kaip skursta musų inteligentija, kur nors prie sunkaus, pavojingo darbo geležiniuose fabrikuose, skerdyklose, foundrėse, kasyklose ir kitur. Todėl atsišaukiame, melzdami paremt mus. Chicagoje yra daug lietuvių ir daugybė visokių didesnių ir mažesnių krautuvių, o pažiurėkime kiek lietuvių pardavinėtojų yra tose krautuvėse? Labai mažai.

Kodėl taip yra? Argi lietuviai nesirėdo ir neavi kaip kiti? Tas yra todėl, kad lietuviai ne paremia savųjų: "Kodėl neina į foundrę dirbti kaip ir aš, kam jam, girdi, tokio poniško darbo krautuvėj".

Bet pažiurėkime į svetimtaučius, kaip jie prijaučia saviems. Jujų pardavinėtojai mokėdami tik 2 kalbi, yra gerai apmokami. Užtai juos gerai apmoka, kad jiems nereikia prašyti darbas, jie paguodojami ir jieškomi ne krautuvninkų, bet savo tautiečių, o krautuvninkai turi išpildyti pirkėjų reikalavimus. Musų gi vaikinas ar mergina, jieškodami darbo, turi sakyti, jog turi šioje apielinkėje tiek ir tiek pažįstamų ir turi užtikrinti, kad galės gauti tiek pirkėjų, kurie duos pelno 10 ar 12 doliarių sanvaitėje, ir turi jieškoti pirkėjų. O kur daugiausiai juos matysi: karčiamose ir kitose vietose kur, žinoma, reikia išleisti keletą pusdoliarių.

Teipgi širdingai užprašome jaunikaičius ir lietuvaites dirbančius kokioje krautuvėje, biuruose, ar kitur kur, ateiti į musų susirinkimus ir jeigu patiks, prisirašykite, padėkite mums įengti pirmin nors mažą žingsnį. Musų susirinkimai laikomi kas 1 seredos vakarą kiekvieno mėnesio Juozo Ruigio svetainėje pn. 3301 So. Morgan st., Chicago, Ill.

P. S. Meldžiame kitų laikraščių perspauzdinti šitą atsišaukimą.

Komitetas.

BESISTENGIMAI SUAMERIKANIZUOTI LIETUVIUS.

Važinėdamas po visokius lietuvių apgyventus užkampius, užsukau ir į Athol, Mas. Čia nuo seniai traukiasi nesutikimai lietuvių su vyskupu airišiu. 1908 m., prikalbėti nepriguimingo kunigo iš Providence, Mickevičiaus, lietuvio, griebėsi tvėrimo savo Šv. Jurgio parapijos. Kun. Mickevičia, negalėdamas pats nieko padaryti, kreipėsi prie prabaščiaus lietuviškos parapijos Worcesteryj, kun. Jul. Radževičiaus. Paskutinis apie tai pranešė vyskupui ir paklausė, ką daryti, bet negavo nė jokio atsakymo. Tuom tarpu paalsinti byloms teismuose kun. Jakščio, vyskupo iš Worcesterio prašalinto, ypač gi jo šalininkai, pradėjo vyskupui skųsti ir kun. Radževičių, kad tasai ne moka lietuviškai. Iš tikro kun. Radževičia lietuviškai tėvų namuose neišmoko; lietuviškos kalbos išmoko nuo sandraugų budamas dvasiškoj akademijoj Peterburge teipjau, kaip išmoko kalbėti maskoliškai, lenkiškai, finiškai, švediškai, prancuziškai ir vokiškai. Už pamokslus sakytus prigimtoj žmonių kalboj maskoliškoji valdžia jį išmetė pirmiausiai iš Lietuvos, paskui iš Finlandijos, o ant galo iš Maskoiljos. Šitas kunigas nusidėjo ir vyskupui airišiui, nes vietoj išmokti gerai angliškai, mokinosi toliau lietuviškai, kad ir lietuviams galėtų buti tokiu jau pamokslininku kaip ir kitoms tautoms.

Vyskupas nuo kunigo Radževičiaus užtai atėmė parapiją ir liepė išvažiuoti iš jo dijecezijos, tik vėliau leido jam sutverti dvi parapiji — lietuvišką Athole ir lietuviškai-lenkišką Gardnere, kur buvo jau dvi neprigulmingos parapijos, tik truko joms neprigulmingų kunigų. Atkakus kun. Radževičiui į naują vietą, lenkai iš syk jį prilankiai priėmė ir bažnyčią užrašė vyskupui. Gardnero gi lietuviai apreiškė, jog nenori tvert vieną su lenkais parapiją, išsiuntė deputaciją pas vyskupą, kuriam apreiškė, jog nori toliau prigulėti prie airių, o su lenkais nenori jungtiesi. Kun. Radževičiui perstačius dalyką, vyskupas ant galo leido jam sutverti Gardnere trečią, grynai lietuvišką parapiją. Viskas ėjo gerai, tik tuli lenkiškiejie šovinistai ardė sutikimą.

Athole neprigulmingiejie iš syk pasipriešino, kolektos kun. R. nedavė. Vyskupas, perstačius reikalą, leido prižiurėjimui parapijos tvarkos turėti parapijos komitetą, ko kitur ne leidžia, bet šalininkai neprigulmingojo kunigo nesutiko; jie skundėsi, kad kunigas priverstas lievmaldystą lietuviams laikyti airių bažnyčios sklepe, kad vyskupo perčiamas, turės tą sklepą nupirkti. Lietuviai už savo salę reikalavo 25 dol., airiai 10 dol. Vyskupas, pamatęs, kad kunigas R. moka žmonis nuraminti ir juos valdyti, liepė prabaščiui pakelti randą nuo 10 dol. iki 41 dol. mėnesiui, arba kad tuoj pirktų sklepą už 6000 dol. Kunigas R. vienok, suprazdamas, kad 500 lietuvių prigulinčių prie parapijos ne įstengs pastatyti bažnyčios ir klebonijos ir kad tasai sklepas yra vidurinėj miesto dalyj, o lietuviai gyvena apatinėj, atsisakė ir pats persikėlė į apatinę miesto dalį į airišio salę, kurią samdė už 25 dol., kadangi Šv. Jurgio draugija savo salės dievmaldystai ne davė. Airišis perpyko, kad biznis nepasisekė: vyskupas toj salėj uždraudė laikyti dievmaldystą, liepė prabaščiui pagarsinti, jog lietuviai gali eiti į airių bažnyčią, ten imti šliubus, krikštyti vaikus. Bet perkalbėtas kun. R., leido per du mėnesiu laikyti mišias pasamdytoj salėj, paskui laiką pailgino dar ant trijų mėnesių. Mat airišiai nesitiki, kad jiems pasiseks lietuvius lengvai suvaldyti, todėl laukia. Bet Šv. Jurgio draugovė, susidedanti iš 100 sanarjų, sutiko eiti į airių bažnyčią, kiti gi lietuviai mažai rupinasi bažnyčios reikalais. Kun. R. pats užmokėjo už salę ir pagarsino, jog pradės pats mokyti lietuvių vaikus rašyti ir skaityti lietuviškai, bet tėvai vaikų ne siuntė: mat vieni vaikai lanko viešas angliškas mokyklas, o pasimokyti tikėjimo eina į airių bažnyčią.

Įpykęs ant kun. R. už jo besidarbavimą lietuvių labui, vyskupas jam oficijališku raštu pranešė, jog nuo 1 d. berželio sekančių metų jis jo dijecezijoj bus nereikalingas, nors čia dar galima but sutverti daugelyj vietų lenkiškas ir lietuviškas parapijas, kad jo vietą užimti raš ganėtinai baigusių angliškas seminarijas kunigų. Apie naujus metus bus įšventintas į kunigus besimokinantis Montrealo (Kanadoj) seminarijoj kun. Jakaitis. Be abejonės vyskupas ji paskirs vikaru airišių bažnyčioj ir tokiu budu užkirs kelią savistovei lietuvių parapijai Athole. Teip mat elgiasi vyskupai su lietuviais!

Keleivis.

BALSAI PRUSŲ LIETUVIŲ REIKALUOSE.

I.

Kalba ir tiktai kalba teriša žmones į tautas ir kalba tegali liudyti apie tautystę. Nepadaro to nė įstatymai šalių, nė paėjimas, juo labiau tikėjimas ar partijų platformos. Tą tautystės ženklą suprato ir išaiškino prabėgusio šimtmečio filozofai.

Ir vienkart su tuo jie pasakė, kad tos tautos, kurių širdyje nėra tvirto noro užsilaikyti ir gyventi didelėje tautų šeimynoje, vadinamoje žmonija, savu, individuališku gyvenimu, kurios neturi ganėtinai spėkų ir valios to individuališkumo užlaikymui, turi žuti, turi pasivesti didesnių ir tvirtesnių tautų globai bei įtekmei, kitaip sakant, dingti jų vilnyse; iš nedidelių skaitlingumu tautų nežus tiktai tos, kurios, norėdamos gyventi anuo individuališku gyvenimu, atsieks politišką nepriklausomybę, savystovumą, kitaip sakant, taps nepriklausomomis bent vidurinio tvarkymosi dalykuose valstybėmis.

Iš istorijos mes matome, kad dagybė valstybių ir tautų išnyko; valstybės dingo dėlei jų politiškos "širdies" sugėdimo, tautos pražuvo dėlto, kad, sąryšyje su tuo politišku sugėdimu, neturėjo savyje užtektinai spėkos ir valios kovai su tvirtesnėmis ir morališkai sveikesnėmis už jas tautoms. Atsižvelgę-gi į musų taip šiandieną neskaitlingą tautelę, mes matome, kad jos nepražudė ir nesunaikino nė kryžeiviai, Romos galybės siųsti lietuvių "krikštyti", o šiandieną jų vietą užėmę germanizatoriai, nė ardančioji lenkų politika, nė biauri Maskolijos rusifikacija. O juk tie trįs priešai jau kelis šimtmečius darbuojasi su "pasišventimu", tarsi norėdami sulikti ką gero ir visai žmonijai naudingo. Teisybė, paskekavojant jų "darbetumui", atsiranda ir tarp musų renegatai, bet už tai kasdieną pasidaugina skaitlius tikrų tautos darbininkų, nešančių ant jos aukuro savo ypatišką gerovę, gabumus ir gyvastį. Ir tas viskas kuoiškalbiausiai liudija mums, kad musų tauta yra sveika morališkai, kad ji atsieks politišką savystovybę, nėsa jos gyvavimu tas tikrai reikalinga ir ji turi savo širdyje užtektinai spėkų ir valios tam gyvenimui ir kovai. Tik reikia, kad visi tautos sunųs rištųsi į kruvą ir iš vieno gintų savo reikalus. Mes ir rišamės.

Taip tatai, kuomet per ketvirtdalį šimtmečio Didžiosios Lietuvos lietuviai kovojo už savo spaudą, Prusų ir Amerikos lietuviai atžaidė toje kovoje vieną svarbiausių rolių, prigelbėdami savo broliams ir medžiagiškai ir morališkai. Visų lietuvių pasidarbavimas atstumė į šalį dideles rusifikacijos ir polonizacijos vilnis nuo Lietuvos ir šiandieną jau aiškiai matome puikias tos kovos pasekmes. Tai Didžiojoj Lietuvoj; o kas yra su Prusų lietuviais.

Iš p. Vaidevučio straipsnio "Iš Prusų Lietuvos", tilpusio 29 "Lietuvos" numeryje, matome, kad tie musų broliai dar ir šiandieną randasi dideliame pavojuje: germanizavimo politika užgula ant jų ir slėgia juos. Jie per p. Vaidevučio lupas šaukiasi pagelbos ir kviečia į kovą lietuvystės sunus. Aš neprivadžiosiu nieko iš minėto straipsnio, jis užtektinai aiškiais ruožais apibrėžia Prusų lietuvių stovį ir reikalus; pasiganėdinsiu tik tuomi pranešimu, kad straipsnis "Iš Prusų Lietuvos" rado atbalsį ir užuojautą, jei ne visų lietuvių širdyse, tai daugelio jų. Ir mes visi, kam tik yra miela tėvų kalba kam yra brangi lietuystė, privalome tuojaus atsiliepti ant Prusų lietuvių šauksmo ir subrusti darban jų gelbėjimui. Bet reikia surasti tam tikri budai to atsiekimui. Žemiaus paduodu projektą, tačiaus patarimą.

Scrantone susitvėrusios bendrovės "Laisva Mintis" sanariai, perskaitę savo susirinkime minėtą p. Vaidevučio straipsnį, nutarė atsikreipti į Lietuvos" redakciją su įnešimu įsteigti prie "Lietuvos" tam tikrą *"fondą Prusų lietuvių reikalams"*; suorganizavimu tam tikro komiteto aukų priiminėjimui galėtų pasirupinti pati redakcija. Parėmimas Prusų lietuvių yra mums taip svarbus dalykas, kad šiandieną nerasime svarbesnių už jį: ten vargsta ir ištautėja musų tautos dalelė, musų broliai lietuviai; tat mes ir turime prisidėti savo aukomis prie jų, paduoti jiems brolišką ranką, padėti jiems kovoti su germanizmu.

Patįs to sumanymo įnešėjai aukauja fondo atidarymui kol-kas $3.50, kuriuos tai ir pasiunčiu į "Lietuvos" redakciją.

Neabejoju, kad ir šis mano straipsnelis, kuriame pranešu visuomenei apie "Laisvos Minties" įnešimą, kaip lygiai ir ta mažutė—pagal išgalę — auka paragins prie aukavimo svarbiam tautos reikalui. Juo labiau neabejoju, nėsa žinau, kad amerikiečiai lietuviai visuomet, kada tik eidavosi apie tautos reikalus, gausiai aukaudavo ir neatsižiurėdavo į nuomonių ar pažiurų skirtumą: tautiškumo idealas naikina žmonių nesutikimus.

Tad į darbą, broliai! įsteigkime "Prusų lietuvių fondą", išrinkime tam tikrą komitetą visų dalykų tvarkymui ir prižiurėjimui ir remkime musų brolius, Prusų lietuvius, su užsitikėjimu atsišaukusius į mus.

V. K. Račkauskas.

II.

Kovojanti žino nuo senovės, jog reikia pirmiausiai pergalėti svarbiausius priešus, jų tvirtovės ir sostinės paimti, prieš tuos kreipti didžiausias pajiegas, o paskui galima kreiptiesi ir prieš menkesnius priešus, mažiaus pavojingus. Šitos taktikos omiškai prisilaiko ir tamsus peštukai. Apšviestiems priderėtų užmiršti partijų dievaičius, bet reiktų klausyti vieno dievo "Kovos" ir jam pasiduoti kovoj už gyvastį Lietuvos; reikia sekti maksimas kariaujančių privalome kariauti protiškai. Musų reikalavimas autonomijos, lygybės bažnytiniuose reikaluose, šauksmas prie revoliucijos, atšikratymas nuo pragaištingos lenkų įtekmės, tai vis apsireiškimai kovos už Lietuvos gyvastį, kovos už kalbą, kuri mus pažymi kaipo senių-seniausią tautą baltosios žmonių veislės.

Visoki sbruzdėjimai Lietuvoje, tai ženklas kovos už Lietuvos gyvastį. Jeigu visų skyrių kariautojų vadai padarytų scimą (kaip armijos, kad daro), išdirbtų p[lan]ą karo, ir paskui kiekvienas savo skyrių vestų savotiškai, ir teip kaip sutarta, sutikmėj su abelnu kovos plianu, tai musų tautos atgijimo darbas butų spartesnis, mažiau aukų kristų, mažiau vietos g[a]lutų svetimi gaivalai maišytiesi musų tarpe ir mus išnaudoti.

Iš trijų didelių priešų tykančių praryti musų tautą—svarbiausiu yra germanizacija, antru yra rusifikacija, o trečiu — lenkystė. Todėl kovoj reikėtų prisilaikyti kariavimo principų: pirmiausiai visas pajiegas kreipti prieš pavojingiausiąjį siaubuną — prieš germanizaciją. Mes, teisybė, kariaujame ginklu, prie kurio nepripratę — beje, protu, todėl ir kova kėbla. Visgi musų prigimtas gabumas išmokys mus, priprasime, pasimokysime nuo priešų tą ginklą vartotį, o tąsyk, jeigu visi eisime iš vien, ir tą svarbiausią priešą pergalėsime, nes musų pusėje yra šventa teisybė! Mes kariausime už savo tėviškę, už pratėvių kapus, už musų garbingą kalbą, už savo prigimtas ypatybes ir norą gyventi ant žemės teip kaip ir musų naikintojai kad geidžia. Mes net savo žudintojus pripažinstame artimais mums ir jiems nekenkiame, bet aniems užsimanius mus žudyti, mes ginamės ir ginsimės, kaip priderа lietuvos vaikams.

Kad tasai musų besigynimas, pasistengimai butų kuo geriausiai sunaudojami, visi musų kirčiai turi buti kertami į jautriausias vietas stiprių - stipriausiųjų musų tautos žudytojų (Aš nekalbu apie išeivių lietuvių žudytojus Amerikoj). Dabar mes išeikvojame jiegas prieš mažai pavojingus lenkus, o leidžiame vokiečiams savotiškai šeimininkauti Prusų Lietuvoj, vokietinti prusų jaunuomenę.

Jeigu mums pasisektų išnaikinti vokiečių įtekmę ant besigermanizuojančių Prusų lietuvių, kaip čekams kad pasisekė tai padaryti Čekijoj, jeigu mes kovosime kaip dabar lenkai kovoja su įtekme vokiškųjų mokyklų, tai mes, tuom pačiu ginklu ir tuom pačiu budu atsiginsime nuo moskolių ir lenkų; vieno pergalėjimo vokiečių užteks. Tas pats ginklas kokį vartosime prieš vokiečius tiks ir prieš Maskolijos randą bei lenkus.

Sumanymas pono Brutėnio išleist grynai tautišką-lietuvišką laikraštį Prusuose gotiškomis raidėmis vertas medžiagiško parėmimo netik nuo kiekvieno tėvynainio, bet ir visų organizacijų Lietuvoje ir užsieniuose. Musų kova už tautystę su kulturiškais vokiečiais praskambės visų civilizuotų tautų laikraščiuose, mes įgysime paguodonę net ir musų naikintojų maskolių ir lenkų, vieton paniekos, kaip šiandien kad yra.

Parodymas meilės, pasišventimo, besidarbavimo musų brolių Prusuose naudai, pagimdys paguodonę visų lietuvių, o tas atgaivįs užgesusią meilę Lietuvos.

Lai visas besidarbavimas buva dvasioje vietinių gyventojų, bet ne atneštas jiems iš katalikiškos Lietuvos.

Toki straipsniai kaip p. Vaidevučio Nr. 29 "Lietuvos", ir kiti tam tikslui tyčia parupinti, turėtų buti perspauzdinti ant liuosų lapelių ir išsiuntinėti visoms lietuviškoms draugovėms po visą pasaulį.

Aš tikrai tikiu, kad p. Brutėno sumanymas "stosis kunu ir gyvęs tarpe musų"....

Broliai ir seselės! tapkime visi vaidevučiais ir vaidevutėms ir kurkime negęstančią ugnį tautiškos meilės teip kaip senovėj!

Aš, kaipo atomas Lietuvos kuno, kiek galėdamas, dėsiu šakalėlius šitam aukurui....

Lai gyvuoja Prusų Lietuva!
Lai gyvuoja Lietuvystė!!

Antanas Rutkauskas M. D.

Aukos.

Auka.... Hm!.... Auka!.... Žodis, rodos, teip trumpas, paprastas, tiek kartų vartojamas musų perijodiškoje spaudoje, žodis, kurį teip pamėgo musų skaitlingosios batalijos įvairiausios rųšies oratoriai su garsiais agitatoriais-generolais pryšakyje, žodis, teip tankiai vartojamas dideliuose ir mažuose susirinkimuose, prestuvėse, krikštynose ir šeip pokyliuose, mažosiose ir didžiosiose organizacijose, ir, sakau, — nelabasis žino kodėl — tasai žodis teip man keistai-keistai skamba. Kuomet tiktai išgirstu ar išskaitau: "Broliai viengenčiai, aukų!", "Broliai tautiečiai, aukų!", "Broliai amerikiečiai, aukų!", "Broliai aukų!", "Sesers, aukų", "Draugai ir Draugės, aukų!", ir dar ilgesnę litaniją su ta pačia priegaida ar pageida "aukų!", — dažnai-dažnai tas žodis "aukų" skamba man, tartum, nenaturališkai, netik kad keistai. Ir — nelabasis žino kodėl!

Sako, kad menkiausiam dalykui atlikti susinaudoja kokia-tai energija; aš ištarčiau labai garsų *ačiu* tam matematikui, kurs suskaitliuotų, kiek tos *kokios-tai* energijos suvartojo giedojimas Aukų Litanijos, ir net prisižadu pats paskui užsiimti suskaitliavimu, kiek "auka" išdavė iš savęs tos *kokios-tai* energijos, kad aiškiai — kaip ant delno — parodyti, kiek nuostolio atneša musų draugijai — ar visuomenei, kaip kiti nori — nuolatinis ir begalinis giedojimas tos litanijos. Kad naudos jis neduoda, tai aš tikras ,nes energija "aukos" produkuoja kitą *kokią-tai* energiją "cin"; o garsas "cin" matomai trumpesnis, taigi menkesnis ir mažiaus turi savyje tos *kokios-tai* energijos, arba trumpai ir *praktiškai* kalbant — "cin" mažiaus išduoda vertės, negu "auka" suvartoja. Kalbažiniai — matydami tokį mano protavimą, be abejo, kolios manę pusgalviu ir tamsunu, nenorinčiu matyti žodžio "auka" netik perijodiškoje spaudoje, bet ir didžiausiuose žodynuose, bet tegul juos dievai!.... Aš visgi smagiai bučiau tukštelėjęs į pasmakrę tam Babelio murininkui, kurs pirmas ištarė žodį "auka", jeigu tiktai bučiau tada.... Kągi aš burnoju?!.... Juk jau Adomo vaikai Ponui Dievui aukojo! Pone Dieve! Tai Tu pradžia aukų?! Auka — tai Tavo dalis!? O, tie ištvirkę žmonės! Dievo dalį jie plėšosi terpu savęs.... O! auka terp žmonių — tai baisi nuodėmė, šventvagystė!.... Šventvagiai, šventvagiai!....

— Jonai, eik šian, Jonai! ką aš tau pasakysiu.... — tarė man vieną kartą Pranas pašnabždomis ir, stropiai apsidairęs aplinkui, pakišo man po pažasčia savo ranką ir nutempė į kampą.

— Na, o kągi?

— Matai, reikia pinigų; žinai kam.... renka aukas.... Duok griveną, nes "peremiena" jau baigiasi....

— O kam? — sakau akis pastatęs.

— E, koks tu kvailys!.... Nežinai, kad renku aukas lietuviškiems reikalams?.... Krapštyk greičiaus!...,

—O-o!.... Bet, kad aš tik turiu "piatačiok" ir ditkę, — sakau jam; — vakar "prokutil" (pralėbavau), o tėvas tik pas "nadziratelių" reikalams paliko.

— Tai duok šian, ką turi; aš už tave tuo tarpu dvikapeikį uždėsiu ,o tu iš "nadziratelio" išgausi ir man atiduosi. Štai! — tęsė toliaus ir, ištraukęs iš užančio žalsvai-melsvuose apdaruose nedidelę brošurėlę, įbruko man. Perskaitęs, atiduosi....

— Gerai!.... sakau jam vėlei, ir iškračiau savo mašnelę.

Tuo pradėjo spiegti skambutis, kad "peremiena" jau pasibaigė. Pranas nuėjo į savo suolą, o aš į savo; bet, kišdamas gautąją brošurėlę į "rancą" (kai-kada vadindavome jį lietuviškai *veršiu*) terp "tetradkų" ir knygų, neiškenčiau nepažiurėjęs: ant pirmo žalsvai-melsvojo apdarų puslapio stovėjo parašas didelėmis raidėmis — "Tėvynės Sargas"; ant antrojo, tuojaus po apdarais, buvo paveikslas angelo su skaisčiu veidu ir išskėstais sparnais; toliaus.... mokytojas įėjo į kliasą ir aš užvožiau savo *veršį*....

Buvo tai antroje kliasoje X gimnazijos.

....

"Tėvynės Sargas".... Angelo paveikslas su skaisčiu veidu ir išskėstais sparnais.... Ir dabar marguliuoja akįse....

Blizgaakis Pranas pašnabždomis *renka aukas* iš savo draugų, o "kvailiai" Jonai kaulija iš "nadziratelių" dvikapeikius neaiškiems reikalams.... O, ne! — Skaisčiam reikalui: *Aukai Dievui, kurs pasiuntė savo angelus prikelt dvmirusią tautą*....

Auka — tai Dievo dalis!

Atsibaladojau į Ameriką.

Buvo ką-tik po Didžiojo Seimo Vilniuje. Lietuvos ir visos Rusijos atsįtikimais "broliai amerikiečiai" buvo užhypotizuoti iki didžiausiam laipsniui. Akįse teip ir žėri kokia-tai nepaprasta šviesa....

Daug puslapių galima prirašyti, kas dėjosi tada terp "brolių amerikiečių".

Broliai viengenčiai! Aukaukime tėvynės labui nors tiek, kiek vienu kartu paliekame aludėje! Sesers! Aukaukime nors tiek, kiek tas vienas papuošalas jusų plaukuose! Nedidelė tai auka, jei labui tėvynės pašvęsim

stiklą alaus, ar taurelę degtinės! Nedidelė auka papuošalas-blizgutis!.... Vyrai idejos tėvynės labui atiduoda savo gyvybę!.... Etc., etc.

Ir vieną, ir antrą, ir net trečią kartą ir patsai panašiai giedojau terp daugelio kitų. Cinkuočiai snigo į skryneles atsiradusių įvairiai įvardintų fondų. Tų skrynučių dailidės stengėsi juo arčiaus pakišti miniai po nosia savąją skrynutę. Ant skrynučių išdėstė parašus savo gerbiamų dievaičių, o rėkė *auky Dievui!*....

Kruvina, šventa auka — prakaitas puslėto delno, — skirta Dievui, kurs praskleidė miglų sąslankas ir leido pažvelgti į skaistesnę gadynę vaikams tautos, pateko į dėžutes žmonių, kurie gerbė dievaičius. Neapykanta atvyko į jų tarpą. Jie riejosi už tai, kuriam dievaičiui Dievui skirtą auką pavesti....

Paskui atvažiavo "agitatoriai". Cinkučiai dar labiaus snigo iš surembėjusio delno. Apščiai snigo į dėžutes dievaičių, o jų kunigai, svarstydami jąs rėkė į minią: "Begėdžiai! nepažįstate savo prievuolės, išsižadate savo viešpaties Dievo! Lupomis norite jį garbinti, o darbu jį niekinate, nes skiriate Jam tai, kas ir elgėtai gėda parodyti! Kur jusų akįs?!...."

Panašiai rėkė ir kunigas "agitatorius", o, kad daugiaus vertės priduoti savo kimiems žodžiams, atsegė žemutinį sagutį savo "Prince-Alberto", praskleidė jo skverną ir parodė miniai auksu žibantį retėžėlį, kybantį iš mažo kišeniuko jo dailiai išlygintų gelumbinių kelnių; kairiąją ranką įkišo į šoninį kelinių kišenių, dešiniąją sugniaužė į kumščią ir, grumodamas miniai, rėkė: "Begėdžiai! Šiaudadušiai!.... Teip mažai, teip mažai!...."

Vieną kartą tokioje valandoje ir man teko minioje buti. Minia nusiminė ir nuleido akis. Aš, susirietęs, kuone dvilinkas, įsimaišiau į kuopelę, kuri rengėsi užtraukti Revoliucijos Dainą, nes mano šernolę buvo iščiulpus dielė-bedarbė, o gerklė ir man tarnavo....

Revoliucijos Daina spengė ausis savo dissonansais, tartum, — įtužus už *mažą auką*....

Šupyko Dievas, *nes daug aukų, kurias Jam tauta nešė, pakliuvo ant altorių dievaičių*.... Ir ilgai tęsėsi terp žmonių vaidai dėlei įvykusios šventvagystės.

Auka — tai Dievo dalis!

Nelabai seniai, viename laikraštyje, kurį čionai "Labdarybę" užvardinsiu, tilpo labai-labai įdomus ir jautrus straipsnis. Kadangi sunku atminti kiekvienas posmas įvairių straipsnių, telpančių net ir savaitraščių skiltyse — o "Labdarybė" — savaitraštis, — tai leiskite man pakartoti tą įdomųjį ir jautrųjį "Labdarybės" straipsnį teip, kaip aš jį pamenu; o kadangi laikraščių redakcijoms dažnai truksta laiko *aptašyti* savo straipsnius, tai šiuo kartu aš pasistengsiu patarnauti "Labdarybei" ir jos straipsnį pakartosiu teip slidžiai, kaip tik įstengsiu. Taigi ve, kas buvo po antgalviu "Naujas Šventas Sumanymas":

"Musų garbiai Redakcijai pirm poros sanvaičių tapo prisiųstas gana didelis pundas rankraščių, — originališkų rankraščių, turime garbę pridėti — vieno jau gerai atsižymėjusio, bet pavargusio raštininko — (žodis "pavargusio" buvo riebiai pabriežtas). Rankraščiai labai dailiai surašyti, o jų turinys tep patraukė musų atidžią, kad šitą numerį suvėlinome, nors nedaug — tik porą dienų. Tasai pavargęs raštininkas — (žodis "pavargęs" jau buvo ploniau pabriežtas) — nori savo rankraščius parduoti ir, reikia spėti kad jisai yra žmogus geros širdies, nes — gana pigiai. Bet musų gerbiamieji skaitytojai žino, kad musų garbi Redakcija, drauge Išleistuvė ir Spaustuvė, pati striuką su trumpu durstinėja ir — atkreipiame ypatingą atidžią musų skaitytojų ir visos visuomenės — labai palieka dėkinga už prisiunčiamas aukas jos reikalams; taigi, musų garbi Redakcija ir Išleistuvė negalėdama pati-viena atpirkti rankraščių nuo pavargusio raštininko — (pavargusio" jau nepabrėžė), — sumanė labai dailų ir kiltą sumanymą jo ir jam panašių naudai.

"Broliai viengenčiai ir ypatingai musų garbios "Labdarybės" garbus skaitytojai! Šiuomi jums pranešame, kad musų garbi Redakcija ir Išleistuvė, su pagelba savo locnos Spaustuvės, nutarė ir pasi-

(Tąsa ant 5 pusl.)

Tikėjimų Istorijos Rankvedis

Su paveikslais

Parašė, bendradarbiaujant kitiems mokslininkams,

P. D. Chantepie de la Saussaye,
Teologijos profesor. Amsterdame,
Vertė J. Laukis

---

daktorius aprašomosios sociologijos jis turėjo po ranka apstingą etnografiškąją medžiagą, bet jis visuomet pasiliko filozofu; jis išveda primityviško žmogaus paveikslą iš psychologiškų prileidimų ir vienval taiko į savo teip vadinamą "suvienytą žinystę". Šitas išaiškina dėlko jis jungia dvi animizmo puses Tyloro parodytas (tikėjimą į vėles ir tikėjimą į dvasias) į vieną. Anot Spencerio, viskas yra tikėjimu į vėles ir jo patyrimų apipiešimas, kurie privedė žmogų prie jo antrojo aš, yra tankiai teisingi. Savo aprašyme sapnų, ligų ir myrio, reikšmės, jis didumoj sutinka su Tyloru; bet jis skiriasi nuo jo kituose svarbiuose dalykuose, vien dėl jo vienvalinio įkalbinėjimo vieno ir to paties išaikinimo (kulto vėlių, garbinimo mirusių). Spenceris priešinasi nuomonei, jog galėjusi buti primityviška mintis, priskaitanti gyvybę visai gamtai. Jis argumentuoja, kad net augščiaus išsivystę gyvunai žino pilnai skirtumą terp gyvybinių esybių ir begyvastinių daiktų ir todėl jis mano esant klaidingu priskaityti žmogui, užimančiam augštesnę vietą išsivystymo procese, tokią didelę nežinystę priskaityti sužinumą ir valią visiems daiktams. Tas yra tik per aplinkinius syllogizmus ir pradėjus jam filozofuoti, jog žmogui galėjo tiktis primesti savo paties vėlę begyvastiniams daiktams, buvant jam primityviškuose ir tuojautiniuose įspudžiuose; jis žino tą skirtumą labai gerai. Spenceris užgina teipgi, jog žmonės priskaitę kuomet nors gyvunams, augalams, daiktams ir gamtos apsireiškimams savo pačių vėles. Jis mano galįs nusikratyti šitas daiktų vėles savo tėmijimu, jog tokios vėlės visuomet turėtų turėti gyvumą, augalų ir daiktų ypatybes, kuomet jos yra apteikiamos be išimtybės žmogiškos vėlės ypatybėmis. Jis todėl tvirtina, kad jos yra visos žmogiškomis vėlėmis, veikliomis daiktuose. Bet čion išeina mąsties sumaišymas, prieš kurį Tyloras prasergėjo. Gyvunų, augalų ir daiktų vėlės neturi gyvunų, augalų ir daiktų ypatybių, bet vėlių ypatybes ir todėl labai pritinkamai žmogaus vėlei. Bet jos priklauso patiems gyvunams, augalams ir daiktams ir mums su Spenceriu parsieina grįžti prie pasiučiausių monų išaiškinimui to, kaip mirusių vėlės apgyvena augalus ir gyvunus, saulę ir mėnesį, gamtos daiktus ir fetišus. Pas Tylorą garbinimas mirusių yra svarbia animizmo skaidma, pas Spencerį jis yra vienu ir visu tikėjimu, teip kad dėlei nuosaikumo jam reikėtų į vietą animizmo ir tikėjimo į dvasias vardų padėti garbinimą vėlių, ką Lippertas ir padaro. Aišku, jog šitas yra tik atnaujinimu euhemerizmo. Spenceris buvo pasirengęs prie šito apkaltinimo, ir jis jo neišvengė. Jo aiškinimai tikrai yra tankiai teip sekls, kaip senovės euhemerininkų. Tikėjimas į dievus danguose, anot jo, prasidėjo dėl viršininkų baimės, turėjusių savo sostus ant kalnų kaukurų. Kur tik mytologiškoj kovoj yra paminėta audra ir saulės šviesa, ten Spenceris mano esant žmonės vadinamus audra ir saule.

Vienas svarbus dalykas nebuvo dar paminėtas, butent įtekmė, kurią ugnies išradimas galėjo padaryti į tikėjimiškas nuomones. Šitame dalyke Caspari išvedė teoriją, kurią didumoj priėmė teipgi Hellwaldas. Caspari prileidžia tikėjime prieš animizminį periodą, laike kurio tikėjimiškasis pajautimas, visuomet besiveržiąs prie prakilnumo, atrado jį šeimyniškame rate, lyg kad garbinimas vyresniųjų ir vadų butų buvęs pirmuoju tikėjimu. Net garbinimas mirusių ir gyvulių butų, anot jo, pirmiausiu už animizmą. Animizmas kilo tik su ugnies išradimu. Su trynimo, trankymo ar gręžimo pagelba žmonėms pasisekus išgauti kibirkštį iš medžio ar akmens, mąstis apie ką tokį nematomą ir viršjausmišką pradėjo kilti ir tik tąsyk supratimas apie vėlę galėjo gimti. Teipgi fetišizmas ir raganybė buvo galimi tik ant šitos naujos dirvos. Bet šita teorija susitiko su rimtais argumentais. Visa nuomonė apie priešanimizminį tikėjimą remiasi labai netikru spėjimu; nėra galimu, idant apsireiškimai jo apimami butų primityviškais ar neprigulmingais nuo supratimo apie vėlę. Tas pats atsineša prie veislių be ugnies, kurių nė etnografija, nė istorija ar priešistoriškieji tyrinėjimai negalėjo susekti. Tiktai aplinkiniai išvadai prieveda prie prileidimo, jog žmogus nevisai yra užmiršęs laiką, kuriame vartojimas ugnies nebuvo dar žinomas. Jei sujungsime mytus apie ugnies atnešikus su didele pagarba teikiama ugniai kuone pas visus žmonių veislės narius ,ir primityviškais budais, kokiais jie ugnį padaro*) garbinimo tikslui, tai męs ištikro galėsime manyti,

*) žiurėk apie tai A. Tyler'o, Early Hist., skyr. IX; Wilson, Prehistoric Man, sk. V.

jog ugnies išradimas padarė sudėtinį elementą tikėjimo susiziedime. Bet šitie mytai ir papročiai neduoda tikrų išvadų ir išvesti tikėjimiškas nuomones nuo išradimo ugnies yra greičiau buklaus sustatymo negu atsargaus tyrinėjimo vaisiai.

Schultze šitam klausimui įdavė naują pakraipą. Jis, analyzuodamas laukinių sąmonę, ateina prie naujos pažvalgos į fetišizmo tvėrimąsi, kurį jis aprašo kaipo garbinimą medžiagiškų daiktų. Siaurame nuomonių rate pas laukinius męs lengvai galime įžiurėti, kad jie gėrisi vertę labai mažų ir nejžymių daiktų ir perdeda ją, kad jie žiuri į tuos daiktus antropologiškai, kaipo į gyvus, kaipo į jauslius ir su norais, kad jie rišа juos su pasekmingais ar nepasekmingais nuotikiais ir patyrimais, ir, galiaus, kad jie tiki, jog toki daiktai reikalauja tikėjimiško garbinimo. Šitos keturios buitys įvykdo garbinimą kamienų ir akmenų, pundelių ir lankelių, klynelių ir dirželių, vadinamą fetišizmu. Bet Schultze, nors jis skaito fetišizmą primityviškojo tikėjimo dalimi, vienok jis jo neskaito visu primityvišku tikėjimu. Šale jo jis visuomet pastato garbinimą dvasių, ir šitos dvi srovės bėga paraleliškai, kol jos susiduria tam tikroje vietoje ir paskui leidžia kilti kitoms tikėjimo formoms.

Iš šito aišku, jog klaidinga yra argumentuoti pirmiausiai prieš pažiurą darančią fetišizmą viso tikėjimo pradžia. Daugumas animistų, kaip Tyloras ir Spencer, žiuri į fetišizmą ne kaipo į primityvišką, bet kaipo į vėlesnį tikėjimo į vėles ir dvasias augį; ir net Schultze, užtariantis primityviškąjį fetišizmo pobudį, visuomet deda šalę jo tikėjimą į dvasias. Todėl nedaug yra laimėjama animistiškosios teorijos atmetimu, jei nėra galima parodyti daugiau, kaip tik tiek, jog fetišizmas nėra buvęs primityvišku tikėjimu.

Bet apie mytologiško mokslo stiprumą negalima sprę-

sti iš jo priešinimosi silpnumo animistiškam mokslui; kas mums liekasi daryti, tai ištirti jų pozityviškąjį tikėjimo pradžios aiškinimo darbą. Čion Max Mueller gali pasakyti už visus jo atstovus. Daugelyje savo raštų, ypatingai paskaitose "Hibbert Lectures" jis išveda tikėjimo pradžią pas seniausius arijus iš gamtos įspudžių; sulyg jo pažvalgos, žmogus net žvelgdamas į gamtą, turi prijautimą apie ką tokį bepabaiginį. Pirma kiekvienos nuovokos apie bepabaigišką butinai turi buti tokis prijautimas. "Nihil in fide quod non ante fuerit in sensu". Kiekvienas jausmiškas prijautimas turi savo rubežius ir už jų pasiliauja buti aiškiu prijautimu. Todėl jis palieka pas žmogų prijautimą apie pabaiginį ir šale jo teipgi prijautimą apie bepabaigišką; teip-pat nuovoką, iššaukiamą be galo didelio ir be galo mažo gamtoje. Bet apmąstymas gamtos iššaukia ir kitas tikėjimiškas nuomones. Dangiška šviesa sužadina jame sensus luminis (šviesos jausmą); tvarka ir tikslišskumas gamtoje, nuomonę apie įstatymą ir tvarką. Šiteipos musų proseniai išpažino Dievą gamtoje ir tas buvo tikru tikėjimo šaltiniu.

Smarkioje polemikoje, Max Muellerio sistemos išauktoje, du argumentai ypatingai atsižymi: vienas, kad tikėjimiškas tikėjimas nereikia išvesti iš jausminių įspudžių; antras, kad jame bepabaigiškas reiškia neapsklembiamą ir todėl nevisai yra tinkamu vardu dieviškam. Abudu gi užmetinėjimai priskaitė Max Muelleriui paviršutiniškumą, ko negalima buvo jam daryti. Jis niekad nepasakė, jog jausmiški prijautimai vieni tegali sutverti tikėjimiškas idėjas, bet jis deda ypatingą svarbą ir ant žmogaus, ant intelektuališko žmogaus sudėjimo. Prijautimas be pabaigiško nėra padaromas vien gamtos prijautimu, bet tas prijautimas sukelia iš miego tikėjimiškas pajautas pas žmogų. Budamas dovaningas, žmogus negali perimti gamtos, nesužadinęs ko nors savyje. Jausmą bepabaigiško seka permainymas gamtos, jis susiriša, bet nėra vienodu su juo, yra, teip sakant "bendru jausmu". Tikroje žodžio prasmėje jausminis permanymas niekuomet nėra vien jausminiu, kadangi musų jausmai visuomet veikia reikalams musų proto. Max Muelleris teipgi užgina tą, jog jis sumaišąs bepabaigišką su neapsklembiamuoju. Teisinga yra, kad bepabaigiško, nors męs permanome ir žinome jį, niekuomet negalime aiškiai apsklembti. Visa istorija parodo mums žmogų veltai besistengiantį aprašyti ir apsklembti bepabaigišką ar dieviškа. Bet iš to, anaiptol, neišeina, jog Max Mueller paėmė vieną supratimą per kitą. Teisybė, dar visos abejonės nėra visai prašalintos iš tos pusės. Rodos nepritinkamu yra by kokioje teorijoje apie tikėjimo pradžią dėti svarbą teip išimtinai ant tikėjimo ir paniekinti kultą. Ar mytų išaiškinimas, suteikiamas Max Muellerio ir daugelio kitų mytologų, yra teisingas, ar ne, apšnekėsime tą paskui; dabar tik klausiame, ar galima sutikti su jų tikėjimiškų nuomonių išvedimu iš gamtiškų įspudžių? H. Spenceris sustatė visą argumentų eilę, didesnė pusė kurių nė nepaliečia svarbesnių klausimų. Jis sako, paveizdan, jog mytologai su kalbiškais argumentais išaiškina žodžius, bet ne dalykus; jog jų tvirčiausias ramstis, vediškoji mytologija, eina silpnyn su kiekvienu vėlesniu tyrinėjimu; jog jie turi klaidingą supratimą apie primityviškąjį žmogų, priskaitydami jam visokias išjiegas, pajautimus, mąstis ir vaizdyklas, kurių jis niekuomet negalėjo turėti; jog jie aiškina žemesnį augštesniu, yietoje aiškinti augštesnį žemesniu, ir tt. Bet Spencerio didžiausias argumentas yra išvedamas iš skirtumo tulų mytų išaiškinimų, kuris, sulyg jo, vienas tegali nugriauti mytologiškąją teoriją. Jie aiškiną tas pačias nuomones, jei jos atsitinka pas pietinių jurių salų gyventojus, kaipo mirusių ypatų dievinimą; jei pas graikus, tai kaipo gamtos asmenimą. Bet šitas užmetimas galėtų buti teisingu, jei męs su Spenceriu manytume, jog visos tikėjimiškos nuomonės išplaukti turėjo iš to paties šaltinio ir turėjo buti padarytos vienokių aplinkybių. Didžirdės Max Muellerio pažvalgos skiriasi labai prielankiai nuo mokyto pedantizmo animistų ir tik gailėtis reikia, jog perdaug mytologų pasidavė jiems. Nors jis pats kuone išimtinai aprašo tikėjimo į dievus tvėrimąsi, kaip jis tikosi pas arijus, apmąstant gamtą, Max Mueller reiškia pripažįsta, jog kiti įspudžiai ir patyrimai teipgi iššaukė primityviškas tikėjimiškas nuomones. Ne tik gamtos apmąstymas, bet ir mirties permanymas sužadino pas žmogų jausmą apie bepabaigišką. Ne tik gamtos tvarka, bet ir sąžinės balsas iššaukė mąstis apie įstatymą ir priedermę. Ne tik vaiski šviesa vejanti tamsą, bet ir sąjauta jo draugų džiaugsmams ir kančioms įdiegė pirmus meilės diegus žmogiškon širdin. Tokiu budu pirmutinysis mytologiškos teorijos atstovas grynai atsisako duoti tą patį išaiškinimą dievų pradžiai ir priešinasi animistų tvirtinimui, buk visi dievai iš pirmo buvę dvasiomis; daug nuosaikesnis gi tvirtinimas, jog daugelis dievų, ir ypatingai indogermanų dievai, buvę asminamos pajiegos ir gamtos apsireiškimai.

Čion męs ateiname prie kitos svarbios pusės musų uždavinio. Nėra tai vien klausimas, kokias nuomones męs laikome primityviškomis, bet teipgi: ar galima suprasti vėlesnį augį, pradėjus nuo šitų primityviškų supratimų ir sąlygų. Net jei męs neaiškinsime animizmo antriniu, bet žiurėsime į jį, kaipo į mąsties ir tikybės formą, pilnai sutinkamai su primityvišku žmogiškos sąžinės ir žmogiškos draugijos stoviais, tai klausimas vis pasilieka klausimu, ar animizmas viens gali but pavadintas primityvišku ir ar viskas kitas turi paeiti nuo jo. Šitokia pažiura yra tų, kurie tikėjime ir metafizikoje mato šiek-tiek daugiau, negu gendantį animizmą ir kurie įkunija visą tikėjimą į dievus animizme. Męs turime prisistebėti šitai pažvalgai šiektiek akyliau. Ji buvo savotiškai išdirbta Schultzeo, paduodančio sekančią sąmatą, butent, kad laukinių tikėjimas turi dvi pusi, fetišizmą ir garbinimą dvasių. Iš pirmo fetišizmas užsiima tik žemiškais ir matomais dalykais, bet augštesniame laipsnyje įgija naują dalyką — dangų su jo apsireiškimais. Garbinimas dvasių žengia prie politeizmo (daugdievystės), ir susidurimas šitų dviejų pakraipų padaro monoteizmą (viendievystę). Silpnąja šitos naujos sistemos puse yra "naujas dalykas" fetišizmo, kurį žmogus buk įgavęs apmąstydamas dangų. Schultze nurodo, kaip su šitu naujų dalyku kįla naują tikėjimiškos sąmonės forma, kadangi laukinis, begarbindamas žemiškuosius fetišus pakakinimui tik savo žemiškųjų geismų, įgauna daugiaus intelektuališko žingeidumo apie dangų, saulę ir mėnulį. Totiu budu Schultze, nesiliaudamas vadinti dangaus ir saulės garbinimą fetišizmu, besuziningai, bet reiškiai parodo skirtumą terp šitų dviejų formų.

Tyloro pastebėjimai sulyg šito dalyko yra daug pilnesni ir vertesni; jis padaro savo išvadus ne iš siauros ir vienpusės, bet iš apstingos ir akylai kliasuotos medžiagos. Jis neužgina augštesnių elementų laukinių tikėjime, bet stengiasi išvesti juos gamtiškai iš animistiškų mąsčių. Net tikėjimas į augštesnes, kelrodes dievystes, anot jo, išauga iš tikėjimo į vėles, išdidėjus jam iki tikėjimo į dvasias. Privesdamas tulus išvedžiojimus A. Comteo, Tyloras priduoda didelę svarbą teorijai padermių dievysčių, kadangi per ją pavienės vėlės darosi suabelnytos iki luomiškų nuomonių. Didieji gamtos dievai iškilo iš gamtos dvasių ir pastoję labiau apteiktais žmogiškojo ypatiškumo ypatybėmis, priėmė tą išveizdį, kurį randame mytologijoje. Net dieviškosios augštenybės nuomonė turėjo savo pradžią ten. Kitaip ir negalėjo buti, kaip tik įžymiausia vieta terp dievų turėjo buti skiriama dievui dangaus ir saulės, žmonių draugijai ir valdžiai suteikiant typą dvasių ir dievų hierarchijai. Reikia teipgi atminti, jog pas prosenius ypatinga guodonė buvo suteikiama padermės galvai. Galiaus, pamatinė mytologijos nuomonė, statoma kaipo pilnai animistiška, gamtą apteikiant gyvastim ir vėle.

Kelis dalykus reikia užmesti šitai pažvalgai. Be abejonės, sunku yra pravesti reiškius skiriančius ruožus terp animizmo ir kitų tikėjimo formų ir padėti ženklai atskyrimui dievų nuo dvasių. Daugelis tikėjimų tarytum aiškiai parodo mums perėjimą iš animizmo į politeizmą. Paveizdan, chinų tikėjimas, nors jis nuėjo toliau už žemesniąją tikėjimo formą į dvasias, bet dievų atskiros pavienybės nepasiekė. Vienok nereikia užmiršti, kad ne tik civilizuotos tautos daro skirtumą terp augštesnių dievysčių ir žemesnių dvasių, bet ir daugumas laukinių atskiria dangiškus dievus nuo vėlių, žemiškų dvasių ir fetišų. Terp dievų ir dvasių galima atrasti tulus pobudiškus skirtumus, nors jie tankiai yra greičiau kiekybiški negu kokybiški. Šitai, dievai yra pavieniuojami ir asminami, jie turi savo nuosavą vardą ir formą, ko pas dvasias nėra. Pajautimai žmogaus gaivinami prie dievų yra teipgi kitoki. Baimė ir saumyliškas apsiskaitymas, viešpataujanti animizme, yra pakeičiami prakilniais pajautimais ir mažiaus saumyliškais reikalais. Šitas jau pats kalbėtų prieš išvedimą viso tikėjimo į dievus nuo animizmo, o męs pamatysime dar aiškiaus, kaip tai priemoniška butų pasistengus išvesti visą intelektuališką civilizuotų tautų turtą iš šitos versmės. Pas tokius žmonės kaip egiptėnai, indai, graikai ir žydai, animizmas, teisybė, turėjo toli didesnę svarbą, negu pirmiau manyta. Pas juos teipgi animizmas daugumoj perėjo į įstatymus ir papročius, garbinimą ir prietarus (garbinimas mirusių, tikėjimas į dvasias, totemizmas, ir tt.). Bet męs tuo patim laiku matome, kaip sunku butų suprasti šitų žmonių, pasistengus išvesti jį vienatinai iš tikėjimo į dvasias ir mirusius. Ne vien tai, bet ir kaip savarankiško butų statyti tik animistiškus apsireiškimus primityviškais, o viską kitą kaipo išvedamą nuo jų. Męs negalime atsipriešinti persitikrinimui, jog garbinimas gamtos buvo abelnas ir anaiptol ne mažiau primitviškas už garbinimą vėlių ir tikėjimą į dvasias ir šitas tai garbinimas sutvėrė asmeniškas dievų formas ir daugelį mytų. Nuovoka apie Dievą negalėjo kilti išimtinai iš baimės padarytos tulų biologiškų apsireiškimų. Pakelianti gamtos įspudžiai teipgi pašaukė jį esybėn. Todėl męs tikime, kad nė animistai, nė mytologai neturi rakto šitam mįsliui tikėjimo pradžios. Bet išaiškinimai abiejų, nors neužtektini visam, pasakoja tulas eiles ir rųšis apsireiškimų; jie nėra klaidingi, bet teisingi tik savo bendrame rubežiuje.

Męs dar nepalytėjome vienos klausimo pusės, butent, ar tikėjimo pradžia supuola su doros pradžia. Čion galime paduoti tik kelis abelnus patėmijimus sulyg pamatinio filozofiškos etikos klausimo. Savo vėlesniame augyje tikėjimas ir dora yra kuoankščiausiai susirišę. Dora ieško tikėjimo užtvirtinimo, tikėjimas ir teikia doriškas priedermes. Net ir ankstyvesniuose laipsniuose šitas susirišimas gali buti įžiurimas ir pačioje raganybėje yra atrasta doros ir apšvietimo elementas, kadangi jos pasekmė priklauso nuo išsižadėjimo savęs ir pasišventimo. Net jei tikėjimas ir dora kartais priešinasi vienas kitam, tai bet terp jų yra esmeniškas ryšys. Bet kas yra asmeniška, ne visuomet buva primityvišku. Yra žinoma, jog dora buvo teip visuotina ir primityviška kaip ir tikėjimas, tik klausimas, ar abu buvo iš pradžios susirišę ir ar kilo iš abelnos versmės. Daugelis pripažįsta šitą grieštai, kadangi tikėjimas, anot jų, kįla iš sužinumo priedermės, ar iš jausmo guodonės vyresniems ir vadovams. Vienok jei tikėjimo pradžia yra atrandama animistiškose ar prigimtinėse nuomonėse ir pajautimuose, tai nėra priežasties manyti, kad tikėjimo ir doros pradžia turėtų supulti, kadangi nė vėlės, nė dvasios, ar gamtos dievai nėra pradiniais ar butinais globėjais kokios doriškos tiesos ir nė nuopelnai laukiami nuo jų, nė pavojai bijomi nesiriša tiesiog su doriškomis sąlygomis ar mąstimis. Atsakymas ant musų klausimo priklauso todėl visiškai nuo filozofiškų prileidimų. Vienok kaip neišrodytų mums butinu tikėjimo susirišimas su dora, bet jų abelna pradžia anaiptol nėra parodyta. Męs patys tikime, jog tikėjimas ir dora, atskiri savo pradžioje, susivienijo bėgant laikui.

7. TIKĖJIMŲ PADALINIMAS.

Neišpasakomai sunku yra bent kiek užtektinai sukliasuoti tikėjimus. Dalinimas šitas turi buti daromas sulyg butiniausių šitų tikėjimų pobudžių, bet, ką vienas pripažįsta butinu, tai pas kitą tas turi tik prigulminę vertę, ir męs visuomet galime suklysti atidalinti vienodą ir ne vienodą sujungti. Nežiurint į tai, vienval daromi nauji bandymai suradimui sistematiško tikėjimo dalinimo. Pirmausiai męs turime apšnekėti tokio dalinimo budą abelnai.

Ir čion vėl Hegelis išrišo klausimą toje pakraipoje, kuri ir dabar dar tardymuose vyrauja. Apie paduodamą jo dalinimą jis sako: "reikia imti ne tik jį subjektyviškojebet ir objektyviškoje dvasios budo prasmėje". Jis apima "pamatinius briežius, kurie padaro nuomonės vystymos laipsnius, ir, podraug, jos konkretiškąjį apsireiškimą". Šitais žodžiais pasisako dvejopa mąstis: iš vienos pusės, jog šitas dalinimas suteikia mums analyzą supratimo ir išveda į aikštę tikėjimo budą jojo vienume ir daugšališkume. Tuo patim laiku šito dalinimo dalys padaro laipsnius vystymosi žengime; tikėjimo procesas eina nuo žemiausjo į augštesnį, turįs anologiją žmogaus amžiu, su kuriuo jis tankiai ir yra lyginamas. Nuo Hegelio laiko šitie du reikalavimai kruvoj ar po vieną yra daugelio statomi sulyg tikėjimų paskirstymo. Vienok dabar vargiai kas, sutinkamai su mokytojo pažiura, telaukia su išsitikėjimu, jog galėsiąs atrasti tokį padalinimą, kuris pilnai patenkintų visus reikalavimus, nors tuo patim laiku kuone visuose naujuose sumanymuose apsireiškia Hegelio pažiuros įtekmė. Šeip ar teip imant, klausimas apie tikėjimų padalinimą turi didelį filozofišką vertę. Negana sujungti tą, kas arti yra vienas kito palei laiką ir vietą; šitas galėtų buti pakaktinu aiškiam ir praktiškam apsvarstymui, bet tikrai moksliškas padalinimas turemtis butinu tikėjimiško proceso pobudžiu. Dabar mimsimėsi peržiurėti svarbiausius bandymus šitoje pakraipoje.

(Toliaus bus).

JOVARAS.

Pirmieji Žiedai

Tarp krumų ir pelkių išaugkit, pražyskit,
Pirmieji žiedai!
Priduokite jauną grażybę laukams
Ir pranašais bukit naujiemsiems laikams,
Nors vargin ledai,
Šalnas pergalėję po pievas pasklyskit!

PO ŠALTOS ŽIEMOS.

Pražydėk žibutė,
Tarp gailios rasos
Šviesk jauna, mažutė.
Tu rausvais žiedais
Naujo atgijimo
Ir gamtos takais
Vesk prie apšvietimo.
Tu apreišk visiems
Nors ir liudną jausmą....
Leisk suprast jauniems
Meilės saldų skausmą!....

6-VIII-06.

EI BROLIAI Į DARBĄ!

Ei broliai į darbą! Prie žagrės smarkiau,
Kantrumą senelių atminę!
Tuos kalnus ir upęs mylėkim karščiau,
Brangumą tėvynės pažinę!

Išraukime veikiai iš žemės usnis
Ir varputįs vilkime kietas;
Sukurkime karštas raudonas ugnis,
Po darbo pradžiugs visas svietas.

Išbudinkim brolius iš miego sapnų,
Kas dar tamsoje tebemiega,
Keno akįs gėdžias šviesos spindulių,
Kas dvasioje serga ir miega!....

20-II-05.

KAIP LAIVAI ANT JURIŲ

Malunai ant vėjų
Kovoja prieš audras, bangas;
Taip mes išturėsim
Nors audros užėjo
Juk jiegos ir mums atsiras!

15-III-06.

SUMIŠIMAS.

Susimaišė jausmai ir mintis galvoje,
Susipinė išvieno viskas;
Ir sumišo dvasia verpetų bangoje,
Ir nuskendo į vėjo putas.
Tai todėl aš dabar negaliu berašyt
Kad svajonei pailso sparnai!
Geresniųjų minčių negaliu suvaikyt,
Nes išnyko, lyg miego sapnai....
Susisuko viskas, lyg audrų viesulai,
Ir svajonei surišo sparnus!....
Nors ir užia ramiai čia žalieji miškai
Ir jau skleidžia minkštuosius lapus;
Bet atplaukia umai neramumo banga,
Ir nuliųsta, atšąla širdis,
Kad "šventoji" valdžia prakeiktaja ranka
Tebetemdina minioms akis....
Tebevargsta draugai tamsumos urvuose
Uždaryti drėgnai ir šaltai....
Kiti guli ramiai vergijos kapuose,
Smiltimis apsikasę baltai.
Ir tai sukas viskas sukuryje audros:
Todėl nieko rašyt negaliu....
Kad vis maišos tamsa tarp aiškiausios giedros,
Tai sumišęs nutilti turiu....
Tartum saulė šviesi visur šviečia karštai,
Spinduliais tik banguoja laukai!
Ir taip linksmu, saldu, kad ji žiba augštai!
Štai žiurėk vėl "juodųjų" pulkai!....
Vėl apsiaučia visus prakeiktųjų dvasia
Ir padaro skerdynes viešai....
Ô vėjėlis ramus tiktai užia miške, —
Jis nejaučia, ką daro priešai.
Ir paskendęs giliai šaltose mintyse
Nežinau, ką dabar bemanyt....
Ar pražut gilume tų bangų — bangose,
Ir jausmus amžinai užmigdyt....

5-IV-06.

SVEIKINU.

Su pavasario saule,
Su giedros grażumu,
Aš jus sveikinu broliai
Su širdies jautrumu.
Didžiai geidžiu, kad saulė
Gražiai švięstų visiems,
Ir didikams-galiunams,
Ir žmoneliams mažiems.
Labai trokštu kad saulė
Siųstų šviesą tikrai
Kad apšviestų tąs minias
Kur gyvena aklai.

28-III-06.

ATSAKYMAS J. GERBAČAUSKIUI.

Neturiu taip augštų galingųjų minčių,
Nė poetos jausmų kaipo jura gilių;
Aš nevertas esu tos godonės, garbės,
Aš balsu milžinų negiedosiu giesmės.
…me liepė gamta apie duoną svajot....
Kad badu nenumirt, turiu vargt ir kovot....
Kada duos Lietuva savo peno daugiau
Tai galėsiu tada uždainuoti garsiau!

20-V-06.

NORS AUDROS IR SIUNTA.

Aplinkui visur
Ir nor pražudyti visus;
Vienok mes kovosim
Nebėgsim svetur,
Nors rodo spaudėjai kapus!....

MAŽA DAINELĖ.

Maža dainelė sužadink brolius,
Įkvėpk į širdįs jausmus padorius;
Pajudink žmonės kurie dar miega
Ir vesk prie meilės suteikus jiegą.
Parodžius žiedą rausvos rožytės,
Parodyk veidą jaunos mergytės,
Padavus ranką sakyk ką jausi
Ir prisiglaudus šnabždėk į ausį:
— Gana brolyti ilgai miegojai....!
Ilgai miegojai.... tiesų nustojai....
Išplėšė priešai ką tik turėjai....
Ką tik turėjai.... O tu ilsėjai....
Žiurėk jau sodne paukšteliai čiulba
Paukšteliai čiulba, švilpuoja, ulba
Žiurėk kaip linksmai saulytė kįla,
Saulytė kįla, pertraukia tylą.
Jau laikas, laikas į darbą stoti,
Tiesas ir laisvę atsijieškoti!

15-VII-03.

TYRAI LIUDŽIA.

Tyrai liudžia, vėjas kaukia,
Žmonės verk, dejuoja....
Vargšai meldžias, Dievą šaukia,
Vėjas švilpiniuoja....
Taip atvėsus žemės laimė
Nepagimdo žiedą....
Vėjai.... šalnos.... ima baimė....
Paukščiai nebegieda....
Padangėmis šaltas vėjas
Debesįs gainioja,
Ir į mišką įšlamėjas
Lapelius nešioja.
Žmonės kenčia šaltį, badą,
Liudžia ir vaitoja....
Jei atranda keliui vadą
Priešai jį kapoja....

25-III-04.

RUDUO.

Aptrauktas migla liuliuoja dangus,
Nuliudę miškai nubarstė lapus....
Ir bįra rasa nuo medžių šakų
Tai verkia miškai, tai ašaros jų....
Ir vėjas rudens po girias plikas,
Linguoja medžius ir lanksto šakas....
Ir saulė šviesi nekįla augštai
Spindėjimas jos nešildo karštai....
Liudnoji mirtis tik rodo kapus
Ir paukščiai visur nuleidę snapus....
Jau rengiasi mirt lapeliai žolių....
Vaitoja širdis eglynų žalių....
Laukai nesidžiaug lapeliais rudais,
Tik slenka vandųo upeliais ravais....
Nešviečia giedra augštybių dangaus;
Išnyko saldi linksmybė žmogaus....
Nuvyto meilė, gražybė žiedų....
Aptemo minia jaunimo veidų....

* * *

Ar amžių, ar du, ar daug, ar ilgai,
Ruduos ant žmonių liudnieji vargai?....
Ar jau amžinai gamta neatbus?....
Ar-gi Lietuva aptemdinta bus?....

* * *

Liudnumas praeįs, mainysis laikai;
Sutirps ir išnyks šaltieji ledai!
Jog bėgis gamtos vis sukas ratu;
Linksmioji šviesa ateis su laiku!

20-XI-04.

ANT SVIETO NĖRA....

Ant svieto nėra linksmų valandų
Nelauźo šviesa krutinės ledų....
Pasaulė šalta ir kartųs vargai
Likimą žmonių nudažė margai....
Vieniems vis ramu linksmybių tvane.
Jie lęidžia metus gėrybių klane. —
Kitus vis kankin liudnumo naktis
Ir ėda jausmus juodoji mirtis....
Laimingi tik tie kurie stipresni,
Jie vargin kitus.... ir jie geresni....
O tau silpnesniam, nors sprogtų širdis,
Turi vis liudėt užmerkęs akįs....
Gyvenimas mus aprėdęs jausmais,
Nedavęs draugių pripildė skausmais....
Ir baisias kančias vis turim kentėt,
Kad mums prispaustiems užginta mylėt....

9-VI-08.

VILTIS.

Už metų už kitų, už kryžių prispaudų,
Ateis pas mus liuosybė.
Kad miegus išblaškys, pragidęs vieversys,
Išnyks nakties tamsybė.
Ir saulė linksmai kils, visur gražiai sušils.
Nušvys dangus auksinis.
Ir, žmonės praregės, vieni-kitus mylės,
Laisvai kvėpuos krutinės.
Už metų už kitų, už audrų viesulų
Išvysim laimę, šviesą.
Už ašarų karčių, už priespaudų vargų,
Įgysim laisvę, tiesą.
Iš verguvės senos, sunkios ir kruvinos,
Išeis žmonių daugybė.
Nebus tada vergų taip sunkiai prislėgtų,
Žydės graži lygybė.
Už metų už kitų, už tų tamsių laikų,
Išgriausim seną murą.
Nuveikę daug priešų, per gelmes vandenų
Perplauksim vargo jurą.
Nors laivas mus svyruos ir žmonės šauks, dejuos
Ir dar perkunas griautų.
Ir šviestų tik žaibai.... Turėsimės tvirtai,
Kova nors aukas rautų!....
Už metų už kitų, už tų karčių vargų
Sulauksim gero laiko.
Tik dirbkim nuo širdies, ant laimės, ateities,
Nuo seno ligi vaiko.
Nė kalnai ne kliudys, nė juros netrukdys,
Sueisim į vienybę.
Tada visi draugai, mylėsimės karštai,
Ir bus tikra lygybė.

28-X-03.

(Tąsa nuo 4 pusl.)

ryžo nuoširdžiai pagelbėti minėtą raštininką, bei įgyti jo dailius rankraščius. Pranešame, kad nuo šios dienos — (padėta numerio data) — įsteigiame po savo garbia globa "Pavargusių Raštininkų Fondą" — (vardas fondo labai riebiomis ir didėmsėmis raidėmis) — ir nuoširdžiai kviečiame visus viengenčius paremti jį savo duosniomis aukomis. "Pavargusių Raštininkų Fondas" — tai įstaiga, kuri daug žada netolimoje ateityje netik musų Redakcijai, Išleistuvei ir Spaustuvei, bet ir visai musų tautai ant tautiškos dirvos. Musų garbi ir labdaringoji "Labdarybė" aukoja tam šventam tikslui 3 doliarius ant syk (labai riebiomis raidėmis) — ir įgalioja save netolimoje ateityje naudoti rankraštį pagal savo nužiurėjimą — (visas sakinys kabėse).

"Taigi, garbųs viengenčiai! Nebukite išgamomis ir paremkite musų šventą sumanymą kuodosniausiomis aukomis! Visus pinigus siųskite "Pavargusių Raštininkų Fondui" jums žinomu adresu. Kas prisiųs penkis doliarius antsyk, to vardas per tris mėnesius, arba per ištisą bertainį metų, ilsėsis patogioje vietoje musų garbios "Labdarybės" skilčių, t. y. tuojaus po apgarsinimų daktariškų institutų ant paskutinioio puslapio.

"Jusų, visuomet jums labo linkinti ir trokštanti matyti jusų labdaringą duosnumą šiame reikale, su guodone, "Labdarybės" Redakcija ir Išleistuvė."

Gal butų buvę taikliaus, jeigu vietoje "Labdarybės" šventojo sumanymo bučiau parinkęs citatų iš jautriųjų "atsišaukimų", — ar tai naujai atsirandančių kiltatikslių draugijų, ar laikraščių leidėjų — panašioje rųšyje.

"Broliai viengenčiai! Mes nenorime jųs varginti aukomis; visai ne! Bet jųs žinote, kad musų leidžiamas laikraštis — tai gėrybės šaltinis jusų broliams, kųriuos jųs teip mylite. Atlikkite tątai šventą darbą, prenumeruodami jiems musų leidžiamą laikraštį. Mes leidžiame teipgi ir knygas, naudingiausias knygas, kurias parduosime jusų broliams labai pigiai. Taigi, siųzdami pinigus, pažymėkite, kuriam tikslui juos siunčiate: ar prenumeratai, ar kaipo auką labui musų leidžiamų knygų. Etc., etc...."

Teip, gal butų buvę taikliaus; bet, lai jau ir teip pasilieka. Kaip anasai nenaudėlis, pridėsiu tik: *quod scripsi-scripsi!*

....

Ir pradėjo visokių gildijų idealistai milžti aukas į varsuotai dažintus kibirus, o kur panagu — košti jąs per savo biznio bei gešefto centrifugą; grietinę konservuoja savo sandėliuose, o pakošas *su pasišventimu* pilsto į bonkutes — "varguoliams"; bet padoresnieji, ar kur nėra progos, pila į bonkutes visai nekošę, tiktai labai stropiai išrašo ant jų vardą savo manufakturos, o apačioje, vandeninėmis raidėmis, — "elgėtoms"....

O, jųs, aukų fabrikantai! *Dievui skirtas aukas, išvarę per savo dirbtuvių koštuvą, jųs skiriate elgėtoms, kuriuos jųs pats fabrikuojate iš vaikų tautos, užmušdami jų sielą!....* Tai šventvagystė, tai žmogžudystė.

Auka — tai Dievo dalis!

Buvo laikai, laikai "Aušros", "Varpo", "Tėvynės Sargo", kuomet Dievui tautos reikėjo aukų, aukų slaptųjų, nes buvo užginta kurenti ant jo altoriaus. Čionai aš pasakysiu, kaip man rodosi. Man rodosi, kad tiktai slaptoji auka, butent, — *ta, kurios nemato nė tas, kurs ją duoda, nė tas, kurs ją renka, tiktai auka vaisinga savai idejai; bet ne ta, už kurią bliauja labdaringasis liežuvis!* Kame šventas reikalas, tenai nereikia pusti per juristo vamzdį; tenai užtenka: "Jonai! duok griveną, rublį, doliarį!", o jeigu Jonas mikčios "kam?", gaus vardą "kvailys", bet, pažinęs kam, iškratys kad ir paskutinę paleptą savo [illegible]olės.

Priminsiu čionai tei[illegible]bai pamokinantį atsitikimą iš agitatorių-generolų laikų.

Buvo tai Pennsylvanijos valstijoje, netoli Scrantono.

Po jautrios prakalbos — o jautriųjų prakalbų jau labai daug buvo girdėję visi kalbų klausytojai — "kolektorius" ėjo "kolektuodamas". "Kolektavo" į savo stangiąją skrybėlę: kišo ją po nosia kone kiekvienam ir laukė, kolei į ją neįvarvėjo.... Prie vieno žmogelio ta stangioji skrybėlė laukė savo lašo gana ilg[illegible]minėtas žmogelis, pagalios, iškrapštė doliarį, didįjį ir svarbųjį doliarį, uždirbtą gįsluota rankdarbio ranka; iškrapštė ir paleido į stangiąją skrybėlę. Skrybėlė neišlaikė: doliaris nukrito ant žemės, palikdamas anoje gana aiškų plyšį. "Kolektorius" nieko nesakė, tik paėmė nuo žemės doliarį. Nesakė nieko nė žmogelis, bet už jį pasakė jo svarbusis doliaris.

Svarbusis doliaris pasakė, kad ir iškalbingojo kalbėtojaus kaukuolė nebutų išlaikiusi jo svarbumo, netik "kolektoriaus" stangioji skrybėlė.

Man rodos, kad to doliario filozofija labai pamokinanti visiems aukininkams.

Bet, kągi reiškia visos filozofijos prieš rimtąją praktiką?

Praktika mums sako, kad aukų rinkikai gali iš aukų gyventi ir mažąjį kišeniuką savo kelnių papuošti auksu žibančiu retežėliu; praktika mokina, kaip už darbą galima mokėti aukomis; praktika sako, kad galima rietis už aukas; praktika mokina, kaip garbę įgyti galima aukomis (kad ir ant paskutiniojo puslapio, po institutų apgarsinimais).... E, ko ta galvočiaus - praktika nesako ir nemokina? Cha-cha-cha!.... Gudruolė praktika mokina filozofuoti, ir ve kaip jis filozofuoja: "Brolis amerikietis", "brolis tautietis", "brolis viengentis", "brolis", "draugas". — tai vis tik kvailas Baltrus; teip kvailas, kaip čebato aulas! Oi, tie aukautojai, aukautojai!...."

O ką? Gal ta aukininko filozofija teisingesnė už jo praktiką!....

Aukautojai amerikiečiai supylė aukininkų idejoms tukstančius, riebius tukstančius, ir pats neturi nė mokyklos, nė skaityklos, nė keturių sienų, kur galėtų sueiti "savo reikalų apsvarstyt", nieko, nieko!.... Bet aukautojai dar turi doliarį aukininkams, o kai-kurie aukininkai žadėjo brolių viengenčių seserims dvidešimtame amžiuje pastatyti kliošorių!.... Cha-cha-cha!....

Nelabasis žino, kodėl man teip keistai ir nenaturališkai skamba Aukų Litanija?....

Rudšilio Špukas.

DARBO KLIUTYS PRANCUZIJOJE.

Sunku pasakyti sulyg darbo klausimo, kad jį Prancuzijoje išriša geriau kaip kitur. Tiesą pasakius, prancuzai turi didelį vargą su juo. Vienas rašėjas, Aleksander Ular, laikraštyj "Contemporary Review" už berželio mėnesį, sako tiek: kad Prancuzijoje prietikiai kapitalo su darbu, organizuotų dardavių su organizuotais rankpelniais, organizuotos valdžios, po pirmųjų užžiura ir organizuoto išliuosavimo, jieškomo antrųjų, — žodžiu, valstybės ir proletariškųjų draugijų prietikiai, — pasiekė aštrų laipsnį, nežinomą jokiai kitai šaliai sviete. Tiesiog, darbininkiškas klausimas pavirto užsipuolimu ant dabartinės parlamentariškos tvarkos. Tas paeina nuo to, kad sindikalizmo prieš kapitalą reikalai stojosi rankpelnių reikalais prieš šiolaikinius valstybės principus. Sindikalizmo nereikia maišyti su Anglijos ar Amerikos amatine sąjungą. Ular, trumpai paduodamas jo istoriją, sako:

Kaip dvidešimts penki metai atgal. specijališkas įstatymas užgyrė rankpelnių draugijų buvimą, tai joms reiškiai buvo užginta imtis ko-nors pereinančio paprastų profesijinių klausimų rybas. Jie gavo tiesą organizuoti straikus (su išlyga straiko laužymo tiesos paguodojimo) ir rinkti kassykines aukas. Bet jos neturėjo "juridiškosios asmenybės", vadinas, jos neturėjo kolektyviškos atsakomybės, neturėjo tiesos turėti kolektyvišką nuosavybę, užtraukti bylas, buti skundžiamomis, turėti vaizbiškus ar pramoniškus mierius, žodžiu, negalėjo veikti kaipo vaizbos kontraktoriai. Jų įtekmė buvo aprybota darbo klausimais, ir galėjo buti įvykdoma doriška spėka. Per dvyliką ar penkioliką metų jos veikė maž daug panašiai kaip ir Anglijos amatų sąjungos. Bet net šitame ekonomiškame perijode jos negalėjo išvengti politiškosios kovos. Joms turint tiesioginiu tikslu — darbininkų luomo abelno padėjimo pagerinimą, jos tuojaus stojosi socijalistiškosios propagandos žiedu.

Bet sindikatų pobudis ilgainiui atsimainė, Dreyfuso bylai nuvertus visą politiškąją šalies taisinį. Demokratiškosios vidurinių luomų partijos, teip vadinamieji radikalai, negalėjo nuversti klierikališkosios ir militariškosios partijų be socijalistų pagelbos. Didelės darbininkų minios vienos valiojo sulaikyti antisemitiškąsias ir klerikališkąsias gaujas bei tautininkų vadovus, suokalbius dariusius ant respublikinio surėdymo. Jų atstovai parlamente įgijo labai svarbią vietą. Ir, nors socijalizmo principai neleido jiems užimti urėdo, neatsisakius savo principų ir neapleidus partijos, bet jų patarimas buvo dideliai svarbus abelnoje politikoje beveik per penkis metus. Trys didėsės reformos radikalų sistemos: įstatymas, apimantis išsklaidymą vienuolinių brolijų ir tikėjimiško švietimo uždraudimą, atidalinimą bažnyčios nuo valstybės ir valstybės išpirkimo geležinkelių dalies, kaipo ir dvi didelės reformos, lygšiol senato tebesvarstomos, pasenusiems pensijos ir mokestys nuo įplaukimų. — buvo įkvėptos ir galėjo buti įvykintos sū socijalistų pagelba.

Dabar sindikatų galybė padidėjo; bet jie apsiriko, patyrę, kad, nežiurint į jų didelę politišką įtekmę, jų profesijonališkieji ir draugijiniai reikalavimai nebuvo išklausomi. Kaip tik antiklierikakališkosios reformos įvyko, staiga susiturėjo įstatymdavybė, draugijinės reformos ant radikalų programo liko ant vietos ir asmenys ir partijos urėduose tenkinosi medžiagiško pelno darymu savo doros jiega. Nuo šiol sindikatai nemanė rimtai tikras reformas pasieksią revoliucijos keliu; bet ilgainiui pradėjo buti platinama idėja, kad abelnu straiku galima bus nuveikti dabartinė draugijinė sistema, jei parlamentarinė valdžia nepagerintų darbininkų luomų padėjimo.

Kaip socijalistų partija neįstengė atstovauti proletariškojo luomo reikalų prieš politiškąją ir draugijinę kapitalizmo vilnį, tai sindikatai perorganizavo savo spėkas. Maži vietiniai sindikatai susijungė į dideles "pramonijos federacijas" ir visos prisidėjo prie abelno centralinio organo, vadinamo *Confederation Generale du Travail*, paprastai sutrumpinamo *C. G. T.* Nors nėra abejonės, kad valdžia įstatymiškai turi galybę išvaikyti šitą organizaciją, bet C. G. T. yra teip stipri, kad nė valdžia, nė parlamento didžiuma neišdrysta to daryti. Jos įtekmė į politiškuosius šalies reikalus yra tokia didelė, kad įvaro revoliucijos baimę. Medžiagiškas C. G. T. viršininkų padėjimas yra bepelniškas, todėl jie neturi asmeniško reikalo vengti susirėmimo su valstybe. Federacijų didžiumoje veiklųs vadovai pasišvenčia propagandai ir, regis, yra prisirengę prie kooperacijos, jei politiškoje pairtuvėje didelis žmonių skaitlius nebutų dar prisidėjęs prie sindikatų. Aišku, kad kareiviai ir krasos telegrafų ir gelžkelių darbininkai yra paliesti sindikato propagandos. Busimieji straikai, kaip tikrai laukiama, bus kitoniški savo išeiga negu tie, kurie buvo pereitais mėnesiais. Teip mano Ular.

Bet dabartinis dalykų bėgis, tarytum, rodo, kad valstybės darbininkai, vietoje buti republikinės administracijos bendradarbiais, taps draugijinės revoliucijos bendradarbiais, prisidėdami, ar bent veikdami toj pačioj pakraipoj su darbo federacijomis. Jei partijos urėduose pasirodys neišgalinčiomis ar nenorinčiomis užbėgti susijungimui šitų dviejų didelių pajiegų, atviru susitaikymu su valstybės darbininkais, tai abelnas draugijinis padėjimas sparčiai eis aršyn. Solidariškumas ir bus terp darbininkų ir urėdininkų ir pakakinti vieną pusę be išklausimo reikalavimų kitos, nebus galima. X.

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGYSTĖS REIKALAI.

Visus raštus Tėv. Myl. Dr-jos reikaluose, kuopos ir pavienios ypatos malonės siųsti Dr-jos Lit. Kom. nariui ir redaktoriui.

J. LAUKIS,
501 Brick st., Valparaiso, Ind.

TĖVYNĖS PIKTOJI DVASIA — TAMSYBĖ.

Neseniai Tėv. Myl. draugija gavo ilgą laišką nuo "apšviestesnių jų burelio" iš Ežerėnų apskričio, Kauno rėdyboj. Tame laiške jie gailiai nusiskundžia ant įvairios rušies kliučių, kurios užkerta kelią sparčiam besiplatinimui apšvietos Lietuvoje, ir meldžia prisiųsti T. M. D. išleistų knygų išdalinimui jų tiems, kurie trokšta apšvietos, bet negali jos gauti. Čia paduodame kelias iš to laiško ištraukas.

"Sunkiai pas mus eina darbas apšvietos: nedaug teyra šaltinių tikros ašvietos. Jeigu ir atsiranda koks tautietis, pasišventęs, kuris šviečia žodžiu ir ragina prie skaitymo, t. y. mokslo, jis greit gauna patirt sunkybę to darbo.

Netik kad reikia kovot tokiems su valdžia, bet ir su tais pačiais žmonėmis, kuriuos mokina. Taigi tųjų pasišventėlių spėkos neilgai teišturi ir jie greit pasitraukia nuo darbo dirvos.

Yra dar vienas įrankis apšvietos. Tai literatura. Bet jųs, draugai-amerikiečiai žinote, kaip musų literatura yra dar siaura. Ir tos siauros literaturos nelengva gauti. Kokio tik budo mes nesitversime, vis pasirodo perkarštas, ir turime rankas atitraukt. Patįs žmonės nesupranta reikalo nusipirkti knygų, o pasistengimas pasišventėlių burelio dalinti tas knygas dykai, yra nepasiekiamas.... Ir patįs tie apšviestesniųpų burėliai yra neskaitlingi....

Taigi, musų tikslas, broliai-amerikiečiai — tėvynės mylėtojai, — kreipties prie jusų. Gal jųs ištiesite mums savo ranką ir pagelbėsite apšvietime Tėvynės Sunų, — jusų ir musų brolių, kurie klaidžioja tamsybės rukuose...."

GIRDĖJO APIE T. M. D.

Toliaus rašo: "Mes girdėjome kad jusų draugovė vėla pradėjo gyvuot ir veikti. Draugovės-gi programe yra apšvieta. O kas yra programe, tas varoma ir darbu. Taigi varykite, broliai! Nors mes nepiname liaurų Amerikos laisvei ir gerovei, bet, sulyginamai, toli stovite už mus augščiau ekonomiškai. Taigi pagelbėkite mums, o pagelba štai kokia:

Jusų draugovė turi išleidusi jau nemažą skaitlių knygučių. Ir gal dar, mes tikimės, išleis ne vieną. O kaip patyrėme, paskutinis T. M. D. susivažiavimas nutarė (ar tik tarė) siųsti jas Lietuvon už dyką. Taigi mes prašome: siųskite, kad mes galėtume jas dalinti žmonėms, nors tiems, kurie nori, bet negali nusipirkti. Žinoma, žiurint į skaitlių Lietuvos žmonių, visų negalima bus užganėdinti, bet atminkime, jog ir maža kibirkštis padaro didelę ugnį.

Mes tikime, kad atkreipsite, broliai-amerikiečiai, atydą į musų reikalus ir atliksite savo pareigą *Tėvynės Mylėtojai!* Didis darbas stovi musų ir jusų pryšakije, bet nenusigaskime. Meldžiame jus, pagelbėkite mums kovoti su tėvynės pikta dvasia-tamsybe. Meldžiame padėti mums muryti tvirtovės sieną busiančiai gentkartei. Varde reikalaujančių apšvietos žmonių, pasirašome...." Seka 18 parašų. —

Tai jau antras šiuosmet atsišaukimas iš Lietuvos. Tas labai aiškiai parodo, kaip tenai stoka atsakančių knygėlių ir kaip žmonės negali jų gauti, nors ir nori. Podraug iš to pačio matyti, kokią milžinišką naudą platinime apšvietos gali atnešti T. M. D. Ir juo ji bus didesnė, juo stipresnė, tuo plačiau ji galės išskleisti savo sparnus ir juo daugiaus atneš musų broliams naudos.

Centro valdyba jau užmezgė susinešimus ir tikimės, pagal savo galę, aprupįs atsišaukusius. Mes turime nemažai knygų ir T. M. D. neduos joms pelėti — lai tik žmonės nori skaityti ir lai tik T. M. D. žino, kad jos knygelės pateks į rankas tikrai norinčiųjų skaityti. K. Dzukas.

IŠ VISUR.

‖ Ateinančiuose metuose manoma Vokietijos sostapilyj Berlyne parengti specijališką amerikonišką išdirbinių parodą, nors Vokietijoj yra daug ne pritariančių parodai, kadangi Amerika, uždėdama nežmoniškus muitus, stengiasi apsunkinti atgabenimą Amerikon svetimų išdirbinių.

‖ Prancuzijoj, kaime Sure, dirbant lauke tėvams, 7 metų mergaitė palikta daboti savo 3 metų seserį, pririšo ją karvei prie vuodegos ir plakdama su rikšte, privertė karvę bėgti. Karvė bėgo ir pririštą mergaitę vilko, sutrenkė galvą į akmenį ir ant vietos užmušė.

‖ Vietoj pasisitraukusios Prancuzijoj Clemenceau ministerijos, kitą ministeriją sutvėrė Aristide Briand

‖ Nepasisekus prancuzui Lathamui savo orlaiviu perlėkti iš Prancuzijos į Angliją per Britiską kanalą, atsirado kitas prancuzas, Blieriot, apie kurį pirma nieko ne buvo girdėt, kuris užsimanė savo mažame orlaivyj be baliono atlikti tą kelionę, kuri kitiems nepasiseka. Bleriot perlėkė kanalą į pusę valandos, taigi keturys syk greičiau, negu perplaukia greičiausiejie garlaiviai. Išradėjas naujojo orlaivio Bleriot yra dar jaunas, turi 37 metus. Lekė jis su greitumu 60 mylių į valandą. Tokiu budu jis pralenkė visus kitus išradėjus orlaivių be baliono ir gauna Anglijos orlaivininkų draugijos paskirtą dovaną 5000 dol.

‖ Mieste Barcelonoj, (Išpanijoj), siunčiant kariumenę į Morokko, vienas batalijonas atsisakė keliauti, atkreipė durtuvus į oficierus. Suvaldymui to batalijono reikėjo kviesti su kanuolėms čielas kariumenės regimentas. Išpanijos sostapilyj, Madride, siunčiamų į Afriką kareivių giminės apstojo gelžkelio stotį ir nenorėjo leisti kareivių. Policija griebėsi ginklų. Susirėmime daug žmonių likosi pašautų, o dar daugiau suareštavo.

‖ Teismas mieste Bordeaux kardinolui Andrieu uždėjo bausmę tik vieno doliario už iškeikimą viso valsčiaus dėl besinaudojimo iš buvusių bažnytinių turtų, o perskaičiusiam iškeikimą kunigui Carteau 5 dol. Nors bausmė teip maža ir nors kardinolas ištikro peržengė Prancuzijos teises, nė jis, nė kunigas Carteau nenori teismo paskirtos bausmės mokėti.

‖ Londone likosi suimtas už elgėtavimą moskolius Meyer Paradies. Teisme jis apreiškė, jog jis priguli į "Terptautišką elgėtų draugiją" kurios sanariams uždrausta dirbti. Iš tirinėjimų policijos pasirodė, kad Londone yra keletas tokių organizacijų.

‖ Nors Prancuzijos ministerių pirmininkas parlamente viešai apreiškė, jog nuo dabar neleis Prancuzijoj užsilaikyti svetimų kraštų šnipams, Maskolija, vietoj susiteršusio jenerolo Hartungo, siunčia Paryžiun E. Schelkingą.

‖ Aplinkinėse Melilla, Afrikoj, 6000 ginkluotų maurų užpuolė ant išpaniškos kariumenės stovyklų, kuriai pagelbon otėjo dalis prancuziškos kariumenės. Mušis buvo kruvinas. Maurai kelis kartus panaujino užpuolimą.

‖ Visai netikėtai Prancuzijos ministerių pirmininkas Clemenceau, su visa ministerija turėjo pasitraukti, nes parlamentas išreiškė jam nepasiganėdinimą ir neužsitikėjimą.

‖ Argentina pertraukė diplomatiškus susinešimus su Bolivija, jos pasiutinys apleido Boliviją, o paskutinės pasiuntiniui prisakyta išsinešdinti iš Argentinos.

‖ Mieste Kiel, Prusuose, sulaukusi 80 metų, pasimirė pagarsėjusi ne tik Vokietijoj, gal mokyčiausia moteris, profesorė archeologijos, mergina Johanna Mestorf.

‖ Londono teismas pasmerkė mirtim indišką studentą Dhinagri, kuris susirinkime 1 d. liepos nušovė augštą anglišką urėdninką, Sir Williamą Curzon Wytlie ir Dr. Lalcacą.

‖ Peterburge (Maskolijoj) sugriuvo statomi namai. Prie to 20 darbininkų likosi užmuštų, o dar daugiau sunkiai sužeistų.

‖ Kaune likosi pasmerkti 3½ meto kalėjimo du maskoliškojo rando šnipai. Šitie du caro tarnai padirbo bombą ir norėjo ją pamesti vieno darbininko namuose, kad ji galėtų suimti.

‖ Anglių kasyklose Langendreen, Prusuose, atsitiko dujų expliozija, kurios 16 darbininkų likosi užmuštų; sužeistų yra daugiau.

‖ Meksike, ant pussalio Yukatan pasikėlė indijonai Maya giminės. Jie užpuolė terpkalnėj kareivius 17 regimento, 6 kareivius užmušė, o 7 mirtinai pašovė.

‖ Maskoliškas randas pasiulė prašalintam nuo sosto Persijos šachui prieglaudą Maskolijoj; jam paskiria rumą Kalugoj.

Iš Chicagos Lietuvių Gyvenimo.

25 d. liepos, Šv. Jurgio parapijos salėje, ant Bridgeporto, buvo Dr. Graičiuno prelekcija apie kudikių sveikatos užlaikymą. Žmonių buvo apie 200.

Kaipo įžangą į prelekciją padarė kun. Kriuša, nurodydamas kam ta prelekcija daroma. Kalba tęsėsi apie 10 min.

Potam prasidėjo prelekcija, kurią pertraukė Dr. Evans angliška prakalba, apgailestaudamas, kad negali lietuviškai kalbėti ir nurodydamas į nepaprastą daugumą Chicagoje kudikių mirčių, daugiausiai dėl nesveikumo pieno, nes karvėms esant apie 100 mylių nuo miesto, kol pienas tampa atgabentu — buva jau kudikių maistui persenas. Teip-pat vargingas žmonių gyvenimas ir prastas oras labai kudikiams kenkią. Dr. Evans mažai ką pasakė, nes pats numanė, kad mažai kas jo kalbą supranta.

Prelekcija buvo iliustruota 52 paveikslėliais. Buvo nurodyta maž-daug sekanti dalykai: Jog daugiausiai kudikių miršta nuo sugadinto skilvio, nes 41 procentas, t. y. 41 kudikis ant šimto miršt ančių. Jog nėščios moterys, dėl sunkių gyvenimo aplinkybių, kokiu nors budu susigadina ir gimdo nesveikus, arba negyvus kudikius — nuo ko buva 25% mirčių. Jog žmonių gyvenimai nėra atsakančiai išvalomi, neišvėdinami, priplėkę, su sugadintu oru — nuo ko miršta 20% kudykių. Jog gyvenančių apie Stock Yardus arba skerdyklas žmonių, daugiausiai miršta kudikių; miesto kraštuose, kur tyresnis oras, miršta daug mažiaus, kuomet laukuose miršta mažiausiai. Jog kudikių tėvai tankiai praleidžia savo visą sanvaitės pelną saliunuose ir palieka savo šeimynas be žmogiško peno, kas labai kenkia kudikėliams — jų kunas susisuka ir kaulai išpurpsta. Jog musės yra didžiausioms platintojoms pavojingų ligų, o jų vargšų grinčiose yra visada pilnai; musės maitinasi visokių ligonių spiaudalais, supuvusioms katėms, mėšlais ir tt., o potam užtupia ant paskirtos valgymui mėsos, įpuola į pieną arba ir užkrečia prisiurbtais nuodais. Jog sveikiausiu yra šviežias, grynas, sveikas karvės pienas; piene, pastovėjusiame 24 val., prisiveisia labai daug visokių bakterijų, kurios kenkia kudikėlių ir žmonių sveikatai. Geriausiai, jeigu motina gali penėti kudikį savo pienu; negalint tą padaryti, reikia jį penėti karvės pienu iš bonkutės užmautos papskiu be guminės dudelės, nes jei dudelę gerai neišplauja, joje prisiveisia visokių mikrobų, kurie užkrečia kudikių vidurėlius ir be laiko juos išvaro iš pasaulio. Nereikia kudikiams duoti pieną šaukštuku, geriaus žindyti papskiu, nes papskį bežindant kudikėlio burnoje randasi reikalingos suvirinimui maisto seilės, kurios šaukštuku valgydinant, nespėja atsirasti. Bonkutė ir papskis turi buti kiekvieną sykį karštame vandenyje išplaunami. Tuščią papskį, kaip tai daro daugumas moterų, nereikia duoti kudikiui žįsti, nes labai yra nesveika. Reikia labai tėmyti, kad pieną važiojanti vežimai, pieno stotys, bonkos ir pienas butų čysti. Jeigu kas nečysta pieną kur gaus arba patėmįs minėtų dalykų nečystumą, turi tuojaus pranešti apie tai Miesto Sveikatos Departamentui tokiu antrašu: 215 E. Madison st., 4-th flood, City Departament of Health.

Prelekcija tęsėsi apie 50 minutų.

Nauda iš tokių prelekcijų yra gana didėlė, todėl lietuviai, o ypač lietuvės privalytų į jas kuoskaitlingiausiai lankytis.

Ši prelekcija išaiškino jos klausiusiems gana daug apie užlaikymą kudikėlių sveikatos, nors galėjo, prie truputį didesnio pasistengimo, dar daugiaus išaiškinti. Bloga buvo tik tas, jog kelis žingsnius sėdėjusiejie toliaus nuo prelegento veik nieko negalėjo išgirsti dėl vaikų neramumo ir neaiškios prelegento kalbos.

Kazlausko bylos užbaigimas, kaip buvo minėta praeitame "Lietuvos" nr., buvo 21 d. liepos, So. Chicagos policijos teisme. Kazlauskas bylą pralaimėjo. Mat Kazlauskienė yra 26 metų senumo, taigi, anot teisėjo, gana sena valdytis pati save. Busuladzich, pagautas pas Kazlauskienę, tapo išteisintas už susidėjimą su ja, nes, pagal teisėjo pasakymą, ji jau moteris metuose, taigi — savistovi ir jeigu jai *neužtenka* vieno vyro, tai kad ne su Busuladzichu, tau su kuo kitu butų, vistiek, susidėjusi. Kazlauskienė prisipažino kiek su Busuladzichu turėjusi susiėjimų parkuose, namieje, ar kur kitur.

Po kelių dienų vėliaus, Kazlauskas savo moterį išginė iš namų ir daugiaus su ja nemanąs gyventi. Kazlauskienė turi žindomą kudikį; jis vėliaus sako jį nuo jos per teismą atsimsiąs, nes ji nemoka jį augint. Kazlauskas yra turtingas, turi kelis namus ir gerą valgomų daiktų sankrovą.

Bylos lėšos nuteistos mokėti per pusė su Busuladzichu.

Kazlauskas iš naujo apskundė Busuladzichą už padarytus nuostolius Kazlausko gyvenime, butent sulaužymą durų ir dar kokias ten blėdis padarytas laike Busuladzicho areštavimo. Mat Kazlauskas buvo pasamdęs du detektyvu ir pačiai nežinant, pastatęs savo gyvenime vieną vienoje spintoje, kitą kur ten kitoje saugoti jo pačią. Busuladzich gi įėjęs pas Kazlauskienę užsirakino Kazlausko stubos duris ir nuėjo pas ją ar su ja į miegruimį. Teip jį nabagą ten detektyvai besirengiant ir sugavo Kazlauskas, tuotarpu, negalėdamas įeiti į savo stubą, suskaldė stubos duris.

Busuladzich gi vėl ketinąs Kazlauską skųsti už sudaužymą jam galvos laike užtikimo jo, Kazlausko gyvenime pas Kazlauskienę, nes esant jis buvęs pas ją tik šeip su kokiais ten "ypatiškais" reikalais.

Iškilęs gana didelis skandalas; aplinkiniai žmonės turi gana daug ką apie tai kalbėti ir juoktis bei stebėtis, nes mat Kazlauskienė labai didžiavusis prieš kitas ir "augštai vedusis", o tuotarpu teip žema pasirodė — net gėda.

Kazlausko gyvenimas yra 9011 Greenbay ave., So. Chicago, Ill.

VIETINĖS ŽINIOS.

Chicagos policijos niekšystės. Valstijos atstovas-advokatas E. W. Waiyman susekė Vakarinės Chicagos policijos inspektoriaus McCann, kapitono Max Danner, McCanno detektyvo Griffin ir kitų policijantų niekšystes: ėmimą duoklės nuo visokių paleistuvystės urvų, vagių, kriminalistų. McCann tapo tuojaus prašalintu iš tarnystos.

Policijos imti kasmetiniai kyšiai yra apskaityti sekančiai:

Nuo paleistuvystės namų	$84000.
Nuo gatvių moterų-paleistuvių	6000.
Nuo ypatiškų saliunams privilegijų	7500.
Nuo kazyrninkų	3000.
Nuo kocaino pardavinėtojų	5000.
Nuo vagių ir kriminalistų	2000.
Viso	$107500.

Apkaltinta viso 131 ypata ir daug blogo vardo namų ant Desplaines gatvės. Už niekšystes policijos ofisuose didžiausia bausmė — $10000 ir prašalinimas. Už papirkimus — vieno iki penkių metų į pataisos namus.

McCann visur pagarsėjęs kaipo teisingiausias, tikriausias žmogus. Gimė jis Glasgowe, Skotijoj. Amerikon atvažiavęs, dirbo kaipo mainieris. Pribuvęs Chicagon, įsigavo prie policijos ir pamažu dasitarnavo iki inspektoriaus laipsnio. Tarnaudamas 22 gatvės policijos distrikte, turinčiame daugiausiai teip vadinamų "raudonnamių", jis atsižymėjo "dideliu jų persekiojimu" ir tuomi atkreipė į savę akis daugumos visokių moralistų. Paskutiniu laiku jis tarnavo Vakarinės dalies distrikte kaipo turintis gerą reputaciją žmogus.

Neseniai suareštavus tulą Louis Franką, užlaikytoją "raudonnomio", išsiaiškino visos šunybės. McCann turėjo savo detektyvą Jeremiah Griffin, kolektuojantį nuo "raudonnamių" duokles, teipat savo sėbrus-kolektorius, "raudonnamių" savininkus, M. Heitlerį ir L. Franką.

Frank prisipažino, jog per visą laiką McCanno inspektoriavimo jis buvo jo kolektorium. Šį liepos mėnesį jis sukolektavo $1800 nuo penkių ypatų, po $360 nuo kiekvienos. "Vienu tarpu, kada aš buvau jam kolektoriu, jis sirgo, turėjo, nuo sumušimo rankos sugedimą kraujo rankoje", pasakojo Frank. "Buvau pas jį nuėjęs į jo gyvenimą ant viršaus; radau jį gulinti lovoje. Jo ranka buvo aprišta, o ant galo lovos kybojo kryželis. Išeidamas aš jam pasakiau: "McCann, koks tu didelis veidmainys esi". Paduotus pinigus jis pasidėjęs po paduška.

Suareštavus McCanną, tulas J. Kinsella užstate už jį $95000 kaucijos, sakydamas: "Jeigu jis yra niekšu, tai visi yra tokiais".

Iš suareštuotųjų liudijimų verta pažymėti šį tą iš papasakojimų tulo, paleistuvystės namų laikytojo, turinčio vertės į $50000, Shatzo. Pagal jo pasakojimą, per metumetus Desplaines gatvės distrikte, negalėjo užsilaikyti nė jokis kazyrninkų arba paleistuvių namas, ar vagis, be mokėjimo policijai tributo arba donios. "Aš buvau per 16 metų paleistuvių namų laikytojas", sakė Shatz, "ir turiu pasakyti, kad kiekvienas paleistuvių laikytojas Vakarinės dalies distrikte, lygiai kaip ir visose dalyse Chicagos, turi mokėti policijai mokestis. Aš buvau ant tiek tokioms mokestims nulupiamas, kad negalėjau atstovėti. Gal kiti nežino, kaip tokios mokestys buva renkamos. Nuo manęs kolektuodavo McCanno detektyvas Griffin ir M. Heitler, žinomas kaipo "Mike de Pike". Jis buvo tiesiąja McCanno ranka, jis su juo drauge gerdavo ir važinėdavo. Ilgai aš tokias mokestis mokėjau "Mike de Pike", kuris jas perduodavo policijos inspektoriui". Žinoma, nemokančius policija veikiai suareštuodavo, todėl kas laikėsi panašių biznių, neišvengiamai turėjo mokėti policijai donę.

"Yra tam tikros reguliariškos mokestys", pasakojo Shatz: "Kiekvienas paleistuvių laikytojas taksuojamas $20 kas mėnesis už kiekvieną išgatvinį įėjimą ir $5 kas mėnesis už kiekvieną langą, per kurį moters šaukia vidun gatve einančius vyriškius".

40 Chicagos moterų pamesta nuo liepos 1-mos iki 22-rai. Ar šitas oras sukėlė nepasiganėdinimo ir neramumo jausmus tarp vyrų, ar skyrimosi manija apėmė šią teritoriją? Toks klausimas painioja Municipalinį Teisėją J. R. Newcomer, kurs praeitą mėnesį turėjo daug darbo su jaunoms ir apysenėms moterims besiskundžiančioms dėl pabėgimo jų vyrų.

"Nuo liepos pirmos apleidimas pačių padidėjo iki 30 procentų", pasakė klerkas Gardner. "Apie keturiosdešimts moterų atsilankė į šį teismą nuo liepos pirmos iki 22, reikalaudamos varantų prieš savo vyrus. Praeitą mėnesį skaičius pasiekė daugiaus negu septyniasdešimts penkias".

Oscar Hammerstein ketina įsteigti Chicagoje didžiąją operą. Garsus New Yorko impresaro, išradėjas, cigarų dirbėjas, teatininkas, idealistas, humoristas ir paveikslinis karikaturistas, Oscar Hammerstein, aplankė Chicagą, norėdamas įsteigti pastovią operą. Jeigu jam, esant, Auditorium ar koks kitas teatras patiksiąs, tai jis atsiųsiąs pirm sezono kelioms sanvaitėms savo Manhattan Didžiąją Operą. Jeigu jį parems tame dalyke tulas skaičius Chicagos turčių, tai jis statysiąs čia tokį jau operos teatrą kaip turi New Yorke ir Philadelphijoj. "Labai man įstabu, kad Chicagoje iki šiol nebuvo didėsės operos", tarė jis. "Miestas turtingas ir gyventojai mėgsta muziką. Nėra geresnės orchestros kaip jųs Theodoro Thomaso Orchestra. Stovis muzikos jųs vasariniuose parkuose toli perviršija New Yorką". Bet be pritarimo bei pagelboc chicagiečių jis nestatysiąs operos teatro, nes nenorįs pirmas vienas savo lėšomis pravesti kelią ne savo bet Chicagos labui.

Oscar Hammerstein atvažiavo Amerikon neturtingas, kaip ir kiekvienas iš lietuvių, pelnė duoną rankų darbu — siuvimu, cigarų dirbimu, o šiadien jis yra įžymiausiu Suv. Valstijose teatrų savininku ir garsios Manhattan Didėsės Operos įsteigėju.

3000 moterų, dirbančių Stock Yarduose yra šeito valdžios apteiktų 10-valandinės darbo dienos teisėmis. Tos teisės palyti ir nemažai Stock Yarduose ar skerdyklose dirbančių lietuvaičių. Tai yra labai graži valdžios mielaširdystė, nes jau, turbut, labai-labai reta kur dirbtuvėje gali but dar ilgesnės negu dešimts valandų darbo dienos.

"Bomba Nr. 32". 20 d. liepos explioda vo bomba Tony Tavolacci gyvenime, 123 Erie st. Expliozija padarė vidutinišką nuostolį. Kiek patirta, bombą padėjo "juodrankiai" arba jų vardu užsidengę kitoki niekšai. Tivolacci gavo porą laiškų reikalaujančių $1000, ir grasinančių mirtim, jeigu pinigai nebutų duoti. Neduodant pinigų, vieną vakarą trissyk šauta per langą. O porą dienų vėliaus buvo padėta bomba. Bomba buvusi padaryta iš parako.

Tai yra iš eilės 32 bombos expliozija Chicagoj. Daugumas iš pirmesnių buvo mėtoma "gemblerių" dėl persekiojimo "gemblerių" arba kazyrninkų. Iki šiol bombų mėtytojų dar nė vienas nesugauta. Anot tulo chicagiečio — policija bombų mėtytojų negali sugauti tol, kol į ją niekas bombos nemeta.

Garsi Ellas Gingles byla, po 3 sanvaičių tardymo, užsibaigė 20 d. liepos. Prisaikinti teisėjai arba "juristai" Gingles, atrado ją nekalta ir išteisino. Prijaučiančios jai moters iš aukų ketina įkurti jai, geroje miesto dalyje, mezginių krautuvę; 21 liepos tam tikslui buvo sudėta jau į $1500.

Ši byla, kaip jau buvo rašyta, buvo dėl menkos vertės dalyko ir lėšavo į $10000, kurie bus išmokėti iš valstiečių taksų iždo. Kaslink, to, tulas chicagietis atsiliepia sekančiai: "Ta byla anaiptol neverta tų išlaidų. Argi tai ne sunki neteisybė Chicagos taksų mokėtojams, turintiems sudėti tuos pinigus? Argi verta žmonėms dėti taksas, apmokėti tiek lėšuojančias, bereikalingas bylas, buvančias vien dėl užsimanymo ir naudos kelių advokatų? Ir tai jau ne pirmas sykis išleista tiek daug pinigų dėl menkos vertės bylų. Laikas, kad tam butų galas. Na, ką gi miestas ar žmonės turi iš tos bylos? Ar miestui ar taksų mokėtojams iš tų pinigų bus kada kokia pašelpa? Dar sykį sakau, kad tiek lėšuojantiems niekniekiams jau laikas kad butų galas".

Prie to galima pridurti tiek, kad žmonijos gyvenime netikusiems, menkos vertės dalykams visada daugiausiai esti išmėtoma pinigų.

Jau Gavau

šioje sanvaitėje lietuvių statistikas iš Joliet, Ill. nuo p.T.L.Trauskaičio ir iš New Canaan, Conn. nuo p. J. Sugždo. Prisiuntėjams šių žinių tariu "ačiu".

Kitų miestų lietuviai turi imti pavyzdį nuo šitų dviejų ir taipgi pasistengti prisiųsti surašą lietuvių gyvenančių savo mieste. Mes žinome, kad surinkti pilną lietuvių statistiką nesunku, jeigu tik musų skaitytojai panorės kiek pasidarbuoti ir tuomi prisidėti prie gero ir garbingo darbo. Beto mes tikime, kad tokia pilna statistika, patalpinta musų Kalendoriuje, atneštų labai didelę naudą kiekvienam "Lietuvos" skaitytojui ir abelnai kiekvienam lietuviui, nes turint tokią statistiką, kiekvienas žinos, kur geresnės gyvenimo sąlygos, kur galima greičiau apsigyventi, kur didesnis lietuvių judėjimas, kur kiek draugovių ir tt. Todėl skaitytojai, savo pačių naudai turėtų kuostropiausiai rinkti statistiškas žinias. Ypač paranki ir naudinga tokia statistika laikraščių ir kitokiems agentams, todėl jie turėtų daugiausai prisidėt prie šito darbo; beto jiems tas lengviausiai padaroma.

Mes norime patalpinti savo 1910 m. Kalendoriuje šiokias statistiškas apie lietuvius žinias: Kiek lietuvių abelnai gyvena kokiame mieste; kiek parapijų, kokis jos turtas, kokis kunigas klebonauja; kiek draugovių mieste, kaip jos vadinasi, pagelbinės ar kitokios, kiek narių priguli prie jų, kiek kokia turtų turi. Beto butų geistina žinoti kiek turtų abelnai lietuvių rankose ir tt. Prisiuntėjams suteiksime dovanas sulyg žinių svarbumo.

Žinias malonėtume greitu laiku gauti, nes Kalendorius jau rengiamas.

"Lietuvos" Išleistuvė.

P. S. Visas žinias siųskite šiuo adresu:

J. Ilgaudas.
3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.

A. OLSZEWSKIO
Bankos Valandos

3252 S. Halsted st., kertė 33 gat.

Musų Banka yra atdara priėmimui, išmokėjimui ir siuntimui pinigų ir šifkorčių kasdien nuo 8 valandos ryto iki 9 val. vakaro, o nedėlioms ir šventoms dienoms nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Pats Olszewskis buva Bankoje sekančiose valandose:

Šiokioms dienoms: Nuo 8 valandos ryto iki 6 val. vakaro.

Nedėlioms ir šventoms dienoms: Nuo 11 valandos ryto iki 4 val. po pietų.

Panedėliais: Nuo 8 valandos ryto iki 1 val. po pietų ir nuo 8 iki 9 valandai vakare.

Norintiejie asabiškai pasimatyti su patim Olszewskiu maloněkite atsilankyti virš nurodytose valandose.

PUIKUS RUIMAI PARANDAVOJIMUI.

Puikus 7 ruimų flatas, gazu ir elektrika apšviestas, garu apšildomas, šaltas ir šiltas vanduo visada, puiki maudyklė, didelė skalbinyčia. Visi ruimai šviesus, šviesa visada dega ant trepų. Randa $35.00 mėnesiui.

A. Olszewskio name po nr. 3246 So. Halsted st.

APGARSINIMAI.

PERKAITĘS ORGANIZMAS.

Vasaros metu, kuomet organizmas perkaitęs, jis tankiai atsisako priimti į save naują maistą. Užtat žmonės stengiasi sumažinti kuno temperaturą gerdami ledinius gėrimus. Šitas budas atsišaldymo gali kiek pagelbėti tuotarpu, vienok jisai sunaikina jiegą skilvio ir žarnų. Niekuomet neapleisk šitų savo organų ir kuomet tik pajausi kokį nesveikumą, tuojau vartok Trinerio Amerikoniškąjį Eliksyrą Karčiojo Vyno, kuris yra geriausiu vaistu. Vaistas palaikys gromuliavimo organus normališkame veiklume, o kartu ir pilname sveikume, ir apsaugos organizmą nuo taip vadinamų vasaros ligų. Tamista turėtum vaistą visuomet laikyti savo namuose ir vartoti kuomet tik pajausi kokį persikeitimą apetito ar pasimažinimą jiegų. Gaunamas aptiekose. Jos. Triner, 616—622 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Draugysčių reikalai.

APGARSINIMAS.

Pranešame Chicagos lietuviams, jog sutvėrėme naują draugiją vardu "Varpas", prie kurios iš kart prisirašė 32 nariai ir įmokėjo po $1.00 įstojimo. Mėnesinė mokestis tiktai 25c. Pagelbą duos taip kaip ir kitos draugovės. Susirinkimai laikomi nedėldieniais po 15 kas mėnesis, Juozapo Kovarskio sevtainėje, 1191 So. Western ave., kampas 25 gatvės. Norinti prisirašyti malonės pasiskubinti pakol pigus įstojimas. Kitos draugijos teiksis kreiptis prie raštininko Ant. Gurskis, 2219 W. 23rd Place, Chicago, Ill.

DIDELIS METINIS PIKNIKAS.

Chicago. Dr-stė Apveizdos Dievo, parengė pikniką nedėlioj, 25 dieną liepos, 1909 m., naujame ir puikiame parke Leafy Grove, Willow Springs, Ill. Prasidės 9 val. iš ryto. Tikietas vyrui su motere 25c. Visus valkinus ir merginas, senus ir jaunus kuoskaitlingiausiai užprašo atsilankyti busite užganėdinti, ba rasite naujame ant šio puikaus Dr-stės pikniko, o parke geriausias sėdynes su pavėsiais, kur bus visokios zabovos dėl svečių, o po draug ir lenktynės. Užkviečia.

Komitetas.

Pasarga: Važiuojanti ant pikniko iš visų dalių miesto važiuokite iki Archer ave., tenai imkit Archer Limits karus, kurie daveż iki City Limits, o ten Joliet karai nuveż iki pat parkui. Jeigu ta diena lytų, piknikas bus atidėtas ant vėliaus.

SEPTINTAS METINIS PIKNIKAS.

Chicago. Dr-stė Švento Roko, parengė pikniką nedėlioj, 15 dieną rugpiučio (August), 1909 m., Schutt's Grove, Riverside, Ill. Piknikas prasidės 9:30 val. ryte. Tikietas 25c. vyrui su motere. Laimėjimas: Su tuom tikietu turėsi proga išlaimėti auksinius $5.00. Važiuokite La-Grange karais iki Desplaine ave., ten išlipę eikit į šiaurius iki daržui. Gerai žinoma visiems, kad Dr-stė Šv. Roko ant savo parengtų piknikų užganėdina svečius prilankium patarnavimu. Dėltogi ir ant šio pikniko kviečiam visus lietuvius ir lietuvaites kuoskaitlingiausiai atsilankyti. Muzikantai bus iš Vilniaus, lietuvos sostapilės, kurie krajįs tikrai lietuviškus šokius. Skanus gėrymai ir gardus užkandžiai kiekvienam bus patinkami. Bus pirmos kliasos restauracija. Smagų ir linksmą laiką turės tas, kuris atsilankys ant musų pikniko. Užkviečia.

Komitetas.

DIDELIS METINIS PIKNYKAS.

Chicago. Dr-vės Šv. Petro ir Povilo ir Šv. Mikolo Archaniolo parengė piknyką, 8 d. rapiučio, 1909 m., Gardner's darže, 112259 Michigan ave., Kensington, Ill. Pradžia 11 val. ryto. Lenga 25c. porai.

Važiuodami iš Chicagos, paimkite karus iki White City, o nuo ten West Pullman karus, kurie daveż iki vietai. — Visus širdingai užkviečia.

Suv. Dr-vių Komitetas.

DIDELIS METINIS PIKNIKAS.

Chicago. Dr-vė Švento Roko, parengė pikniką nedėlioj, 8 d. rugpiučio (August), 1909 m., Bergmans Grove, Riverside, Ill. Piknykas prasidės 9 val. ryte. Įženga 25c. porai. Užkviečiame visus lietuvius ir lietuvaites, senus ir jaunus atsilankyti kuoskaitlingiausiai ir ant tyro oro su visais pasilinksminti. Bus puiki muzykė prie kurios galėsite smagiai pasišokti. Taipgi bus skanių gėrymų ir užkandžių. Taigi nepamirškite atsilankyti.

Komitetas.

Imkite 22-ros gatvės karus iki 40th ave., po tam La Grange karą iki daržui.

Pajieškojimai.

Pajieško S. Pugordis ar S. Turgodis, kuris 1904 m. dirbo Hammond Co. ir gyveno 4333 Wood st. Labai svarbus reikalas. Tegul atsišaukia adresu:

S. Skinger
167 E. 17ta st., Chicago, Ill.

VARGONININKAS.

Gėrai žinantis savo užduotį, galintis vesti chorą ant 4 balsų, taipgi ir vaikų chorą; žinantis gregorijoniškąjį giedojimą, jieško vietos. Maloněkite atsišaukti adresu:

Vl. Milevski
Box 123, Gaylord, Mich.

Pajieškau savo Draugo Andriaus Anikevičiaus; Kauno gub., Vilkmergės pav., Ragovo valsčiaus, Oznuvenzių kaimo. 5 metai kaip Amerikoje. Į Chicagą atvažiavo pereitą sanvaitę. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Simonas Šimonis
4528 So. Paulina st., Chicago, Ill.

Pajieškau savo dėdės Antano Jucaus; Kauno gub., Raseinių pavieto, Girdiškių parapijos, Motaičių kaimo, apie 15 metų kaip Amerikoje. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

J. Jucus
Box 228, Lenox, Mass.

Pajieškau savo dėdės Juozo Biernecko; Suvalkų gub., Seinų pavieto, Mietelių gmino, Barcų kaimo. Apie 24 metai kaip Amerikoje. Gyvena Chicago, Ill. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Juoz. Bierneckas
Box 474, Westville, Ill.

Pajieškau savo pusbrolio Jono Straleckio; Kauno gub., Raseinių pavieto, Jurbarko vol., Skirsnemunės parapijos. 20 metų kaip Amerikoje. Aš neseniai atvažiavau iš Lietuvos. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Marijona Mankytė
1508 Wood st., Philadelphia, Pa.

Adelė Bieliukiutė, už vyro Bielckuvienė, pajieško savo dėdės Jono Sajono; Suvalkų gub., Vilkaviškio pavieto, Paežerių gmino, Batilių kaimo. Daugelį metų gyveno Brooklyn, N. Y., tada išvažiavo į New Orleans ir ten, girdėjau numirė. Aš neseniai pribuvus iš Lietuvos turiu labai svarbų reikalą. Buslu dėkinga tam, kuris praneš man apie jį adresu:

Mrs. Adelė Bielckuvienė
72 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.

Pajieškau savo tikros tetos Gendrutos Kašelunienės, po tėvais Černiutė. Paeina iš Suvalkų gub., Graziškių parapijos, Dotamų kaimo. Girdėjau, kad gyvenanti Wilkes Barre. Apie 24 metai kaip Amerikoje. Ji pati ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Jonas Gražulis
Box 451, Export, Pa.

Pajieškau Julijaus Šukio ir Juozapo Gasiuno. Abu Kauno gub., Panevėžio pavieto, Krucinų parapijos, Licunų kaimo. Jie patys ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

K. Sabas
L. Box 150, Thomas, W. Va.

Pajieškau savo brolių Jono ir Baltramiejaus Smilingių iš Stanelių sodžiaus, Kauno gub. Jie patys ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Juozas Smilingis
610 N. 27th st., So. Omaha, Nebr.

Pajieškau savo draugo pačios Barboros Vaičulienės, po tėvais Juškaitės. Paeina iš Kauno gub., Raseinių pavieto, Kvedanos kaimo. Ji apsivedė Catlin, Ill., bet pagyvenus jai 4 mėnesius su vyru atskyrė ją nuo vyro jos atvažiavęs brolis 1904 m. Ji yra 5 pėdų 6 colių aukščio, veidas mažumą šlakuotas; turi vieną sunų. Ji pati ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

F. Navickas
P. O. Box 500, Westville, Ill.

Pajieškau savo tikros sesers Barboros Judvilaitės; apie 30 metų amžiaus, 10 metų kaip Amerikoje. Taipgi pajieškau savo brolių: Antano ir Juozapo Judvitų. Pirmasai apie 40 metų amžiaus, apie 8 metus Amerikoje, o antras 27 metų amžiaus, apie 7 metai Amerikoje. Paeina iš Kauno gub., Raseinių pavieto, Šilelių parapijos, Pakoplyčių sodžiaus. Jie patys ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Kaz. Judvitas
511 — 7th st., East St. Louis, Ill.

Pajieškau savo pačios Katrinos Katauskienės, po tėvais Pauziukė, kuri 28 d. birželio prasišalino iš namų su Vincentu Višnewskiu, pagelmusi $200 ir mano brolio auksinį laikrodėlį. Ji pasiėmė kartu ir 20 mėnesių dukteraitę Katriną. Moteriškė vidutinio ugio tamsiai geltonų plaukų, ant kairio žando turi randą, ant dešinės rankos rodomo piršto turi guzą valakiško riešučio didumo. Vyras augšto ugio, juodi plaukai, usai rudi, mėgsta daug kalbėti, paeina iš Suvalkų gub., Marijampolės pavieto, moteris taip pat Suvalkų gub., Marijampolės pav., Micheliškių gm., Plutiškių parapijos, Elzbiečiuko kaimo. Kas duos man tikras žinias apie juos, tam suteiksiu $15.00 atlyginimo.

Antanas Kataukas
3312 Emerald ave., Chicago, Ill.

Ant Pardavimo.

Parsiduoda pigiai du namai, nr. 3236 Emerald ave., 3 lubų, 5 pagyvenimai nuo gatvės; 2 lubų ir 2 pagyvenimai nuo užpakalio. Randos atneša $50.00 į mėnesį. Kaina $4700. Parduoda,

A. Olszewski
3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Išsirandavoja ruimai. 6 ruimai už $12.00; 4 ruimai už $8.00. Atsišaukti adresu: 2631 So. Halsted st., ofise antro aukšto.

Parsiduoda pigiai saliunas "License" ir "lease" 5 metams. Priežastis pardavimo — pasistatymas savo namo. Atsišaukite adresu: 611 N. Ashland ave.

Parsiduoda pigiai duonkepinė su krautuve. 621 N. Ashland ave. Atsišaukite į krautuvę.

Parsiduoda labai pigiai saliunas ir namas 2 lubų. Lietuvių kolionijoje. Randos atneša $50 į mėnesį. Atsišaukite pas savininką.

Jan Kendra
4947 Berring ave. ir 150th ave., East Chicago, Ill.

Parsiduoda pigiai bučernė ir grosernė; lietuvių apgyventoje vietoje ant W. 18tos ir Jefferson gatvių. Prie bučernės parsiduoda sykiu ir arklys. Priežastis pardavimo — nesutikimas su partneriu. Maloněkite atsišaukti adresu:

A. Markunas
112 W. 18th st., Chicago, Ill.

Parsiduoda labai pigiai iš priežasties išvažiavimo Lietuvon naminiai rakandai. Visi daiktai naujai supirkti, tik apie pusę metų laiko. Atsišaukite greitai adresu:

Vincas Jasiulaitis
1521 Jeffer ave. Grant Works, Ill.

PIRMA LIETUVIŠKA BANKA AMERIKOJE

3252 SOUTH HALSTED STREET, Kampas 33čios, CHICAGO, ILL.

A. OLSZEWSKIS, Savininkas.

SITA BANKA skolina žmonėms pinigus pirkimui namų ir lotų mieste Chicagos nuo mažiausios iki didžiausios sumos. Jeigu perki namą ar lotą, o neturi visų pinigų, ateik pas mus, o męs tau juos paskolinsime už prieinamą procentą ir ant lengvų išmokesčių.

ŠITA BANKA taipgi priima užčėdyjimui pinigus nuo mažiausios iki didžiausios sumos ir moka depozitoriams 3% metams.

ŠITA BANKA taipgi parsamdo žmonėms skryneles (Boxes) pasidėjimui pinigų už $3.00 metams. Šios skrynelės taip yra apsaugotos, kad prie jų nė ugnis nė vagis negali prilįsti.

ŠITA BANKA parduoda namus ir lotus lengvais išmokėjimais. Jei nori pirkti namą ar lotą mieste Chicago, ateik pas mus, o męs tau surasime tą ką norėsi ir ką jieškai.

ŠITA BANKA apsaugoja nuo ugnies namus, biznius ir naminius baldus turtingiausiose Apsaugojimo (Insurance) Kompanijose. Taipgi apsaugoja ir gyvastį bei susižeidimą ("Life andAccident Insurance").

ŠITA BANKA iškolektuoja dalis ir skolas iš Europos ir kitų šalių pigiau ir greičiau kaip visos kitos bankos.

ŠITA BANKA parduoda Šifkortes ant visų linijų ir siunčia pinigus į Europą ir visas dalis svieto geriau, greičiau ir pigiau už visas kitas bankas.

KO TIK REIKALAUJATE, ateikite pas mus, o męs su noru išklausysime Jųsų reikalus ir jeigu bus galima, męs juos geriau ir pigiau atliksime už visus kitus.

Bankos Valandos.

Musų Banka yra atdara priėmimui, išmokėjimui ir siuntimui pinigų ir Šifkorčių kasdien nuo 8 valandos ryto iki 9 valandai vakaro, o nedėldieniais ir šventomis dienomis nuo 9 valandos ryto iki 9 valandai vakaro.

Olszewskis pats Bankoje buva šiose valandose:

Šiokiomis dienomis:

Nuo 8 valandos ryto iki 6 valandai vakare.

Nedėldieniais ir šventomis dienomis:

Nuo 11 valandos ryto iki 4 valandai po pietų.

Panedėliais:

Nuo 8 valandos ryto iki 1 valandai po pietų ir

Nuo 8 iki 9 valandai vakare.

Norintieji su patim Olszewskiu asmeniškai (asabiškai) pasimatyti malonės kreiptis augščiau nurodytose valandose.

GYVENANTI tolymesniuose miestuose kreipkitės prie musų laiškais adresuodami

A. OLSZEWSKI

3252 So. Halsted St. CHICAGO, ILL.

Ne vien uždarbis.

žmogus gyvena nė dėl to, kad valgytų, bet valgo, kad gyventų. Tas pats yra ir su uždarbiu. Mes nedirbame dėl to, kad vien pinigus krauti, bet krauname savo pinigus, kad aprupinti senatvę, kad atsitikus reikalui nereiktų ubaganti, ir kad padaryti savo gyvenimą kaip galima malonesniu. Iš visų reikalų žmogaus gyvenime namas yra vienu iš svarbiausių ir yra lygiai reikalingu žmogui kaip maistas ir drabužis. Geras maistas, geras drabužis ir geras namas yra siekiu kiekvieno žmogaus, nes tas duoda gerą sveikatą ir daro žmogaus gyvenimą maloniu. Kas uždirba daug pinigų ir nori sutaupinti kapitolą gali apseiti pigiu maistu, pigiu drabužiu ir pigiu namu, bet kas nori gražiai, sveikai ir malonei gyventi tas ant tų reikalavimų gyvenimo turi daugiau išduoti pinigų, o mažiau sutaupinti — turi gyvas budamas sunaudoti didesnią dalį savo uždarbio, o palikti mažesnį turtą mirdamas. Bet turtas reikalingas yra mums tik teip ilgai kaip ilgai mes gyvi esame, todėl savo gyvenimą galime padaryti teip gražiu ir maloniu, kaip musų turtas daleidžia. žinome visi, kaip daug kartų buvo pagarsinta, kad mes turime namus ant pardavimo, kurie atneša čystai daugiau kaip 10 procentą. Bet teisybė yra, kad namas, kuris atneša 10 procentą negal buti nė naujas, nei su visais naujausiais pataisymais, nė iš geriausios medžiagos, nė puikiais pagražinimais. Namai, kurie atneša 10 procentų yra perkami vien bizniui, kad padvejoti turtą trumpame laike. Tikrai gražus, ir tvirti namai, kuriuose yra labai malonu gyventi, atneša nuo 6 iki 9 procentą, kas vienok yra du ar tris sykius geriau ir naudingiau negu pinigai sukrauti bankose, kurie atneša vien 3 procentą. Tokį puikųs ir geri namai reikalauja mažiau pataisymų, ir galų gale geriau užsimoka, negu namai nešantiejie didesnį nuošimtį. Kas nori gyventi visai puikiuose namuose, gražiose vietose, tegul kreipiasi į mus, o mes parodysime pirmos kliasos murinius namus ir prieinamoms kainoms. Terp žemiau pagarsintų namų yra keli pirmos kliasos namai, kurie atneša nuo 7 iki 10 procentą nuo pinigų užmokėtų už namą todėl perskaitykite visą surašą atydžiai.

1) 2 lubų medinis namas, ant Halsted st. arti musų bankos, atneša randos $45 į mėnesį. Kaina $3000.

2) 2 lubų medinis namas, ant Halsted st. arti musų bankos, atneša randos $31 į mėnesį. Kaina $2500.

3) 2 lubų kampinis murinis namas, 6 pagyvenimai. Lotas 35x148, randa $45 į mėnesį. Kaina .... $3700.

4) 2 lubų murinis namas, kampinis, puikus. Randa $70 į mėnesį. Kaina .... $5500.

11) 2 lubų puikus medinis namas. Randa $28 į mėnesį. Kaina .. $2500.

13) Medinis namas, 9 ruimai, 2 pagyvenimai. randa $20 į mėnesį. Kaina .... $1700.

14) 2 lubų murinis namas, 2 pagyvenimai, po 6 ruimus. Kaina $2000.

15) Murinis namas 2 pagyvenimai, 9 ruimai. Kaina .... $2000.

17) Murinis namas geroj vietoj. Lotas 25x131 pėdų. Kaina .. $2200.

18) Medinis namas. Lotas 25x125 pėdų. Kaina .... $1400.

20) 3 lubų murinis namas, su krautuve. Randa $78 į mėnesį. Kaina .... $7500.

23) Murinis namas, 6 kambariai, arti musų bankos. Kaina .... $1500.

24) Murinis namas, 10 kambarių, arti musų bankos. Kaina .... $1700.

28) 2 lubų medinis namas prie pat musų bankos. Kaina .... $2200.

29) 8 ruimų medinis namas, 2 pagyvenimai. Lotas 25x120. Kaina .... $2300.

31) 2 lubų namas, arti musų bankos. Kaina .... $2500.

32) Geras murinis namas. Lotas 48x125 pėdas. Kaina .... $2720.

35) 2 lubų murinis namas, 4 pagyvenimai. Kaina .... $3500.

37) 3 lubų murinis namas, ant 2 lotų, saliunas ir 10 pagyvenimų. Lotas 50x149 pėdas. Randa $157 į mėnesį. Kaina .... $14000.

38) Puikus, naujas 2 lubų murinis namas. Kaina .... $7000.

40) 3 lubų murinis namas. Randa $75 į mėnesį. Kaina .... $7000.

41) Puikus, naujas, 3 lubų murinis namas. Kaina .... $9500.

42) Puikus 2 lubų murinis namas. Lotas 25x150 pėdų. Kaina $2500.

43) Labai tvirtas ir gražus 2 lubų murinis namas. Su naujausiais įtaisymais. Kaina .... $3500.

45) Didelis ir puikus 3 lubų murinis namas. 6 gyvenimai. Kaina .... $11000.

46) Geras murinis namas. 2 pagyvenimai. Kaina .... $2000.

47) Naujas, didelis 2 lubų murinis namas. Lotas 25x152 pėdas, namas 21x75 pėdas. Kaina .... $7000.

49) 2 lubų murinis namas. Geriausioj bizniuj vietoj. Randa $85.00 į mėnesį. Tiktai $3000 reik įnešti iš kalno. Kaina .... $8000.

51) 2 lubų murinis namas. Krautuvė su 4 ruimais ir 2 pagyvenimai po 5 ruimus. Staldas. Kaina $4500.

52) 8 ruimų murinis namas, 2 pagyvenimai. Kampinis. Lotas 33x147 pėdas, arti Halsted st. Kaina $2300.

53) Puikus 2 lubų murinis namas. 2 pagyvenimai. Aukštas ponamis. Kaina .... $3900.

54) 3 lubų murinis namas. Akmeninis pryšakys, 3 pagyvenimai po 6 ruimus ir maudykla. Aukštas ponamis. Kaina .... $6000.

55) 2 lubų puikus, naujas murinis namas, 2 pagyvenimai po 6 ruimus, su maudykloms. Aukštas ponamis ir viškais. Kaina .... $5000.

56) Puikus 3 lubų murinis namas. 3 pagyvenimai po 6 ruimus su maudykloms ir 6 ruimų gražus murinis namelis užpakalyj. Randos neša $57 į mėnesį. Kaina .... $5700.

57) Labai gražus murinis namelis, aukštas ponamis ir viškai. Užpakalyje staldas. Lotas 27½x127½ pėdas. Kaina .... $2000.

58) Naujas 3 lubų gražus murinis namas, 3 pagyvenimai po 8 ruimus su maudykloms. Šale lotas tuščias, apsodintas medžiais. Kaina $6500.

Virš paduotame surašе visi namai yra geri ir neša nuo 8 iki 12 procentą į metus.

Kas nor pirkti namą už bile kokią kainą, tegul ateina į musų ofisą, o mes jam gausime tą, ko jis reikalauja. Turime daug namų kuriuos galite nusipirkt įmokėdami nuo $300 iki $1000 iš kalno, o reštą išmokestimi išmokėsite.

Teipgi turime du kampiniu lotu geroj biznio vietoj, pigiai, ir kelis gerus lotus gerose vietose gyvenimui nuo $175 iki $2000 už lotą.

Platesnioms žinioms kreipkitės į

A. Olszewski

3252 S. Halsted St.

Knygų Kataliogas

No. 4 Alluma ir kitos pasakos Guy de Maupassant'o, vertė J. Laukis. Telpa šios pasakos: 1. Alluma, 2. Netikri brangieji akmenys, 3. Baimė, 4. Du maži kareiviai, 5. Dienynas padukėlio, 6. Mėnesienoje, 7. Vaidulys, 8. Užšalusioj padangėj, 9. Atsikirtimas, 10. Vienatvė, 11. Tėvas ir sunus ir 12. Rožė. Guy de Maupassant yra vienas iš geriausių raštininkų pasakų iš žmonių gyvenimo. Chicago, Ill. 1908, pusl. 136. .... 35c

No. 27 Gyvenimo mokykla. Parašė Orison Svett-Marden. Lietuviškon kalbon išvertė K. žegota. Užrašai pagarsėjusių žmonių. Labai naudinga knyga. Didelio formato. Chicago, Ill. pusl. 235. .... $1.25
Apdaryta $1.50

No. 35 Gyvenimo vaizdeliai, susidedanti iš devynių sekančių gražių pasakaičių: Atsisveikinimas, Vagis, Kas kaltas, Gatvės vaikai, Paparčio žiedas, Miško sargas, Signalas, Keleivis, Buvio esybė. Chicago, Ill 1902, puslapių 99. .... 15c

No. 43 Iš gyvenimo lietuviškų Vėlių bei Velnių. Pasakos surinktos d-ro J. Basanavičiaus. šioje knygoje telpa keli šimtai gražių pasakų, apie rojų (dangų), čyščių, peklą; apie giltinę, marą, cholerą; apie dvasias (dušias), velnius, jų vaidinimąsi ir tt. Pasakos užrašytos tokioje tarmėje, kokioje buvo girdėtos. Panevėžyj — pagal tarmę panevėžiečių; šiauliuose — pagal tarmę šiauliečių; Suvalkų gub. — pagal tarmę suvalkiečių; Prusų Lietuvoje — pagal tarmę Prusų lietuvių; Dzukijoj — pagal tarmę dzukų ir tt. Chicago, Ill. 1903, pusl. 470. Popieros apdaruose. $1.50
Audimo apdaruose. $2.00

No. 44 Iš mano atsiminimų. (Su autoriaus pav.) Parašė Dr. Vincas Pietaris. Spaudon parengė d-ras J. Basanavičius. Platus bijografiški apipasakojimai ka..kurių Lietuvos vietų. Chicago, Ill. 1905, pusl. 301. .... 75c

No. a44 Iš Gyvenimo Samojėdų. Apie Lizdininkus ir kiti naudingi pamokinimai. 10c

No. 63 Karės Laukuose. (Kareivio atsiminimai.) Parašė Vsevolod Garšin. Vertė A. Lalis. Užimanti pasaka iš laikų karės maskolių su turkais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 81. .... 20c

No. 67 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis I. Čia telpa 141 labai gražių, juokingų, išmintingų ir žingeidžių pasakų. Chicago, Ill. 1903, pusl. 280. .... $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. 68 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis II. Čia telpa 205 labai gražių ir juokingų pasakų, bovijančių kiekvieną skaitytoją ir klausytoją ir labai naudingos. Chicago, Ill. 1903, pusl. 330. .... $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. 69 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis III. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 333. .... $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. 70 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis IV. Chicago, Ill. 1905. pusl. 299. šioje dalyje, teip kaip ir pirmesnėse dalyse Dro. J. Basanavičiaus surinktų pasakų, telpa keli šimtai užimančių ir juokingų pasakų. Kiekvienas, nusipirkęs iš paminėtų knygų I, II, III ar IV dalį, turės per visą savo amžių neišsemamą pasakų turtą. $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. c71 Laikrodininko atminimai. Pasak Erkman-Šatrijaną sutaisė S. M. Paveikslas iš Napoleono I paskutiniųjų kariavimų. Chicago, Ill. 1907, puslapių 44. .... 15c

No. 76 Maxim Gorkij. Pasakojimai. Iš rusų kalbos vertė A. L—is. Turinys: Giesmė apie sakalą, Nenaudėlis, Makaras Čudra, Rudenyj, Dvidešimts šeši ir viena. Chicago, Ill. 1906, puslapių 103. .... 25c

No. 90 Olitipa. Graži apysaka iš laikų savitarpinės karės šiaurinės Amerikos indijonų. Vertė A. Olševskis. Antra pataisyta laida. Chicago, Ill. 1906, pusl. 95. .... 25c

No. 97 Pamokslai išminties ir teisybės, išguldinėti galvočių visų amžių Lietuvos vaikeliams. Parašė kun. Tatarė. Trečia laida. Čia telpa 128 juokingų, bet išmintingų ir pamokinančių pasakaičių, mokinančių doros ir išmintiea. Chicago, Ill. 1899, puslapių 132. .... 50c

No. 98 Pragaro atgijimas. Parašė L. Tolstoi, vertė Z. A. Kritiškas piešinys dabartinės draugijos tvarkos, alegoriškai parašytas. Chicago, Ill. 1908, pusl. 22. .... 10c

No. 100 Pasaka apie kantrią Aleną, dukterį turkų ciesoriaus Antonijaus, kuri per 22 metus vaikščiodama po svietą, daugybę bėdų ir vargų iškentėjo. Antra laida. Iš lenkiško vertė A. Olševskis. Chicago, Ill. 1902, puslapių 66. .... 20c

No. 103 Pasaka apie Adomą ir Jievą. Priedas prie sulyginamosios mythologijos. Parašė Paul Lafargue, pagal vokišką vertimą lietuviškai sutaisė P. Miškinis. Chicago, Ill. 1908, puslapių 31. .... 10c

No. 114 Ponas ir bernas. Apysakė iš L. Tolstojaus iš gyvenimo maskolių kaimiečių. žingeidi norintiems susipažinti su buviu ir sąlygoms maskolių kaimiečių gyvenimo; ji verčia skaitytoją drauge jausti su vargo prislėgtais žmonėmis. Chicago, Ill. 1904, pusl. 60. .... 15c

No. 124 Robinzonas Kruzius. Graži morališka pasaka. Antra pataisyta laida. Chicago, Ill. 1903, pusl. 83. .... 25c

No. 130 Revoliucijos žmonės. Parašė A. Niemojewski, vertė K. Puida. Torius, 7. Paukštis, 8. Ponas Jėzus Varšavoje. Knygelė įdomi kiekvienam. Chicago, Ill. 1908, pusl. 76. .... 20c

No. 134 Sidabrinis kryželis arba dalidė iš Nazareto. Apysaka iš laikų kankinimo Kristaus. Eugenijus Sue. Vertė J. Laukis. Chicago, Ill. 1906, pusl. 169. (šitą knygelę Vilniaus vyskupas uždraudė lietuviams skaityti.) Kaina 50c

No. 185 žmogus nepiluškis. Vertė iš švediško Nėris. Labai graži apysakė, vedė su varginga mergina ir laimingiau gyveno už kitus, apsivedusius su turtingoms. šita apysakėlė užima kiekvieną jauną vaikiną ir merginą ir lė, kaip turtingo prekėjo sunus apsivedė. Telpa čia sekanti apsakymai: 1. suntakiais, 2. Viesula, 3. Motiejus Balia. 4. Laisvės šventė, 5. Juras, 6. Redakmokina žmogiškos doros. Chicago, Ill. 1889, pusl. 23. .... 10c

No. 200 Akis už akį, dantis už dantį. Juokai viename akte. Perdirbta iš vokiško. Chicago, Ill. 1907, pusl. 29. Kaina. 10c

No. 210 Dėdė atvažiavo. Komedija viename akte. Pagal lenkišką sutaisė B. B—a ir M. P—is. Chicago, Ill. pusl. 62. .... 20c

No. 225 Geriaus vėliaus, negu niekad. Komedija viename akte. Pagal lenkišką sutaisė K. B—a ir M. P—is. Chicago, Ill. 1902, pusl. 48. .... 15c

No. 257 Kun. Gramulos raštinyčioje. Komedija viename akte. Parašė kun. Fr. Hudor. Gražiai parašyta komedija, tinkanti perstatymui. Chicago, Ill. 1906, pusl. 14. .... 15c

No. 262 Mindaugis, Lietuvos karalius. Istoriškas paveikslas 5-se aktuose. Lenkiškai parašė Julius Slowacki. Lietuviškai vertė V. Kapsas (Dr. V. Kudirka). Chicago, Ill. 1900, puslapių 86. .... 25c

No. 286 Pirmi žingsniai. Drama keturiose veikmėse. Parašė Br. Vargšas. Drama parašyta iš revoliucijos judėjimo Lietuvoj. Chicago, Ill. 1909, pusl. 50. .... 20c

No. 295 Pietro Caruso. Vieno veiksmo drama. Parašė R. Bracco. Vertė K. Puida. Veiksmo vieta — Neapolis. Šių laikų atsitikimas. Chicago, Ill. 1908, pusl. 32. .... 10c

No. 302 šiaurės Karžygiai. Keturių veiksmų tragedija. Parašė H. Ibsen. Iš rusų, lenkų ir vokiečių vertimų vertė K. Puida. Veikimas atsibuva Norvegijos šiaurėje karaliaus Eriko Kruvinojo Kirvio laikuose. Chicago, Ill. 1908, pusl. 77. .... 25c

No. 331 žilė galvon — velnias vuodegon. Komedija viename akte. Pagal lenkišką sutaisė M. P—is. Chicago, Ill. 1902, pusl. 31. .... 10c

No. 381 Gyvybė (kantatas) ir kitos trumpos poėmos. Parašė Jonas Viskoška. Telpa čia eilės: Gyvybė, Ištyirkėlis, Vylius, 3 sonetai, Proverbai ir Jautimai. Chicago, Ill. 1907, puslapių 41. .... 15c

No. 397 Keplos kančios. Eilės. Parašė Liepukas. Chicago, Ill. 1909, puslapių 28. .... 10c

No. 436 Revoliucijos dainos. Surankiotos iš visur 24 dainos naujos gadynės iš revoliucijos atbalsių. Chicago, Ill. 1908, pusl. 30. .... 15c

No. 442 Svajus arba valzdas siekimo augštybės. Tragedija-poėma. Penkiuose aktuose. Parašė Jonas Viskoška. Yra fantastiškas piešinėlis, parašytas sceniškoje formoje. Chicago, Ill. 1907. pusl. 135. .... 40c

No. 471 Akyvi apsireiškimai sviete, į kuriuos žmonės nuolat žiuri, bet jų gerai nesupranta. Su 7 paveikslėliais. Labai naudinga knygelė tiems kurie nori sužinoti, iš ko darosi žaibai, griausmai, lietus ir sniegas. Kas yra debesiai, ant ko jie laikosi ir tt. Chicago, Ill. 1894, pusl. 79. .... 25c

No. 472 Apsireiškimai atmosferoje arba meteorologija. Pagal profesorių Vojeikov'ą sutaisė Šernas. Aprašo, iš ko susitveria ore žaibai ir griaustiniai, nuo ko atsiranda ant dangaus įvairios šviesos ir šešėliai, ir daugybė kitų įvairiausių ore apsireiškimų. Plačiai ir labai suprantamai paaiškinta, kaip galima sužinoti oro permainas ir daug kitų įdomių dalykų. Kiekvienas aprašymas, aiškesniam supratimui, parodytas ant paveikslo. Norintiems arčiau susipažinti su oro ypatybėmis, verta perskaityti. Chicago, Ill. 1907, pusl. 238. .... 75c
Apdaryta. $1.00

No. 473 Apie žemę ir kitus svietus, jų buvį ir pabaigą. Pagal Heilperną, Falbą ir kitus sutaisė Šernas. Aprašo, kas yra žemė, iš ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi. Kas yra saulė, žvaigždės, mėnulis, planėtos, kometos ir kitos retai matomos žvaigždės. Su 30 astronomiškų paveikslų. Yra tai vienatinė knyga, iš kurios žmogus tikrai gali apsišviesti. Chicago, Ill. 1896, pusl. 255. .... 75c
Ta pati apdaryta. $1.00

No. 480 Biologija arba mokslas apie gyvus daiktus. Pagal profesorių Nusbaumą sutaisė Šernas. Mokslas, kokiu budu radosi gyvi sutvėrimai ant musų žemės, kaip jie vystėsi, pradėjus nuo mažų vabalėlių, iki daėjo lig paukščių, žvėrių ir paties žmogaus. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1901, pusl. 147. .... 40c

No. 490 Dvi Kelioni į Tolimą šiaurę. Sutaisė S. Matulaitis. Labai žingeidus ir naudingas aprašymas iš kelionės į šiaurės poliusą. Chicago, Ill. Kaina. 20c

No. 507 Gamtos istorija Pagal Bert vertė Dr. A. Bacevičia. Knyga su daugeliu vabalų, žuvių, žmonių, medžių ir akmenų paveikslėlių; trumpai, aiškiai ir suprantamai išaiškina gamtos istoriją, ypač tuos dalykus, į kuriuos žmonės žiuri, bet jų gerai nesupranta. Chicago, Ill. 1903, pusl. 209. .... 50c

No. 508 Gamtos pajiegos ir kaip iš jų naudotis. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Svarbios moksliškos vertės knyga, su daugybe paveikslų įvairių mašinerijų ir kitokių prietaisų išnaudojimui gamtos pajiegų. Chicago, Ill. 1904, pusl. 238. .... 50c

No. 516 Iš kur atsirado musų naminiai gyvuliai ir auginami augmenys? Pagal Lunkevičių sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1901, puslapių 73. .... 20c

No. 525 Kaip gyvena augmenys? Pagal Lunkevičių ir kitus sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Yra tai aprašymas apie įvairius musų žemės augmenis, jų sudėjimą ir atmainas, gyvį ir plėtojimąsi nuo pat menkiausių pavidalų iki didžiausių ir tobuliausių. Chicago, Ill. 1901, pusl. 129. .... 35c

No. 526 Kada ir kokiu budu svietas sutvertas. Parašė Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš vokiečių kalbos vertė J. Ilgaudas. Aprašyta, kokiu budu tveriasi dangiški kunai ir kaip musų žemė susitvėrė, teipgi, kokiu budu atsirado ant jos gyvybė. Su paveikslais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 140. .... 35c

No. 527 Kada ir kokiu budu gali svietas kada-nors pasibaigti. Parašė Prof. Dr. M. Wilh.Meyer. Iš vokiečių kalbos vertė J. Ilgaudas. Knygelėje aprašyta svieto pabaiga. Kas nori atsižinoti, kada ir kokiu budu gali svietas pasibaigti, tegul perskaito šitą knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 136. Kaina. 35c

No. 545 Nematomi priešai ir draugai žmonių. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Aprašymas smulkiausių bakterijų, gimdančių visokias ligas pas žmones, jų susekimas, vystymąsi ir tt. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1905, pusl. 113. .... 30c

No. 548 Oras, Vanduo, Šviesa ir šiluma. Lekcija Prof. Blochmann'o. Sutaisė Šernas. Visiems suprantamai aprašyta ypatybės chemiško ir fiziško proceso, aiškesniam parodymui kurio yra daugelis tam tikrų paveikslėlių. Chicago, Ill. 1907, pusl. 138. .... 40c

No. 566 Senų gadynių liekanos gyvi sutvėrimai. Pagal Hutchinsoną sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadynių įvairius sutvėrimus, gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. šiandien tų sutvėrimų kunus žmonės, kasdami gilius šulinius, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tulų sutvėrimų atrado čielus, nesugadintus kunus, užklotus keliolikos sieksnių storio žemės eile. Jie yra šiandien išstatyti įvairiuose muzejuose, iš kurių žmonės mokinasi pažinti, kaip sena yra musų žemė. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą žemės sluogsnių, kuriuose tų sutvėrimų kunus randa, gali spręsti, kaip sena yra musų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. .... $1.00
Apdaryta. $1.25

No. 553 Paėjimas organiško svieto. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Knyga didelės moksliškos vertės. Ji aprašo tvėrimąsi viso sutvėrimo ir visų gamtos sutvertų daiktų; parodo, pagal seniausius ir giliausius žemės sluogsnius, daug milijonų metų atgal gyvenusius ant žemės augmenis, vabalus, žvėris, paukščius ir tt. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1905 pusl. 137. 35c

No. 569 Svieto pabaiga. Iš rusiško vertė Pr. Siulelis. Kas nori atsižinoti, kada bus svieto pabaiga, tegul perskaito šią knygelę. Chicago, Ill. 1902, pusl. 31. .... 10c

No. 597 žvėrys ir žmogus. Pagal Schmehl'į sutaisė Šernas. Mokslas apie subudavojimą kuno visokių žvėrių, paukščių, sąnarkojų, žarnapilvių ir žmogaus. Kiekvienas žvėris arba gyvis aprašytas kas sau su visomis jo ypatybėmis ir kokią gyvunų giminę jis tveria. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 313. .... $1.00
Apdaryta. $1.25

No. 606 Airija. Lapai iš istorijos Airijos. Parašė A. Janulaitis. Chicago, Ill. 1908, pusl. 53. .... 15c

No. 630 Ethnologija arba mokslas apie žemės tautas. Pagal Dr. M. Haberlandą parašė Šernas. Su paveikslėliais. Yra tai svarbiausia moksliška knyga apie visas musų pasaulės žmonių veisles. Ji parodo visų viešpatysčių, visų žemės kraštų ir net mažiausių šalelių žmones ir jų paveikslus. Aprašo jų kilmes, parvą, tikėjimą, papročius, užsiėmimą ir abelnai viską. Kas nori pilnai pažinti žmonių istoriją, tegul perskaito šią knygą. Chicago, Ill. 1903, pusl. 667. .... $2.00
Apdaryta. $2.50

No. 641 Geografija arba žemės aprašymas. Pagal Geikie, Naikovskį ir kitus sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Aiškiai ir suprantamai aprašo musų žemę, jos pavidalą, didumą ir platumą; jos kalnus, jų vardus, augštį, vulkanus, metančius iš savęs ugnį; iš kokių sluogsnių susideda žemė, kur ir kiek joje yra anglių, geležies, aukso, druskos ir kitų gėrybių; kiek marių, ežerų, upių, jų vardai, plotis, gylis; kokie kurtuose vandenys: suruš, prėski, kartus: kokie juose gyvena gyvunai ir tt. žemė aprašyta dalimis: išskaitytos visos viešpatystės, karalystės, kunigaikštystės, respublikos ir tt. Kiek kurioje žemėje yra gyventojų; kokie jų tikėjimai, kalbos, papročiai, užsiėmimai, pramonės, išdarbiai, ir tiesos; kokie miestai, su kiek gyventojų, fabrikų, pramonių; kur kokie orai: šalčiai ar karščiai, lytus ar giedros; kur koks ilgis dienos ir nakties. Knyga didelė 6x9 colių, ant geros standžios popieros spausdinta. Chicago, Ill. 1906. pusl. 469. Kaina. $2.00

Ta pati apdaryta audimo apdaruose, parašai ant nugaros ir šono. $2.50

No. 655 Istorija abelna. Dalis I. Nuo senjausių laikų Chinijos — 2806 m. pr. Kr. iki galutiniam išdalinimui imperijos Aleksandro Makedoniškojo 146 m. pr. Kr. Surašė Dr. A. Bacevi-

Parsiduoda pigiai grosernė ir bučernė su visais puikiausiais įtaisymais, lietuvių ir lenkų apgyventoje vietoje. Biznis gerai išdirbtas, nes 15 metai kaip buva bučernė toje vietoje. Parsiduoda dėlto, kad savininkas pailso bevarydamas biznį per ilgus metus, todėl nori atsilsėti. Atsišaukite adresu:
A. R. Norkevičia
4431 So. Wood st., Chicago, Ill.

Pigiai parsiduoda saliunas ant vieno iš geriausių kampų "West Side". Lietuvių apgyventa vieta. Priežastis pardavimo — savininko liga. Atsišaukite adresu: 858 So. Halsted st. kampas 22-ros gatvės.

Iš priežasties užsidėjimo kito biznio parsiduoda prieinama kaina saliunas. Biznis gerai išdirbtas, lietuvių apgyventoje vietoje. Daugiau dasižinosi pas savininką adresu:
Alex Šimkaitis,
154 Canalport ave. Chicago, Ill.

Parsiduoda labai pigiai grosernė. Viskuo aprupinta ir prekėmis (tavorais) ir įtaisomis. Gera lietuvių apgyventa apielinkė. Perkasi tiktai grynais pinigais. Parsiduoda dėlto, jog nesupranta lietuvių kalbą ir užtat priverstas parduoti. Atsišaukite adresu:
J. L. Hloucal
2423 So. Oakley ave. Chicago, Ill.

Reikalavimai.

Reikalauja 1000 darbininkų ant farmų, akmenų laužyklose ir geležinkelių. Taipgi Michigano ir Wisconsino giriose. Užds kelionę iš Chicagos. Algos $1.75 iki $2.90 dienoje. Nerašyk, bet pats ateik tuojau. Mes kalbame lietuviškai. Atsišaukite adresu:
Chicago Employee's Association
132 Fifth ave., Chicago, Ill.

Reikalauja agentų pardavinėjimui lotų miesteliuose Gary ir New Chicago, Indiana. Geras uždarbys. Atsišaukite pas:
New Chicago Real Estate & Investment Co.
172 Washington st. Room 613 Chicago.

Klauskite G. Lukas. *Vakarais* nuo 5 iki 8 val. po nr. 321 Loomis st. arti Taylor, klauskite Umansky. Viršminėtose vietose galite ir lotus pirkti.

Reikalauju vargonininko, mokančio gerai grajyti ir vesti chorą. Atsišaukite su padavimu išlygų pas,
Kun. J. Klonauskis,
Kenosha, Wis.

Reikalauja Mokytojų.

Reikalauju dviejų mokytojų-merginų prie bažnytinės mokyklos. Viena turi žinoti anglišką ir lietuvišką kalbą, antroji tik lietuvišką.
Kun. A. Ambrozaitis
134 W. 23rd Place Chicago, Ill.

NAUJA DIRBTUVĖ.
Užsidėjau naują kostumierišką kriaučių šapą, kurioje siuvu vyriškas ir moteriškas drapanas ant užsisakymo greitai, gražiai ir pigiai sulyg vėliausią madą.
Juozas Bočunas
994 Milwaukee ave. Chicago, Ill.
(ant antrų lubų).

FARMOS! FARMOS!
Pirkite Farmas Didžiausioje Amerikos Lietuvių Farmerių kolionijoj, kurioje gyvena jau daugelis lietuvių, žemė lygi ir gera, ne akmenuota ir ne balos. Puikiausia vieta žmogui, jieškančiam geros ir nebrangios žemės. Galima gauti lengvomis išmokestimis; reikia įmokėti mažą dalį, o kitą galima išmokėti per daugelį metų. žemė derlinga, auga visoki javai: kviečiai, rugiai, vasarojai, bulvės ir kiti. Yra žemės pagal upes ir ežerus, su tokiais-pat laukais kaip ir Lietuoje, todėl męs ir vadiname tą žemę Naująja Lietuva. Ji guli vakarinėje dalyje Michigano valstijos, nepertoli nuo Chicagos, šale pavietinio miestelio Manistee, Mich. žemė parsiduoda dabar po $8.00 akeris ir brangiau. Norėdami daugiau dasižinoti ar apžiurėti tas žemes, atvažiuokite ar susineškite su manim, gyvenančių ant tų žemių, šiuo adresu:
Antan Kiedis,
Peacock, Mich., L. ?. Co.

Ukininkystei Zemės.

Pasiturinčiuose Rock Island-Frisco Valsčiuose Texas, Oklahoma, New Mexico, Kansas, Arkansas ir Missouri yra daugelis tukstančių akrų derlingos gerai drėkinamos žemės. Šitie akrai laukia TAVĘS juos išdirbti. Mums linksma bus pagelbėti energiškam praktiškam žmogui be skirtumo tautybės surasti gerą vietą. Situose valsčiuose padėjimų aprašymai atspausti visokiose kalbose ir lengvai suprantami reikalaujant bus pasiųsti apmokėta krasa. Adresas:
C. B. Schmidt, Room 1100 La Salle Station, Chicago, Ill., arba Room 1100 Frisco, St. Louis, Mo.

Mokykis angliškai

Aš mokinu skaitymo, silabavimo, aritmetikos, geografijos ir istorijos geriausia metoda ir didžiausiu pasisekimu.
Lekcijos išsiunčiamos visose Suv. Valstijose. Rašyk atvirutę (postcard).
CHAS. A. JAFFE
Korespondencijinis ir privatiškas angliškas mokytojas
622 So.11th st., Philadelphia, Pa.

Puiki proga tapti turtingu.
Broliai, jeigu norite likti turtingais, tai prisidėkite prie mažos bendrovės — "The Grant Tonic Medicine Co.".
Sitoji bendrovė išdirbinėja puikų "Stomach Bitter" ir "Bitter Wine", garsius visoje Chicagoje ir kituose Amerikos miestuose bei miesteliuose.
Kiekvieną metą galima turėti gryno pelno nuo 10 iki 25 tukstančių, bet pelnas gali buti ir padidintas mums pasistengus.
Priimu savo bendrovėn kiekvieną, kuris turi šiek-tiek piniginio turto, labai lengvomis išlygomis.
Meldžiame kreiptis ypatiškai į mane geresniam ištyrimui dalyko sekančiu adresu:
I. Brodowicz
4503 So. Wood st., Chicago, Ill.

Šifkortės ir Pinigų Siuntimas.

Jei nori, kad tavo Šifkortė butų gerai ir greitai išsiųsta ir kad tavo pasažierius gerai atvažiuotų, tai siųsk ją per,

A. Olszewskio Banką

Jei nori, kad tavo siųsti pinigai greitai ir gerai nueitų, tai siųsk juos teipgi per—

A. Olszewskio Banką

Olszewskio ofisas siuntimui pinigų ir šifkorčių tapo įsteigtas prie laikraščio "Lietuvos" išleistuvės 1893 metuose mažytėje pasamdytoje stubelėje po No. 941 33rd Place, o kad žmonių reikalus kaipo tai: Siuntimą pinigų, Šifkorčių ir kitus reikalus geriau ir teisingiau vedė kaip kiti, tai šiądien tas pats Olszewskio ofisas randasi savame, didžiausiame ir gražiausiame šios miesto dalies name vertame $110.000.00 ir gėrisi geriausių pasisekimu, kurio net musų konkurentai mums užvydi. Męsgi ant keno užvydėjimų nepaisome, bet savo biznį kasdien platiname ir stumiame pirmyn, ir čia vėl paduodame dabartines kainas Pinigų ir Šifkorčių, kad žmonės žinotų kiek jos kaštuoja ir kur jas geriausiai pirkti.

Dabartinis pinigų kursas yra $52.25 už 100 rublių. Dabartinės šifkorčių kainos atvažiuoti Amerikon, nuo Tilžės iki Chicago yra sekančios:

1. *Holland-American Linija,* perplaukianti mares iš Rotterdam į New Yorką per 8 iki 10 dienų .... $66.10.
2. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į Baltimore per 12 iki 16 dienų .... $63.20.
3. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į New Yorką per 9 iki 12 dienų .... $67.20.
4. *North German Lloyd, Expresinė Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į New Yorką per 6 iki 8 dienų .... $69.70.
5. *Hamburg-American linija,* perplaukianti mares iš Hamburgo į New Yorką per 10 iki 14 dienų .... $64.35.
6. *Red Star Linija,* perplaukianti mares iš Antwerpo į New Yorką per 8 iki 10 dienų .... $66.30.
7. *Canadian Pacific R. R. Linija,* perplaukianti mares iš Antwerpo į Montreal per 12 iki 15 dienų .... $62.80.
8. *Russian-American Linija,* perplaukianti mares iš Liepojaus į New Yorką per 13 iki 18 dienų .... $57.50.
9. Hamburg Philadelphia .... $59.10.

Dabartinės šifkorčių kainos išvažiuoti Europon nuo Chicagos iki Tilžės yra sekančios:

1. *Holland-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Rotterdamą per 8 iki 10 dienų .... $55.60.
2. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Baltimore į Bremą per 12 iki 16 dienų .... $53.20.
3. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Bremą per 9 iki 12 dienų $54.20
4. *North German Lloyd, Expresinė Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Bremą per 6 iki 8 dienų .... $61.20.
5. *Hamburg-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Hamburgą per 10 iki 14 dienų $55.85
6. *Red Star Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Antwerpą per 8 iki 10 dienų $55.80
7. *Canadian Pacific R. R. Linija,* perplaukianti mares iš Montreal į Antwerpą per 12 iki 15 dienų .... $56.85.
8. *Russian-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Liepojų per 13 iki 18 dienų $50.60

Išvažiuojantiems Lietuvon parupiname ir pasportus nuo Rosijos konsulio, teip kad kiekvienas gali drąsiai eiti per rubežių policijos netrukdomas.

Reikalaujanti šifkorčių į kitus miestus rašykite mums į kur norite išvažiuoti ar iš kur parvežti, o jeigu su vaikais, tai paduokite mums visų vaikų metus, o męs atgal pačta prisiųsime jums visų linijų kainas, tada jųs pasirinkę sau liniją kokią norėsite, prisiųsti mums pinigus per Money Orderį ir męs jusų šifkortes kuo greičiausai išsiųsime.

Adresuokite mums visada šiteip:

A. Olszewski
3252 So. Halsted St. Chicago, Ill.

čia. Su paveikslais, parodančiais tų laikų piramidas, sienas pilių, tvirtovių; typus kunigų ir kareivių. Hieroglifus Akkadų rašto ir tt. Chicago, Ill, 1904, pusl. 498. .... $1.00
Ta pati tvirtuose apdaruose. ... $1.25

No. 657 Istorija Suvienytų Valstijų Šiaurinės Amerikos nuo atradimo ir dar prieš atradimą Amerikos iki 1896 m. Aprašo, kaip Kolumbas atrado Ameriką, kokie čia tada žmonės gyveno, kokie žmonės pirmiausiai iš Europos pradėjo plaukti į Ameriką, kokios karės buvo, už ką kariavo ir kokiuose metuose; kiek buvo prezidentų, kokie ir kiek kuris gero šiai šaliai padarė. Prie galo knygos telpa Suvienytų Valstijų Konstitucija, kuri yra reikalingiausia žinoti kiekvienam žmogui, gyvenančiam šioje šalyje. Chicago, Ill. 1896, pusl. 364. .... $1.00
Ta pati audimo apdaruose, aukso litaros ant nugaros ir šono. $1.25

No. 658 Istorija Chicagos Lietuvių, jų parapijų ir kun. Kraučuno prova su laikraščiu "Lietuva", buvusi balandžio mėnesyje 1899 m. Čia telpa aprašymas: kiek lietuvių yra Chicagoje, kiek lietuviškų draugysčių, su kokiais vardais ir siekiais; chronologiška peržvalga Chicagos lietuvių darbų nuo pat čia jų atsiradimo iki pabaigai 1900 metų; istorija jų parapijų ir prova kun. Kraučuno su "Lietuva". Chicago, Ill. 1901, pusl. 580. Kaina. $1.00
Apdaryta. $1.50

No. 678 Lietuvių Pratėviai Mažoje Azijoje nuo senovės iki jie pateko po valdžia Persų. Parašė Lietuvos Mylėtojas (Dr. J. Šliupas). Knyga turi 233 puslapius ir 4 dideles mapas, parodančias vietas, kur senovėje gyveno lietuvių pratėviai. Aprašo lietuvių padėjimą dar 800 metų prieš Kristaus gimimą. Chicago, Ill. 1899. .... 50c

No. 722 Trumpa senobės istorija. Pagal prof. R. Vipper vertė iš rusų kalbos D. Su paveikslais senoviškų liekanų ir 5-iais spalvuotais žemlapiais (mapomis). Yra tai tikriausia svieto istorija nuo seniausių laikų, daug metų prieš Kristaus gimimą iki nupuolimo Rymo viešpatystės. Chicago, Ill. 1904, pusl. 305. .... $1.00
Drutuose apdaruose. $1.25

No. 851 Apie turtų išdirbimą. Parašė Schram. Vertė S. M. Veikalas gvildenantis politišką ekonomiją. Kokiais keliais išsidirba turtai, kaip jie susikrauna ir kaip atsiliepia ant gyvenimo draugijos. Chicago, Ill. 1900, pusl. 139. .... 35c

No. 856 Aukos Karės Dievui. Parašė Jonas Gražys. Ši knygelė aprašo, kokios kada buvo karės, kas buvo jų priežasčia, kiek blėdies padarė ir daro žmonėms ir kas į jąs žmoniją stumia. Chicago, Ill. 1902, pusl. 40. .... 10c

No. 861 Dr. J. Basanavičius. Lenkai Lietuvoje. Iš rusų kalbos vertė V. Gintautas. Nurodymai, kaip lenkiška kalba sunaikino ir sudemoralizavo Lietuvą ir kaip ji kenkia lietuvystei sulyg šiai dienai. Chicago, Ill. 1903, pusl. 41. .... 15c

No. 907 Kaip žmonės su ponais kovojo? Sodiečių sukilimai Ispanijoje XV amžiuje, Anglijoj XVI amžiuje. Parašė A. J—tis. Chicago, Ill. 1908, pusl. 34. .... 10c

No. 921 Labdarybė pirmiaus ir dabar. Parašė P. Lafargue. Vertė M. N—as. Telpa čia: I. Senovės pagonų labdarybė, II. Vyskupų ir vienuolių labdarybė ir III. Buržuazų labdarybė. Chicago, Ill. 1908, pusl. 36. .... 10c

No. 925 Moteris ir jos vieta žmonijoje. Parašė J. Laukis. Šita knygelė aiškina moterų klausimą, todėl yra akyva perskaityti moterims ir vyrams. Kalbėtojai joje atras sau daug medžiagos. Chicago, Ill. 1908, pusl. 47. Kaina. 15c

No. 946 Priedelis prie lietuviško klausimo. Raštelis gvildenantis lietuvystės reikalus po valdžia Rusijos ir po įtekme lenkystės. Chicago, Ill. 1905, pusl. 38. .... 10c

No. 970 Tautiškos Politikos Knygynėlis. Telpa čia Rusijos policijos viešpatavimas, persekiojimas ypatos laisvės, draugijų ir susirinkimų, laisvės žodžio ir sąžinės, ir kame išganymas. Chicago, Ill. 1907, pusl. 47. .... 10c

No. 1102 Auginimas ir maitinimas mažų kudikių. Parašė Dr. J. Kulis. Chicago, Ill. 1907, pusl. 28. .... 10c

No. 1135 Hygiena arba mokslas apie užlaikymą sveikatos. Pagal Bernesą, D-rą Noll ir kitus sutaisė Šernas. Kas ją su atyda perskaitys, patalkys apsisaugoti nuo visokių ligų, užlaikyti čielybėje savo sveikatą, pailginti savo amžių ir užauginti sveikus ir tvirtus savo vaikus. Chicago, Ill. 1897, pusl. 132. .... 35c

A. Olszewski
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Vincas Pukas

Vincas Pukas, "Lietuvos" keliaujantis agentas šiose dienose aplankys lietuvius Cripple Creek ir aplinkiniuose miesteliuose valstijos Colorados. Kur jis atsilankys galite prie jo užsirayti laikraštį "Lietuvą" užsimokėti jam prenumeratą ir teipgi duoti pinigus ant šifkorčių ir išsiuntimo į krajų. Mes už jį atsakome.

A. OLSZEWSKIS,
"Lietuvos" Išleistojas.

Dr. P. G. WIEGNER
(IŠ LATVIJOS)
Priima ligonius savo ofise:
3315 S. MORGAN ST.
Kasdieną iki 2 val. po pietų ir nuo 6 val. vakare. **Telefonas: Yards 709.**

"LIETUVOS" AGENTAI.

Pas šiuos agentus galima užsisakyti "Lietuvą" metams ar pusei metų ir užsimokėti.

Jonas Janušas keliaujantis Agentas po Illinois valstiją.

Brooklyn, N. Y.
A. Lesniauskas, 298 South 1st St.
Jonas Lutkauskas, 112 Grand st

Baltimore, Md.
Petras Glaveckas, 635 W. Lombard st.
L. Gawlis, 1834 N. Castle Street.
Vincas Želvis, 603 So. Paca st.

Chicago, Ill.
Jonas Balčas, 1098 So. Leavitt st
Vinc. Linke, 124 W. 21st St.
K. Steponis, 873 — 34th Pl.
K. T. Urbutis, 4552 So. Ashland Ave.
Ant. Žukauskis, 871 — 34th Pl.

Cleveland, Ohio.
Pov. Šukis, 6524 Forman Ave. S. E.

Cambridgeport, Mass
Pet. Bartkevičius, 719a Main St.
C. Kavolius, 42 Washington St.

HARTFORD, CONN.
Kar. Lesevičius, 40 Mulberry st.

Herrin, Illinois.
J. T. Adomaitis, Box 708.

Kenosha, Wis.
M. Petrauskas, 72 N. Chicago st.

Melrose Park, Ill.
F. A. Golubickas, Box 172.

Millinocket, Me.
Jurgis Tumosa.

MINERSVILLE, PA.
J. Ramanauskas, Box 538.

New Britain, Conn.
M. J. Čeponis, 21 Pleasant Street.

Newark, N. J.
V. Ambrazevičia, 178 Ferry Street.

NORWOOD, MASS.
B. A. Tumavičius, 28 Austin St.

Pittsburg, Pa.
Jonas A. Ignotas, 46 So. 22-nd Street.
J. G. Miliauckas, 37 So. 19th st.

Paterson N. J.
A. Varaškevičius, 70 Lafayette St.

Pittston, Pa.
J Kazakevičia, 103 No. Main St.

Plymouth, Pa.
V. S. Kreivenas, Box 1020.
S. Poteliunas, 345 E. River St

ROCKFORD, ILL.
Adomas Kazakevičia, 310 E. State st.

So. Boston, Mass.
N. Gendrolius, 224 Athens Street.

Springfield, Ill.
Geo. Tachilauckas, 701 E. Mason st.

Scranton, Pa.
Juoz. Petrikys, 1514 Ross Ave.

Shenandoah, Pa.
T. Kryžanauskas, 12½ Cherry Street.

Turners Falls, Mass.
K. P. Šimkonis.

Tacoma, Wash.
D. J. Pulšis, 220 E. 26th st.

Union City, Conn.
D. F. Eimaitis, 65 Brennan st.

Waterbury, Conn.
J. Žemantauskas, 39 W. Porter St.
Jurgis Žemaitis, 824 Bank st.

Worcester, Mass.
Ant. Bernotas, 45 Ward St.

Wilkes-Barre, Pa.
A. P. Aleks, 71 No. Hancock St.

Westville, Ill.
Juozas J. Šlikas.

Kur gauti "Lietuvą".

Galima gauti kiekvieną savaitę "Lietuvą" už 5c. pas šiuos agentus:

Brooklyn, N. Y.
E. Fromes, 73 Grand Street.
Ant. Jankauskas, 37 Hudson ave.
T. Jermalas, 215 Berry Street.
J. Milewski, 124 Grand st.

Baltimore, Md.
John Louisa, 662 W. Baltimore st.

Chicago, Ill.
P. M. Kaitis, 281 W. North Ave.
John Petroshus, 10757 Michigan ave.
M. J. Tananevičе, 168 W. 18th st.

Elizabeth, N. J.
Dom. Bočkus, 211 First St.

Elmora, Pa.
Antanas Reklaitis.

Lawrence, Mass.
A. Ramanauskas, 101 Oak street.

Montello, Mass.
B. P. Miszkinis, 35 Arthur St.

New Haven, Conn.
And. Johnson, 85 Chamber st.

Philadelphia, Pa.
M. A. Ignotas, 1028 So. 2-nd Street.

Portland, Oreg.
John Browman, Browman News Co.

Seattle, Wash.
Foreign and Domestic Periodical & Newspaper Agency

Worcester, Mass.
M. Paltanavičia, 15 Milbury Street.

Drukuojamos Maszinos.

(Typewriters.)

Drukuojamos mašinos (typewriters) yra reikalingos kiekvienai ypatai, mažam ir dideliam, vyrui ar moteriai, kupčiui ar darbininkui. Ta mašina yra reikalingesnė žmogui, kaip koksai kitas daiktas. Amerikonai jau visai atprato nuo rankos rašto ir visi rašo savo laiškus su mašina. Tarp lietuvių dar mažai kas teturi drukuojamą mašiną, nes dar žmonės labai mažai apie jas žino. Jos labiausiai yra reikalingos tiems, kurie prastai rašo, nes žmogus, gavęs prastai rašytą laišką, turi kartais keikti, nes negali perskaityti. Antra vėl, kad lietuvis leidžia laišką į Lietuvą pas savo tėvus ar gimines, nors laiškas yra gerai parašytas, bet iš žmonių Lietuvoje mažai kas tegali rankos raštą skaityti ir turi nešti gromatą pas kitą, idant perskaitytų, o tada jau visi žino jo sekretus. Su mašina drukuotą laišką gali kiekvienas perskaityti. Arba vyrai, ar moterys, nemokančios rašyti, turi prašyti kitų, idant parašytų laišką, kur netiktai reikia užmokėti, bet dar turi papasakoti visus savo sekretus, o turėdamas mašiną, gali pats rašyti ir kiekvienas tavo laišką perskaitys. Darbininkui žmogui gali užtekti vienos mašinos ant labai ilgo laiko, jeigu nesulaužys.

Labiausiai turi turėti drukuojamą mašiną kiekvienos draugystės ar kliubo sekretorius, nes su mašina gali greičiaus laiškus parašyti, kuriuos kiekvienas galės perskaityti ir nesakys, atėjęs ant susirinkimo, jog nebuvo lankyti ligonių, nes nebuvo kam perskaityti postal-kortę, kurią sekretorius prisiuntė.

Labai yra gerai tokia mašina kunigams, profesoriams ar kalbėtojams, nes, ką turi prisitaisęs ant pasakymo, gali išsidrukuoti ir kiekvienam laike perskaityti.

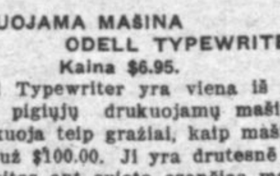

DRUKUOJAMA MAŠINA ODELL TYPEWRITER.
Kaina $6.95.

Odell Typewriter yra viena iš geriausių pigiųjų drukuojamų mašinų. Ji drukuoja teip gražiai, kaip mašina pirkta už $100.00. Ji yra drutesnė už visas kitas ant svieto esančias mašinas. Ji visa yra padirbta iš gryno plieno, prie jos nėra medžio nė trupinėlio. Visa mašina plieninė ir litaros plieninės išlietos ant plieninio volo. Ji niekad negenda, nes nėra kam joje gesti. Jos sistema teip paprasta, kad kiekvienas, paėmęs ją į savo rankas, iš pirmo sykio supras, kaip su ją drukuoti. Jeigu nori turėti drutą, pigią ir gerą mašiną, tai pirk Odell Typewriter, o niekada nesigailėsi. Šitų mašinų kainos seniau buvo $20.00, vėliau buvo $15.00, o dar vėliau — $10.00, o kad mes jų išpardavėme didelę daugybę, tai išderėjome nuo fabriko pigesnę kainą, ir dabar jas parduodame už $6.95
Su gražia audimo apvilkta skrynele už $895
Su gražia skuros apvilkta skrynele už $9.95
Voliukas tepimui raidžių, skyrium 25c
Atrament. mašin., maža šeivukė 15c

A. OLSZEWSKIO,
3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Tėvynės Mylėtojų Dr-stės Centro Valdybos Antrašai:

Pirmininkas: B. K. Balevičius, 819 W. 32-nd st., Chicago, Ill.
Vice-Pirmininkė: O. Ramanauckienė, 101 Oak st., Lawrence, Mass.
Raštininkas: V. A. Greičius, 7 Stiles Hall, Valparaiso, Ind.
Iždininkas: A. J. Povilaika, 804 Bank st., Waterbury, Conn.
Knygius: J. Simanavičius, 331 Barnes st., Plymouth, Pa.
Literatiškasis Komitetas: J. Gabrys, 11, rue Sommerard, Paris, France. V. Jokubynas, 318 W. Broadway, So. Boston, Mass. J. Laukis, (jis ir redaktorius T. M. D. skyriaus), 3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Naujas Išradimas

Sustiprinimui ir užlaikymui plaukų. Tukstančiai plikų žmonių atgavo puikius plaukus, sulaiko slinkimą plaukų nuo galvos labai trumpame laike. Vietoje senų atauga nauji, [illegible] plaukai. Visokia informacija dykai. Artesnėms žinioms reikia rašyti įdedant krasos ženklelį.
PROF. J. M. BRUNDZA
BROADWAY & 58. STR. BROOKLYN-NEW YORK.

ATYDAI BROOKLYNO LIETUVIU

Nauja Lietuviška apavų krautuvė (Shoe Store), 41 Grand st., Brooklyn, N. Y., netoli Houston ir Grand ferų.

Užlaikau geriausios firmos tavorą. Parduodu kuoteisingiausiai ir pigiau negu žydai. M. M. Kuliavas.

Telefon Yards 471.
Notary Public
(Lietuviškas Notaras)
Išdirba visokias legališkas popieras, kaip tai: Plenipotencijas, Kontraktus, Bill of Sale, Testamentus, Affidavits ir kitoniškus. Inkorporuoja draugystes.
J. J. Hertmanowicz
Ofisas
A. Olszewski'o
3252 So. Halsted, Cor. 33rd St. Chicago, Ill.

Vienatinė Lietuviška Sankrova

ir agentura literaturos ant "North Side" Chicago. Čion galima gauti moksliškų, svietiškų ir dvasiškų knygų, rąžančių, škaplierių, abrozėlių, visokių laikraščių, Amerikos ir Europos ir popierų gromatoms. Teipgi užlaikau visokio tavoro: juodylo, paišelių plunksnų, drukuojamų mašinukių, britvų, stereoskopų ir daugelio kitų daiktų. Neužmirškite atsilankyti, o busite užganėdinti.
PETRAS M. KAITIS
281 N. North ave. Chicago, Ill.

KOŽNAS GAUS DYKAI

kuris prisiųs keletą markių, musų No. 3 katalogą, didžiausią lietuviškoj kalboj, 64 dideli puslapiai. Jame telpa aprašymai suviršum 200 ligų, vyrų, moterų ir vaikų, pasako nuo ko jos prasideda, kaip jas pažinti, kaip nuo jų apsisaugoti, kokius gyduoles naudoti, kiek jos prekiuoja ir kur jas gauti. Paveikslai ir prekės yvairių kvepiančių ir gydančių muilų, Perfumų, Elektro-gydančių aparatų, Roberinių išdirbimų, Monų, Palnų, Štukų, Drukuojamų Mašinėlių, Armonikų, Koncertinų, Britvų, Pavinčevonių ir šimtai kitokių kožnam reikalingų dalykų. Iškirpk šitą apgarsinimą ir prisiųsk mum, o tuojaus gausi visai dykai katalogą. John I. Bagdziunas, Propr.
JOHN'S SUPPLY HOUSE
2334-2336 SO. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILL.

Vardas ____
Adresas ____
Miestas ____ State ____

JEIGU TAMISTA MĖGSTI
Gerą Degtinę
Rašyk mums tuojaus, o gausi
DYKAI VISĄ KVORTĄ
geriausios degtinės.
SECTRITY CO., 425 S. Water st., Chicago
Vardas
Adresas

F. P. Bradchulis
ATTORNEY & COUNSELOR at LAW
Atwood Bldg., Room 806
132 S. Clark Cor. of Madison St.
CHICAGO, ILL. Tel. Franklin 1178.
Lietuvys advokatas, baigęs jurisprudencijos mokslą čia Amerikoje. Veda visokias bylas, civiliškas ir kriminališkas visuose teismuose (suduose).
Gyv. 3112 S. Halsted St., arti 31-mos gat.
Telephone Yards 2390.

Dr. G. M. Glaser

Šiuomi pranešu gerbiamai publikai, jog esiu seniausiu gydytoju ant Bridgeporto, praktikuodamas 17 metų. Dabar savo ofisą perkėliau į savo namus po nr.
3149 S. Morgan St.
Kampas 32ros gatvės
Mano ofisas aprupintas naujausiais budais gydymo. Visus ligonius stengsiuos užganėdinti, kaip ir lygšiol. Pasitikėdamas, jog gerbiama publika ir toliaus mane rems, esiu namie ant kiekvieno pareikalavimo dieną ir naktį. Esiu specialistas ligose vaikų, moterų ir vyrų ir užsendintose ligose. Darau visokią operaciją. Liekuosi su pagarba
Telefonas Yards 687.
Dr. G. M. Glaser
3149 S. Morgan Street
Kampas 32ros gatvės.

'LIETUVIŠKA PREKYSTĖ'

Vienatinė lietuviška prekystė Amerikoje, kuri per laiškus priima apteliavimus ir greitai išpildžius išsiunčia ant paduoto adreso Suv. Valst. ir Canado, per Expresą arba pačtą.

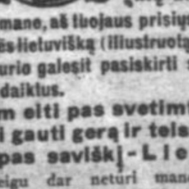

Neješkok naujų nepažystamų firmų kada reikalauji gero *Laikrodėlio, Armonikos, Klernetos, Koncertinos arba kitokių visokių daiktų;* **rašyk pas mane, aš tuojaus prisiųsiu savo prekystės lietuvišką (iliustruotą)** *Katalogą* **iš kurio galėsit pasiskirti sau reikalingus daiktus.**
Kam eiti pas svetimtauti, kad gali gauti gerą ir teisingą prekę pas saviškį-Lietuvį!
Jeigu dar neturi mano *Katalogo* No. 7, tai rašyk šendien man, o tuojaus gausi katalogą dovanai. Mano naujasis antrašas:
M. J. DAMIJONAITIS
852-33rd St., Chicago, Ill.

Jauni ir seni, turtingi ir vargšai, atelkite ir daleiskite man išskaityti jųsų gyvenimą nuo lopšio iki grabo.
Kaina 50c. Su pasakymu vardo $1.00.
Garsiausias sviete
DELNAŽINYS IR KORTU LEMIKAS
PROF. H. LEIBOWITZ

Aš pasakysiu tamistai su kuom apsivesi ir teipgi vardą ypatos, kuri tave myli.

Jeigu tu nori žinoti kaip sav susivaldyti ir kaip žengti kiekvieną žingsnį gyvenime pasekmingai, kaip nepadaryti jokios klaidos savo užsiėmimuose, kaip apsisaugoti nuo nepasekmių ir nelaimių, kaip išvesti visus užmanymus laimingai: tiesos dalykuose, kelionėse, prietikinose su priešiais ir draugais, sveikatos, suopuolių, dalykuose turto ir abelnai visame kas lytisi Tamistos gyvenimą.

Esmi vienatiniu kortų lėmiku (burtininku), kuris gali išmokyti kaip laimėti meilę ar draugiškumą tų, prie kurių širdis linkusi nors jie butų ir gana toli.

Prižadu pasakyti tamistai ar tamistos vyras, moteris ar meilužė teisinga ar prigavinga; kaip apsivesti su ta ypata, prie kurios širdis linkusi; kaip paskubinti apsivedimą su ypata, kurią myli; taipgi kaip įgauti įtekmę ant tų, su kuriais sueini. Aš papasakosiu tamistai praeitę, dabartę ir ateitį. Ateik ir pats persitikrinsi.
270 MAXWELL ST., TARPE HALSTED IR UNION GATVIU
AŠ KALBU LIETUVIŠKAI IR LENKIŠKAI. ATSINEŠK APGARSINIMĄ.

Męs Apdraudžiame
(Insuriname)

Nuo **Ugnies** visoki turtą, ar tai butų namai, naminiai daiktai, vaizba ar kitoniškas turtas.
Nuo **Vagių** ir **Plėšikų**. Nuo **Ligos** ir **Sužeidimų**. Nuo **Mirties**.

Męs apdraudžiame VISKĄ ir nuo VISOKIŲ NELAIMIŲ

Kiekvienoj nelaimėj pinigai yra reikalingi, todėl nusipirkite pas mus Apdraudimo Raštą (Insurance Policy), o atsitikime ar ugnies, ar ligos, ar mirties, ar kitokios nelaimės, nereikalausite rupintis apie pinigus. Apdraudimo Kompanija išmokės jums tiek pinigų, ant kiek jųs busite apsidraudę.

Apsidraudimo kainos yra labai mažos. Su apdraudimo reikalais kreipkitės pas

A. OLSZEWSKI
3252 S. Halsted St. Chicago.

IŠGYDO IN 5 DIENAS VARICOCELE HYDROCELE (Papurtimas gyslų) Be peilio ar skausmo

Noriu išgydyti kiekvieną vyrą serganti išpleimu lytiškų dalių gyslų, striktura, užsikrečiamus kraujo puodus, nervišką sunegalėjimą pažinimą lytiškų dalių ar ligas liečiančias vyrus. — Šitas nuoširdus pasisiulinimas yra atviras visiems, kurie praleido daug pinigų ant daktarų ir vaistų be jokios naudos, ir mano noru yra parodyti visiems šitiems žmonėms, kurie buvo gydomi dešimties ar daugiaus daktarų be jokio pasisekimo, kad aš turiu vienintėlį budą, kuriuomi tikrai išgydau.
Nemokėk už gydymą be naudos — mokėk už tikrą išgydymą.
Aš tikrai išgydau ligas skilvio, plaučių ir inkstų net ir labai užsendintas.

Slaptos vyrų ligos
išgydoma greitai, tikrai ir su pilna slaptybe. Nervų nusilpnėjimas, nupuolimas sveikatos, žudymas stiprybės, nubėgimas kraujo, užnuodijimas, šlapuminės gaištys.

Plaučių ligos,
Dusulys, Bronchitas ir kitos plaučių ligos tikrai išgydoma mano vėliausiu budu. Širdies ligos.
PATARIMAS IR IŠTYRIMAS DYKAI.

Išgydo kad butum sveikas.

Specialistas vyrų ir moterų ligų.

Moterų ligos,
Vidurinės ligos, skausmai strėnose, Baltosios tekėjimas ir kitos ligos tikrai išgydomos. Užpakalinės žarnos, užsendintos ir nerviškos ligos moterų.

Užnuodijimas Kraujo,
ir visos odos ligos, kaip ve puškai, piktoji dedervinė, šunvotės, niežulys, hemorhoidai, sutinimas gilių, naikinamti nubėgimai, įsisenėjusios ligos.
AŠ KALBU LIETUVIŠKAI.

DR. ZINS, 41 SO. CLARK ST. (tarp Randolph ir Lake Str.) **CHICAGO**
Valandos: Nuo 8 ryto iki 8 vakare, Nedelioj, nuo 9 ryto iki 4 po pietų.

COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE — C N Y M I

VASAROS KARŠČIO LIGOS.

Sergekis nuo vasaros karščio ligų! Yra tai metų laikas kuriame kunas, nusilpstą labiau; net visą spaugais išberią, o gyvasties organai, tuom laik labiau adari, kuriuos visokios ligos greičiausia užpuolą. Nelauk ryt-dienos, kad vaistai kurie Tau reikalingi tai imkis šiandien. Parašykia musų prefesoriams tuojaus, o beabejonės busi apgintas nuo ligų, kurios net žiemą negalės užpulti ant Tavęs.

Karštas oras, tai blogiausias laikas del Kudykių. Nedaleisk idant Jusų mažučiai, kuriuos teip labai mylitę, butu sunaikyti ant kuno ir sveikatos; tik per neatbojma iš priežasties vasaros karščių.

Nėra skirtumo kokia Tavo liga arba kaip blogai jautiesi. Bus pagelbėta. Tukstančiai sergančiu, kurie jau neturejo vilties buti sveikais, bet per musų daktarus likosi pagelbetą; todėl duokis o mes ir Tave išgydysimę.

Atsivesk pas mus arba parašykią lietuviškai, o Jus busite laimingi, kaip matysite, jog Jus kudikis gerai auga, sveikas ir drutas, per pagelba gerų daktarų, musų profesorių ir gerų vaistų.

Prisiuskia 10cen. markėms; apturėsit Prof. Dr. E. C. Collins, parašytą garsiąją knyga "Vaovas in Sveikatą"; kuri išaiškins kaip buti sveikų, o apsirgus kaip ir kur išsigydyti. Adresas:
COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE
140 West 34th Street New York City
Dr. J. J. McGlade, Dr. J. F. Coyle, Gydymo Direktoriai.
OFISO VALANDOS nuo 10 iš ryto ik 1 nuo 2 ik 5 val. po piet. Šventoms dienoms nuo 10 ik 1, po piet.

DR. A. L. GRAICZUNAS
(Specialistas veneriškų ir paslaptingų ligų)
Gydo visokias ligas be skirtumo vyrų, moterų ir vaikų
3312 S. Halsted st., Tel. Yards 3162 Chicago, Ill.

D-rė Marija Dowiatt-Sass
Moterų ir Vaikų Ligų Specialistė.
OFISAS, 749 W. 18-th St. Tel. Canal 1208.
Valandos: Nuo 9:30 iki 11:30 ryte. Nuo 3:30 iki 7 val. vakare. Nedėldieniais: Nuo 9:30 iki 12 val. tik.
BUSTAS, 2891 W. Harrison St. (arti W. 59-os Ave.)
Valandos: Iki 9 val. rytmetyj. Nuo 7 iki 8:30 vakare. Tel. Austin 489.

Tel. 1532 Yards.
Dr. J. KULIS
Lietuvių Gydytojas ir Chirurgas.
3255 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Gydo visokias ligas moterų, vaikų ir vyrų. Teipgi turi didelę praktiką ir gydo paslaptingas visokias [illegible] užsisenėjusias ir paslaptingas [illegible] operacijas pasekmingai.

Dr. O. C. HEINE
DENTISTAS
OFISAS—Kampas 31 ir So. Halsted gatv.
(Gyvenimas virš aptiekos.) CHICAGO, ILL.